

bONUM PUBLICUM

06

„A RENDSZERVÁLTÁS
ÓTA NEM VOLT ILYEN
ELFOGADOTTSÁGA A
RENDŐRSÉGNEK”

Interjú Papp Károllyal

19

AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS
EGYETEME

Új irányok az NKE-n

23

„A MAGYAR
ÖNKORMÁNYZATI
RENDSZER MÖGÖTT
SIKERES HUSZONÖT
ESZTENDŐ ÁLL”

LUDOVIKA

SZABADEGYETEM

Őszi félévét zárja a Ludovika Szabadegyetem,
várunk mindenkit a záró előadásra!

Dr. Koller Boglárka
Európa: válság és újratervezés

2015. december 8.

Helyszín: Ludovika Campus Főépület, II. előadó
(1083 Budapest, Ludovika tér 2.)

További információ és regisztráció:

www.uni-nke.hu/szolgáltatások/ludovika-szabadegyetem

A Ludovika Szabadegyetem összes előadása megtekinthető
az egyetem hivatalos YouTube csatornáján:

www.youtube.com/nkeuni

Találkozunk 2016-ban is!

„Szól a rádió...” – énekelte meg az LGT a rádiózás történetét a hetvenes évek végén, s akkor még valóban úgy szólt a rádió, hogy igazi közösségszervező ereje is volt. Azóta nagyot változott a világ, de szerencsére a rádiózást nem felejtettük el, csak a rövidhullámról az internetre költöztettük. A magyar rádiózás idén 90 éves.

„A rendszerváltás óta nem volt ilyen elfogadottsága a rendőrségnek” – Interjú Papp Károly rendőr altábornaggal

Dr. Péterfalvi Attila:
„Az adatvédelem és a nyilvánosság elsősorban bizalmi kérdés”

A karácsony mindenkinek jár

„Egyedülálló, felbecsülhetetlen értékű és nélkülözhetetlen lett az ENSZ”

TARTALOM 2015. DECEMBER

02	MOZAIK	19	AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS EGYETEME – ÚJ IRÁNYOK AZ NKE INTÉZMÉNYFEJLESZTÉSI TERVEBEN	40	„AZ ADATVÉDELEM ÉS NYILVÁNOSÁG ELSŐSORBAN BIZALMI KÉRDÉS” – INTERJÚ DR. PÉTERFALVI ATTILÁVAL, A NEMZETI ADATVÉDELMI ÉS INFORMÁCIÓSZABADSÁG HATÓSÁG ELNÖKÉVEL
06	„A RENDSZERVÁLTÁS ÓTA NEM VOLT ILYEN ELFOGADÓTSÁGA A RENDŐRSÉGNEK” – INTERJÚ PAPP KÁROLY RENDŐR ALTÁBORNAGGYAL	23	„A MAGYAR ÖNKORMÁNYZATI RENDSZER MÖGÖTT SIKERES HUSZONÖT ESZTENDŐ ÁLL”	43	EGYENRUHA MINT TRADÍCIÓ
11	EURÓPA AZ ELŐNYÖK ÉS A PROBLÉMÁK EGYÜTTES MEGOSZTÁSÁRÓL SZÓL	26	ÁTFOGÓ HONVÉDELMI INDEX KÉSZÜL A HADTUDOMÁNYI ÉS HONVÉDŐTISZKÉPZŐ KARON	45	SZEMBENÉZNI A MÚLTUNKKAL – SÁRA SÁNDOR TÖRTÉNELMI DOKUMENTUMFILMJEI AZ NKE-N
13	ELISMERÉSEK ÉS DOKTORAVATÁS A TUDOMÁNY ÜNNEPÉN	28	ACTION LEARNING, AVAGY ÚJ MÓDSZEREK A VEZETŐKÉPZÉSBEN – INTERJÚ ROBERT KRAMERREL, AZ NKE VENDÉGPRESSZORÁVAL	47	A KARÁCSONY MINDENKINEK JÁR
14	LUDOVIKA AKADEMIA – AZ ÖSSZEFOGÁS SZIMBÓLUMA	31	DR. POLT PÉTER: „IGAZI KORSZAKVÁLTÁST EREDMÉNYEZETT AZ EGYETEMMÉ ALAKULÁS”	50	A MAGYAR RÁDIÓZÁS 90 ÉVE
16	KÖZÉP-EURÓPAI KATONAI AKADEMIÁK FÓRUMA	34	A KÖZHATALOM FELELŐSSÉGE	53	„EGYEDÜLÁLLÓ, FELBECSÜLHETETLEN ÉRTÉKŰ ÉS NÉLKÜLÖZHETETLEN LETT AZ ENSZ”
17	INKÁBB ÁLDOZATOK LESZÜNK, MINT ELKÖVETŐK – PROF. DR. SÁRKÁNY ISTVÁN ELŐADÁSA A LUDOVIKA SZABADEGYETEMEN	37	„FEL KELL GYORSÍTANUNK A BÍRÓSÁGI ELJÁRÁSOKAT” – INTERJÚ VÖLNER PÁLLAL, AZ IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM (IM) PARLAMENTI ÁLLAMTITKÁRÁVAL	56	AJÁNLÓ

Az NKE is részt vesz a NATO kibervédelmi kutatásaiban

Honvédtisztképző Karának dékánhelyettese, valamint Szentgáli Gergely, a Honvédelmi Minisztérium munkatársa készítette el. A dokumentum kitér a hazai információs társadalom fejlettségére, nagyon röviden bemutatja a hazai e-kormányzás helyzetét, valamint részletesen ismerteti hazánk kibervédelmi stratégiai dokumentumait és a területhez tartozó jogszabályi környezetet. A tanulmány külön kitér azokra a szervezetekre, amelyek Magyarországon a kibervédelmet biztosítják. A NATO Kibervédelmi Kiválósági Központjának (NATO Cooperative Cyber Defence Centre of Excellence) vezetésével szakértők térképezik fel az Észak-atlanti Szerződés Szervezete tagországainak kibervédelmi helyzetét. Ez a kiadvány egy olyan sorozat része, amely a NATO-tagországok nemzeti kibervédelmi szervezeteit, azok feladatait és végső soron az adott ország kibervédelmi képességeit mutatja be, ezzel teremtve lehetőséget az egyes országok kibiztonsági helyzetének összehasonlítására – mondta el lapunknak Kovács László.

A közelmúltban jelent meg a magyarországi kibervédelmi szervezeteket bemutató tanulmány, amelyet Prof. Dr. Kovács László ezredes, egyetemünk Hadtudományi és

NKE a legjobbak között

Az Eduline oktatási portálon közzétett ismertető szerint a HVG évről évre megjelenő felsőoktatási rangsora a harmadik helyre sorolta a Nemzeti Közszolgálati Egyetemet a Semmelweis Egyetem és az ELTE mögött. A sorrendet a hallgatói és az oktatói kiválóság alapján állították fel. Az intézményi összesített rangsor összeállításakor figyelembe vették a nappali alap- és osztatlan képzésekre első helyen jelentkezők számát, a felvettek pontátlagát, a B2-es vagy C1-es nyelvizsgával felvett hallgatók átlagát, a középiskolai tanulmányi versenyeken kiemelkedő helyezést elért elsőévesek számát, a tudományos fokozattal rendelkező oktatók számát és arányát, az egy – tudományos fokozattal rendelkező – oktatóra jutó nappali tagozatos hallgatók számát, valamint az MTA-címekkel rendelkező oktatók arányát. A *Diploma 2016* című HVG-rangsor tíz képzésterület és több mint negyven szak rangsorát tartalmazza. Az NKE olyan nagy múltú tudományegyetemet „előzött meg”, mint a Szegedi vagy a Pécsi Tudományegyetem.

Az NKE és az ELTE: közösen a Magyary-hagyaték ápolásáért

Prof. Dr. Patyi András rektor, valamint Prof. Dr. Mezey Barna, az Eötvös Loránd Tudományegyetem rektora 2015. november 11-én írta alá a Magyary Zoltán szakmai hagyatékának feldolgozására irányuló együttműködési megállapodást, amelynek célja, hogy

Magyary munkásságának és a Magyar Közigazgatás-tudományi Intézet működésének – jelenleg az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar Közigazgatási Jogi Tanszékén – fellelhető dokumentumai fennmaradjanak, és a jövőben is megismerhetők, kutathatók legyenek. A gyűjtemény rendkívül sokrétű: a Magyary előmenetelével kapcsolatos iratok (pl. egyetemi tanári, illetve kormánybiztosi kinevezés) előadásvázlatok, újságcikkek, fotók, a Magyar Közigazgatás-tudományi Intézetre vonatkozó anyagok és a jogtudós levelezése egyaránt megtalálható benne. Jelenleg a hagyaték felmerése zajlik. A távlati célok között szerepel a Magyary munkásságát feldolgozó kritikai kiadássorozat, amelynek első kötete Magyary Zoltán halálának 70. évfordulójára készült el idén márciusban.

Törvény kötelezi a Kormányt, hogy forduljon bírósághoz a kvóták miatt

Az Országgyűlés törvényben kötelezte a Kormányt, hogy forduljon az Európai Unió Bíróságához, és kezdeményezze a bevándorlók kötelező kvóták szerinti szétosztásáról szóló uniós jogszabály megsemmisítését. A *Magyarország és Európa védelmében a kötelező betelepítési kvóta elleni fellépésről* című, Fidesz-KDNP-s törvényjavaslatot 154 igen szavazattal, 41 nem ellenében, 1 tartózkodás mellett – a házszabálytól való eltéréssel – fogadták el a képviselők. A törvényben az Országgyűlés megállapítja: az Európai Unió Tanácsa a nemzetközi

védelmet kérők kötelező kvótákon alapuló elosztásáról szóló határozatát úgy fogadta el, hogy figyelmen kívül hagyta a szubszidiaritás elvét, továbbá nem biztosított lehetőséget a nemzeti parlamentek számára véleményük kifejtésére. Az Országgyűlés szerint ezért bírósági úton kell fellépni a szeptember 22-én elfogadott európai tanácsi határozat ellen, amelynek értelmében 2017 szeptemberéig 120 ezer nemzetközi védelmet kérő embert helyeznének át Olaszországból és Görögországból a többi tagállamba.

Együttműködés a fenntartható fejlődésért

A fenntartható fejlődést elősegítő közös kutatásokra is sor kerülhet az NKE és a Klímabarát Települések Szövetsége között. Az erről szóló együttműködési megállapodást november 2-án írták alá a szervezetek vezetői a Ludovikán. A Prof. Dr. Patyi András rektor és a Kovács Lajos elnök nevével fémjelzett dokumentum szerint az egyetem és a civil szervezet „a jó állam megvalósítása érdekében hosszú távon együtt kíván működni a szemléletformálás, az oktatás-képzés, a tudományos kutatás és a tudományos ismeretterjesztés területén”. A közös oktatási és tudományos tevékenységek olyan konkrét területeket érintenek, mint a klímaváltozás és következményeinek kezelése, illetve a szabályozási kérdések gyakorlati megvalósulása. Az NKE jelentősen tudja segíteni az önkormányzatokat a fenntarthatósággal kapcsolatos tevékenységükben, míg a civil szervezet olyan információk birtokában van, amelyek hozzájárulhatnak az egyetem képzéseinek fejlesztéséhez.

A Testnevelési Egyetem segít az NKE sportkoncepciójának kidolgozásában

Az NKE és a Testnevelési Egyetem (TE) sportéletének fejlesztése, a fizikai aktivitással és egészségfejlesztéssel kapcsolatos szakmai támogatás, valamint az NKE sportkoncepciójának kidolgozása – ezek a főbb pontjai annak az együttműködési megállapodásnak,

amelyet a két intézmény vezetője, Prof. Dr. Mocsai Lajos és Prof. Dr. Patyi András írtak alá a TE-n. „Mindkét egyetem nemzeti missziót hajt végre, ezért is fontos a kölcsönös együttműködés” – mondta Patyi András. Az NKE

rektora kiemelte, hogy az olyan speciális egyetemek számára, mint amilyen a két intézmény is, különösen fontos, hogy támogassák egymást közös céljaik

elérésében. Mocsai Lajos szövege a gyakorlati doktori képzés jelentőségéről. Mint mondta, a TE-n kimagasló jelentősége van a gyakorlati sporttudománynak, ahol a 21. századi szemléletet kell meghonosítani. Ehhez azonban a doktori képzést

is a gyakorlati irányába kell elmozdítani. A két rektor megállapodott abban is, hogy a két egyetem doktori képzése összehangolásában is együttműködik. A dokumentum értelmében a TE stratégiai

tervezési segítséget is nyújt a Ludovika Campus közeljövőben átadásra kerülő sportlétesítményeinek szakmailag hatékony és szakszerű működtetésében is.

Webergonómia és felhasználói élmény a közigazgatási weboldalakon

Online kommunikáció és webergonómia a közigazgatásban címmel szervezett műhelykonferenciát az NKE KTK és a Fluxon Kft. Az esemény része volt a World Usability Day (a Használhatóság Világnapja) nemzetközi rendezvénysorozatnak, amelyhez idén először csatlakozott egy közigazgatási témájú budapesti rendezvény is. Az előadók között hazai és nemzetközi hírű brit, amerikai, dán és olasz kutatók, valamint elismert szakemberek voltak. A rendezvény célja az alapvető webergonómiai kérdések feltárása, a weboldallal kapcsolatos tervezési-fejlesztési tapasztalatok és anomáliák bemutatása, illetve a tapasztalatcsere, a nemzetközi bevált megoldások és esettanulmányok megosztása volt. A közigazgatási szervek weboldalai sajátos webergonómiai és használhatósági problémákat vetnek fel. A tartalomstruktúra, a felépítés és a nyelvezet gyakran nem alkalmazkodik a felhasználók, az ügyfelek elvárásaihoz, különösen a fogyatékkal élőkhöz.

Az egyetem az esemény előadásait kibővítve tanulmánykötetben publikálja.

Merényletek Párizsban – megerősítették a magyarországi biztonsági intézkedéseket

Megerősített magyarországi biztonsági intézkedésekről döntött a Nemzetbiztonsági Kabinet munkacsoportja a párizsi terrortámadás miatt összehívott ülésén, amelyen az ország biztonságáért felelős szervezetek vezetői mellett részt vett Orbán Viktor kormányfő és Pintér Sándor belügyminiszter is.

Az úgynevezett B szintű terrorfenyegetettség emelt szintű rendszerét vezették be, amelynek lényegi eleme a rendőri jelenlét jelentős növelése közterületeken és kiemelt létesítményeknél – például a repülőtéren és a paksi erőműnél – egyaránt. Szigorodott a határok ellenőrzése és a büntetés-végrehajtási intézmények felügyelete is. A Honvédelmi Minisztérium szigorúbb biztonsági intézkedéseket rendelt el minden katonai objektumban, így a Zrínyi Miklós Laktanya és Egyetemi Campus területén is. Az NKE vezetése szintén fontosnak tartja, hogy minden campusán gondoskodjon az egyetemi polgárok biztonságáról, az oktatás zavartalanosságáról, ezért fokozottabb rendőri jelenlétre és biztonsági ellenőrzésre lehet számítani a Rendészettudományi és a Közigazgatás-tudományi Karok környékén, valamint a Ludovika Campus területén is.

A szablyavívás története a Ludovika Múzeumban

A magyar szablyavívás történetének kiemelkedő eseményeit és alakjait mutatja be az a kiállítás, amelyet a Magyar Királyi „Toldi Miklós” Honvéd Sporttanár- és Vívómesterképző Intézet (SPOTI) fennállásának 90. évfordulója alkalmából szerveztek meg a Nemzeti Közszerződési Egyetem Ludovika Múzeumban. A kiállítás anyagát Békési István és Máday Norbert magányűjteménye adja, amelyben a magyar szablyavívás jeles képviselőinek relikviái is megtalálhatók.

A rendezvényen 80. születésnapja alkalmából köszöntötték Pézsa Tibor olimpiai és világbajnok kardvívót. Pézsa Tibor korunk egyik legnagyobb szaktekinéte, az 1964-es tokiói olimpián szerzett aranyérmes, majd 1970-ben világbajnoki elsőséget. 2005-től a BSE keretein belül vezeti az utánpótlással foglalkozó Pézsa Tibor, Vívóakadémiát és 2014 óta a női kardvívó szakági vezetője. A kiállítás december 13-ig látogatható az NKE Ludovika Múzeumban.

Füstmentes világnap a KTK-n

1976 óta rendezik meg világszerte a Ne gyújts rá! világnapot, amelynek célja, hogy legyen egy nap, amikor a dohányosok nem gyújtanak rá, és a társadalom figyelme a dohányzásra, annak ártalmaira, egyéni és társadalmi terheire irányul. Ennek jegyében a Fővárosi Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya a Nemzeti Közszerződési Egyetem

Közigazgatás-tudományi Karával (NKE KTK) együttműködésben november 18-án egész napos figyelemfelhívó eseményt rendezett a kar Ménesi úti épületének aluljában. A rendezvény védnökei – Dr. György István fővárosi kormány megbízott és Prof. Dr. Kiss György, az NKE KTK dékánja – a figyelemfelhívó rendezvények társadalmi szerepét hangsúlyozták a megnyitón. Az eseményen partnerekként vettek részt az Európai Bizottság „A volt dohányosok megállíthatatlanok” mozgalma magyarországi képviselői, a Szövetség a Dohányzás Visszaszorításáért nevű szervezet és a Pápai Párizs Egészségnevelési Országos Egyesület képviselői is, akik a dohányzás káros hatásain túl számos egyéb életmódelem, mint például a táplálkozás és a fizikai aktivitás sokoldalú, interaktív bemutatására törekedtek.

„A rendszerváltás óta nem volt ilyen elfogadottsága a rendőrségnek”

SZÖVEG: DR. TÓTH NIKOLETT ÁGNES
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Papp Károly rendőr altábornagy, országos rendőrfőkapitány jelentős támogatást nyújtott a Nemzeti Közszolgálati Egyetemre vezényelt hivatásos oktatói állomány létszámának növeléséhez, amelynek eredményeként a Rendészettudományi Karon két új intézet kezdhetette meg működését ebben a tanévben. Kezdeményezője a rendészeti képzés szervezeti, tartalmi és jogi keretei megújításának, valamint a négyéves rendőrtisztképzés kialakításának. Az egyetemre fordított kitüntető figyelméért és folyamatos támogatásáért az Egyetem Díszpolgára címet érdemelte ki. Az országos rendőrfőkapitánnyal a parancsnoki feladatokról, a rendőri munkáról, eredményekről, oktatásról, kutatásról beszélgettünk.

○ Mi motiválta középiskolásként, hogy a Kossuth Lajos Katonai Főiskolára jelentkezzen?

Papp Károly: Családi indíttatásra jelentkeztem, hiszen rendőr családból származom. Édesapám volt rendőr, a Vas Megyei Rendőrfőkapitányságon dolgozott közlekedésrendészeti alosztályvezetőként. A rendőrségnél szerettem volna kezdeni, de az akkori szabályok szerint két évig sorkatonai szolgálatot kellett volna teljesíteni. Mivel a Határőrség is a Belügyminisztériumhoz tartozott, ezért a Katonai Főiskolának a határőr szakát választottam. Arra gondoltam, hogy lesz majd lehetőségem átkerülni a rendőrséghez, ami 1990-ben be is következett. Hét évig szolgáltam a határőrségnél.

○ BM határőr-általános iskolai pedagógia tanári szakos végzettsége is van. A pedagógiai elveket és módszereket tudta érvényesíteni a pályája során?

P. K. Határőr parancsnoki szakon tanultam, ugyanakkor tanári diplomát is kaptunk. Nemcsak a szakmára készítettek fel, a

vezetői-parancsnoki munkához nagyon jól hasznosíthatóak voltak a pszichológiai, pedagógiai, nevelésméleti ismeretek, amelyeket a mai napig alkalmazok a munkám során. A módszerek és elvek végigkísérték a több mint három évtizedes pályafutásomat, stabil alapokat adtak számomra, amelyekre mindig is tudtam építeni.

○ Tudta-e, tudja-e kamatoztatni határőr tisztként szerzett tapasztalatait, ismereteit a jelenleg kialakult tömeges illegális migrációs helyzetben?

P. K. Teljeskörően, hiszen az alapvetések nem változtak, csak a kifejezések. Azok a szolgálati formák, bevetési metodikák, amelyeket akkor tanultam, ugyanúgy alkalmazhatók.

○ 2012. július 16-tól a rendőrség átszervezéséért felelt, majd az országos rendőrfőkapitány általános helyettese lett. Úgy vélem, az ebben az időszakban szerzett tapasztalatok egyértelműsítették Önben, hogy országos rendőrfőkapitányi kinevezését követően milyen irányok mentén vezetni tovább a testületet.

P. K. Az első nagyobb átszervezési feladatom 2007 második felében volt, amikor a Rendészeti Biztonsági Szolgálatból újra Készenléti Rendőrséget kellett felépíteni. Egy nagyobb átszervezést hajtottam végre 2008-ban is, amelynek keretei között Szombathelyen, Győrben, Nyírbátorban és Miskolcon Bevetési Osztályt állítottunk fel. 2010-ben, az országos rendőrfőkapitány rendészeti helyetteseként felelős vezetője voltam annak a 4100 fő beiskolázásának és felvételének, amely a Kormány akkori döntése alapján létszámfejlesztést biztosított a rendőrség számára. Az új közfoglalkoztatási rendszer kialakításában is részt vettem a Belügyminisztériumban, ahogyan helyettes államtitkárként a rendőrség átszervezésének az előkészítésében is. Majd 2012. július 16-án miniszteri biztos lettem az ORFK-n.

○ **Azóta több mint három év telt el. Melyek a legfontosabb eredmények?**

P. K. Intézkedési kultúraváltás következett be a rendőrségen, ami szemléletváltást is eredményezett. Hangsúlyos elemként határoztam meg a párbeszéd kezdeményezését az állampolgárokkal, a civil szervezetekkel, az oktatási intézményekkel, az egyházakkal, mindenkivel, aki tenni akar annak érdekében, hogy a közrend és a közbiztonság magasabb szintű legyen a saját mikrokozmoszában. Elvárom, hogy a rendőr magatartása legyen segítő, támogató és együttműködő. A rendőri tevékenységet a társadalom és az életviszonyok változásához szükséges igazítani. Mindenkinek tudomásul kell vennie, hogy az országnak van rendőrsége és nem a rendőrségnek van országa. Magyarország polgárai, az állampolgárok elvárásokat fogalmaznak meg a rendőrökkel szemben. Az a kötelességünk, hogy a jogszabályi környezet adta lehetőségek közepette ezeknek az elvárásoknak megfeleljünk. Azok a köszönőlevelek, amelyek érkeznek hozzánk, egyre jobban visszaigazolják az erőfeszítéseinket. Az állomány tevékenységét megköszönik a polgárok, ez ösztönzőleg hat, motivál. A visszacsatolás rendkívül fontos.

○ **Hogyan ítélik meg az állampolgárok a rendőri munkát?**

P. K. Az önkormányzatokat, az oktatási intézményeket rendszeresen megkérdezzük, hogy milyenek ítélik meg a rendőri munkát, a szakmai feladatok mennyire vannak összhangban az elvárásokkal. Az ország közrendje, közbiztonsága ugyanis a települések közrendjéből, közbiztonságából épül fel. A visszajelzések segítségével tudjuk meghatározni a szakmai irányainkat. Ha jól végezzük a dolgunkat, az állampolgárok elvárásai, az objektív biztonságérzet elkezd egymáshoz közelíteni, ez már komoly eredményt jelent. Az illegális bevándorlás során a rendőrség példásan helytállt. Európában különböző rendőrszakmai fórumok során minden rendőri vezető elismerően szólt arról a tevékenységről, amelyet végeztünk. Egy független felmérés keretében megkérdezték az állampolgároktól, hogyan ítélik meg az illegális bevándorlással kapcsolatos rendőri munkát. A rendőrségbe vetett bizalom 78 pontos volt. A rendszerváltás óta nem volt ilyen magas bizalmi indexe a rendőrségnek. Nagyra értékelem, hogy a rendőreink a

törvényes, szakszerű munka mellett nagyon humánusan hajtották végre feladataikat, holott ez komoly erőfeszítést és fegyelmezett munkát igényelt tőlük. Összefogásra, összehangolásra, fegyelmezettségre volt szükség, hogy a kép a rendőrségről olyan legyen, mint amit ez a felmérés is tükrözött.

○ **Szóba hozta az önkormányzatokat, a kistelepüléseket és a szubjektív biztonságérzetet. 1800 lelkes abaúji településről származom. Azt tapasztaltam, hogy a rendszeres közterületi jelenlétnek visszatartó ereje van. A 24 órás utcai rendőri jelenlét program is ezt szolgálta. Továbbra is ez a törekvése a testületnek?**

P. K. Ez továbbra is nagyon markáns eleme marad a rendőri szolgálatnak. Az állampolgárok döntő többsége az egyenruhás rendőri tevékenységen, megjelenésen keresztül ítéli meg a munkánkat. Ha kiegyensúlyozottak a közbiztonsági viszonyok, a bűnügyi szolgálati ágra is kevesebb teher hárul. Amikor ezt a programot az önkormányzatokkal együttműködve elkezdtük, a tapasztalatok alapján döntöttük el, hol szükséges a 24 órás jelenlét. A program fontos eleme az önkormányzatokkal való folyamatos kapcsolattartás, ez biztosítja a gyors és hatékony információáramlást. Megtudjuk, melyek azok a problémák, amelyek a településen élők foglalkoztatják és rendőri eszközökkel szükséges kezelni. Fontosnak tartom, hogy kezdeményezők legyünk, ezért is hoztuk létre a Járási Közbiztonsági Egyeztető Fórumokat, ahol félévente átbeszélik egy-egy körzet gondját, közösen alkotunk rá programot, együttműködünk annak a végrehajtásában, majd közösen értékeljük. A sikereknek örülünk, a kudarcokat közösen viseljük, és együtt tüzzük ki az elérendő célokat.

○ **Szülőfalumban nem régen modernizált körzeti megbízotti irodát, valamint újonnan kialakított kistérségi térfigyelő rendszert adtak át a Belügyminisztérium támogatásával. Milyen hatékonysággal működnek ezek a rendszerek az országban?**

P. K. Nagyon hatékonyan segítik a bűnüldözést, a bűnmegelőző tevékenységet, a bűnfelderítést. A Kormány külön forrást biztosított az önkormányzatok számára, a BM vezetése nagyon jó döntést hozott, hogy csak a minőségében megfelelő kamerarendszerek kialakítását támogatta, amelyekkel korlátozott

látási viszonyok között is megfelelő képminőséget tudnak garantálni a felderítés érdekében, ha a jogsértő cselekmény bekövetkezik. Különös figyelmet fordítottunk az elmúlt öt évben arra is, hogy a körzeti megbízotti hálózatot továbbfejlesszük, közel 97 százalékos a körzeti megbízotti beosztások feltöltöttsége, amely az egyik kapocs a lakosság és a rendőrség között, ahogyan a közterületi járőrszolgálat is. Fontos úgy kialakítani a munkájukat, hogy a szolgálatuk 75 százalékát a közterületen töltsék és beszélgessenek az emberekkel, ismerjék meg a gondolataikat. Nem titok, hogy mikor tartunk ellenőrzést, hiszen nem a polgárok ellen, hanem a polgárokért vagyunk. Minden kistelepülésen vannak olyan emberek, személyek, családok, csoportok, amelyek problémát okoznak, akik nem tartják be az együttélés szabályait, bűnöző életmódot folytatnak. Ezek a településeken fontosnak tartom a sokkal hatékonyabb bűnfelderítő és bűnüldöző munkát, amelynek keretében az említett személyeket jogszerűen büntetőeljárás alá vonjuk és kiemeljük a közösségből. Az elmúlt években, amikor egy-egy csoport, személy büntetőeljárás alá vonása megtörtént, sok esetben írtak levelet az állampolgárok, hogy a településükön a viszonyok megváltoztak, a lakosság szinte fellelégett. Az önkormányzatok mellett a polgárőrség a másik nagy stratégiai szövetségünk. Ez a szervezet is részt vesz ennek a programnak a lebonyolításában, végrehajtásában. Azokon a településeken, ahol megvalósult az összefogás az

önkormányzatok, a rendőrség és a polgárőrség között, megfelelő közbiztonsági viszonyokat tudunk teremteni.

○ **Mit jelentett az állomány számára az új életpályamodell bevezetése?**

P. K. A személyi állomány nagyon várta már az új szolgálati törvényt. Fontosnak tartották az illetményemelés, az illetmény rendezését. Július elsejével átlagosan harmincszázalékos béremelés történt, 2019-ig évenként további átlagos öt-öt százalékos illetményemelés következik. A lakáshoz jutási feltételek átalakítása, a biztosítási rendszer kialakítása folyamatban van. Az illetmény rendezése javítani fogja a szervezet megtartóerejét.

○ **A Rendőrtisztviselői Főiskola egyetemi karrá alakulása során milyen változásokat tapasztalt?**

P. K. Nagyon örültem annak, hogy a rendőrtisztviselőképzés egyetemi karként működhessen. A mesterképzés továbblépési lehetőséget biztosít a rendőrtisztviselők számára. Elkötelezett híve vagyok annak, hogy az elmélet és a gyakorlat arányának az átalakítását az oktatók tapasztalatait figyelembe véve elkezdjük, amelyhez minden segítséget megad az ORFK a jövőben is. Azokat a kéréseket is igyekszünk teljesíteni, amelyek az egyetem részéről érkeznek. Azt vallom, hogy élethosszig tartó képzés szükséges, amíg valaki rendőrként szolgál. A befogadási ünnepséget is azért vezetem be a végzős hallgatók számára 2013-ban, hogy ünnepélyes keretek között tapasztalják meg, hogy a rendőrség vezetése várja őket, számít a munkájukra és azt szeretné, ha jól éreznék magukat a testületben. >>

○ Elégedett a Rendészettudományi Karon folyó oktatással? Milyen tapasztalatai vannak a végzettjeink felkészültségével kapcsolatban?

P. K. Teljes mértékben elégedett vagyok. A jövőben is minden segítséget megad az ORFK ahhoz, hogy továbbra is színvonalas legyen az oktatás. Óriási fogadóháztunk van, amelynek segítségével a hallgatók megismerkedhetnek a rendőri tevékenységgel, mindazt, amit elméleti szinten már megtanultak, megtapasztalhatják a gyakorlatban. Közös a feladat, közös a cél, hogy minél felkészültebb rendőrtisztek szolgálhassák Magyarországot polgárait.

○ Jelentős támogatást nyújtott az ORFK az egyetemre vezényelt hivatásos oktatói állomány létszámának növeléséhez, amelynek eredményeként a Rendészettudományi Karon két új intézet kezdhetette meg működését, a Kriminálisztikai és a Rendészeti Magatartástudományi Intézet. Milyen elvárásai vannak az intézetekkel szemben?

P. K. Támogattam mindkét intézet felállítását és működtetését. Nélkülözhetetlennek tartom a speciális ismeretek oktatását.

○ Az egyetem felkérésére oktatási tevékenységet is folytatott, a hallgatók és az oktatók számára számos előadást tartott a rendőrséget érintő szakmai kérdésekről. Mit jelent Önnek az oktatás?

P. K. Mindig örömmel találkozom a hallgatókkal. Sok helyen szolgáltam, nem egy tipikus rendőri pályám van. A tapasztalatok, amelyeket szereztem, hasznosak lehetnek a diákok számára.

Fontosnak tartom azt is, hogy az országos rendőrfőkapitány soha ne felejtse el, honnan jött.

○ Ön mindig is szívesen fogadta a kutatók kezdeményezését, javaslatát egy-egy szakmai probléma megoldásában. Ez a mai napig így van?

P. K. A tudomány képviselői megalapozottan, elmélyülten, objektíven tudnak bizonyos kérdéseket megítélni. Nálunk a rendszerben a legfontosabb az ember. Az emberrel való foglalkozás, az emberről való gondoskodás elengedhetetlen. Adok, és egyben számítok a Rendőrség Tudományos Tanácsának és a Belügyi Tudományos Tanácsnak a véleményére, hiszen ez a rendőrség felső szakmai vezetésének a tevékenységét is támogatja.

○ Milyen ismeretek elsajátítását tartja elengedhetetlennek egy rendőrtiszt esetében?

P. K. Elengedhetetlen a jogi, szakmai, kriminálisztikai ismeretek professzionális elsajátítása, amelyek az egyes szolgálati ágaknál lévő tevékenység gyakorlásához szükségesek. Azonban nem szabad csak egy szolgálati ágra specializálódni. Egyetlen rendőrtisztképző intézményünk az RTK, fontos, hogy minél magasabb szintű vezetői képzést kapjanak a leendő tisztek, nem tudhatjuk, hogy a végzett tiszt mikor lesz egy alosztály vezetője, rendőrőrs parancsnoka vagy osztályvezető. Akkor már nem csupán a saját munkájáért felel majd, hanem a beosztottjáiért is, amely óriási felelősséggel jár.

○ Minden évben egy lélekemelő ünnepséggel, a tisztavatással válnak rendőrtisztté a hallgatóink. Mit érez az országos rendőrfőkapitány, amikor látja a jövő rendvédelmi dolgozóit esküre emelni a kezüket?

P. K. Soha nem múló élményt jelent. Az egyenruhások számára nagyon fontos érzés, hogy életük egyik legmeghatározottabb része ennek a testület tagjának lenni. Augusztus 20-án, a katonák tisztavatásán is ezt érzem, és 1990 óta a rendőrtisztekén is. 1983. augusztus 20-án egy határőr főhadnagyot avattak a Kossuth téren, ez az a pillanat, amely minden alkalommal felidéződik bennem.

○ Mire lehet büszke manapság egy rendőr?

P. K. Arra a teljesítményre, amit a magyar rendőrség az elmúlt években nyújtott.

○ Milyen a jó vezető? Milyen alapelveket követett vezetőként élete során?

P. K. Legyen emberséges, következetes, szabálykövető, fegyelmezett, kérje számon a feladatok végrehajtását. Legyen érzékeny az állomány problémáira. Azzal, hogy követelnek valakitől, együttal megtiszteltem a munkatársaimat, mivel azt sugározom felénk, biztos vagyok abban, hogy a feladatot a követelményeknek megfelelően végre tudják hajtani.

○ Mit tanácsol a jövő rendvédelmi dolgozóknak, a végzős hallgatóknak? Mire figyeljenek szolgálatuk során?

P. K. Tanuljanak jól, igyekezzenek minden ismeretet elsajátítani, amelyeket az egyetem a képzés során biztosít számukra. Képezzék magukat, ha végeznek, soha ne hagyják abba a tanulást és a képzést, mert aki megáll, lemarad, és nem tud majd sikeres rendőri pályát befutni.

○ Mi tudja Önt meggyőzni mások értékéről?

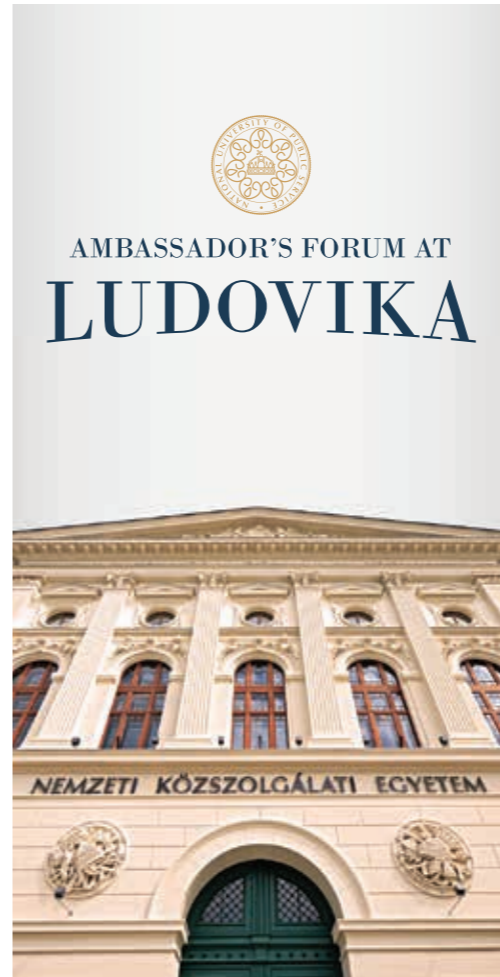
P. K. Szolgálni az embereket, szolgálni a társadalmat nehéz, ugyanakkor felemelő érzés. Minden emberben, a kollégáimban is mindig a pozitív értékeket keresem. A vezetői munkám során minden munkatársamat igyekeztem szigorúsággal, következetességgel, fegyellemmel és egy-egy feladat sikeres végrehajtása után dicsérettel is hozzásegíteni ahhoz, hogy a lehető legtöbb pozitívumot hozzák ki magukból.

○ Van-e, volt-e példaképe?

P. K. Az édesapám, aki nagyon sikeres rendőr volt. A volt kollégái a mai napig tisztelettel emlékeznek rá. Pályám során a vezetőimre mindig nagy figyelemmel tekintettem. Mindig figyeltem arra, hogy a nálam magasabb vezetők hogyan irányítanak, ennek során sokat tanultam tőlük.

○ Mire a legbüszkébb a pályája során?

P. K. Azokra a munkatársaimra, akikkel együtt szolgálhattam a határőrségnél és a rendőrségnél. Valamennyi rendőri és határőrségi szervre büszkeséggel gondolok, az ő teljesítményük nagymértékben hozzásegített ahhoz, hogy országos rendőrfőkapitány lehetek. ●

Európa az előnyök és a problémák együttes megosztásáról szól

SZÖVEG: PÉTERY DOROTTYA
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Olaszország volt a novemberi vendége az NKE nagy sikerű programsorozatának, a Ludovika Nagyköveti Fórumnak. Őexc. Maria Assunta Accili nagykövet a migráció jelenségének összetettségéről beszélt, középpontban a szolidaritás európai eszméjével.

Európa értékrendje a vendégszereteten, a közösségvállaláson és az áldozatkészségen nyugszik. Nem szabad elutasítani azokat, akik a segítségünket kérik, de ugyanakkor meg kell védenünk határainkat; különbséget kell tenni menekültek és megélhetési migránsok között – hangsúlyozta a nagykövet az eseményen. A migráció ciklikus jelenség. Míg a 20. század elejéig mintegy 24 millió olasz vágott neki a világnak egy jobb élet reményében, addig ma Olaszország tranzit-, illetve befogadó országgá vált. Miközben a 61 milliós lakosságból körülbelül 5,5 millió fő számíthat bevándorlóknak, addig 4,5 millió olasz külföldön él. Noha a 8,2 százalékos bevándorló arány kicsit túllépi az európai átlagot, Olaszország támogatja az állampolgárság odaítélését azoknak, akik már régebb óta élnek az országban. A tavalyi év során például 130 ezerrel nőtt ebben a formában a lakosság, a vegyes házasságok aránya pedig már eléri a 9,4 százalékot. Olaszország ugyanakkor szerencsés helyzetben

van, hiszen a törvényes bevándorlók integrációja gyakorlatilag zökkenőmentes, a munkaerőpiac bővülése pedig a kiadások fényében növeli az államháztartás bevételeit. A bevándorlók jellemzően olyan állásokat töltenek be, amelyeket maguk az olaszok nem szívesen választanak, így például sok bevándorló dolgozik az agrár- vagy az egészségügyi szektorban, de jelen vannak a kiskereskedelemben és a vendéglátóiparban is. A helyzet természetesen nem egyértelműen rózsás, hiszen Olaszország ugyanúgy célpontja a menekülteknek és az illegális bevándorlóknak is, nem csoda, hogy Lampedusa szigete a jelenlegi migrációs válság jelképévé vált. A nagykövet úgy fogalmazott, hogy a most tapasztalható nemzetközi válság a prioritások felülvizsgálatát kívánja meg az európaiaktól. Félre kell tenni az egyéni érdekeket, a kétségbeesést és a félelmet, és támogatni kell rászoruló embertársainkat abban, hogy ráleljenek a nyugodt élet lehetőségére. Maria Assunta Accili úgy véli, segíteni kell a menekülteket, de elsősorban orvosolni >>

kell azt a problémát, ami útnak indította őket, hiszen a valódi menekültek többsége otthon maradna, ha tehetné. A hosszú távú sikerekhez közös EU-s stratégiákra van szükség. Ennek érdekében partnerkapcsolatokat kell kiépíteni Afrika és Ázsia országaival, s hatékony menekültpolitikát kell folytatni, amely kitüntetett figyelmet szentel a fenntartható áttelepítési (relokációs) programoknak. A kontrollálatlan migráció kikezdi az uniót – összegzett a nagykövet, majd hozzátette: a migránsok helyzetét kezelni, a menekülteket pedig segíteni kell. Molnár Anna, az NKE Nemzetközi Kapcsolatok és Biztonsági

Tanulmányok Tanszékének oktatója, a fórum házigazdjaként Federica Mogherinit, az EU külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjét idézte: „Értelmetlenek azok a narratívák, amelyek a »mi« és az »ők« szembeállításán alapulnak. Keresztények és muszlimok, európaiak és arabok, migránsok és helyiek. Nem a »másik« teszi tönkre a társadalmunkat, hanem a tőlük való félelem.” A migrációs helyzet lehetséges kezeléséről a felszólalást követő kerekasztal-beszélgetés keretében az NKE Nemzetközi Jogi Tanszék egyetemi oktatója, Dr. Vízi Balázs és Szép László ezredes beszélgettek. ●

Molnár Anna szerint Olaszországban nem új keletű a Földközi-tenger térségéből érkező, időről időre felerősödő migrációs és menekülthullámok által okozott/kiváltott problémák kezelésének kérdése. Korábban is tízezrek igyekeztek ezen a rendkívül veszélyes útvonalon, Olaszországon keresztül az Európai Unió többi, elsősorban fejlett tagállamaiba jutni. Számuk azonban – legfőképp az észak-afrikai térség politikai stabilitásától függően – folyamatosan változott. Az 1961-es népszámlálás (62 780 külföldi) után folyamatosan növekedett az országban legálisan tartózkodó külföldiek száma, hiszen az 1960-as éveket követő olasz gazdasági csoda hatására munkavállalóként már egyre többen érkeztek Olaszországba, eleinte elsősorban a vendéglátóiparba. Az 1990-es évektől a gyors ütemben növekvő bevándorlás hátterében egyrészt az olasz gazdaság növekedése, a hiányos törvényi szabályozás, a nemzetközi környezet változása, másrészt pedig az átalakult demográfiai folyamatok álltak. Az utóbbi évtizedekben ugyanis drámai mértékben csökkentek a születések: míg 1961-ben az egy nőre jutó gyermekek száma 2,41 volt, addig 1980-ban ez az adat 1,60-ra, 2001-ben 1,25-re, majd 2013-ban 1,39-re csökkent. A várható élettartam mindemellett Olaszországban az egyik leghosszabb az EU-tagállamok között: a 2013-ban született nők esetében 84,6 év, míg a férfiaknál 79,8 év. Fontos látni, hogy a társadalom elöregedésével párhuzamosan a munkaképes lakosság aránya is folyamatosan csökken. A menekültáradat tehát mind az olasz, mind az európai uniós migrációs és menekültügyi politikát újragondolásra készítette. Az olasz politika számára kezdetektől nyilván-

való, hogy az egyre súlyosbodó helyzetben az uniós és nemzeti szintű megoldások elválaszthatatlanok egymástól. Olaszország önmagában nem adhat hatékony választ a probléma orvoslására. A helyzet romlásával egyidejűleg Olaszország többször is azzal vádolta a többi EU-tagállamot és magát az uniós intézményeket is, hogy nem mutatnak szolidaritást és magára hagyták a probléma kezelésében. A Mare Nostrum mentő művelet elindítását követően egyértelmű európai válaszok kidolgozása vált szükségessé. Részben ennek hatására indult útjára például a hot spotok létrehozásával együtt a kvótaterv, az EU közös kül- és biztonságpolitikájának katonai művelete (EUNAVFOR Med, Sophia), illetve a Frontex Triton. A továbbra sem mérséklődő válság az egész integrációs folyamat szempontjából is számos kihívást rejt magában. Kérdés, hogy az EU és tagállamai képesek lesznek-e valóban hatékony válaszokat találni a válság kezelésére, hiszen Európa valóban az előnyök és a problémák együttes megosztását kell, hogy jelentse.

Elismerések és doktoravatás a tudomány ünnepén

SZÖVEG: SZŐÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Papp Károly országos rendőrfőkapitányt is díszdoktorai közé választotta a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Szenátusa. Az elismerést a tudomány ünnepe alkalmából rendezett ünnepi szenátusi ülésen adták át a rendőr altábornagynak. A Ludovika Főépület dísztermében rendezett eseményen összesen tizenheten kaptak egyetemi kitüntetést, valamint nyolc habilitált és tizennégy PhD-doktort is avattak.

Az ünnepi szenátusi ülést a testület elnöke, Prof. Dr. Patyi András nyitotta meg, aki beszédében megemlékezett a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) megalapításáról. Az NKE rektora felidézte 1825. november 3-át, amikor a pozsonyi országgyűlésen, a magyar reformkor egyik vezéralakja, gróf Széchenyi István birtokainak egyévi jövedelmét, 60 ezer forintot ajánlott fel a Magyar Tudós Társaság létrehozására, amely később felvette az MTA nevet. Patyi András legalább ekkora jelentőségűnek tartja a Ludovika Akadémia alapítását is, amihez lényegesen több anyagi felajánlás érkezett, mint az MTA megalapításához. A rektor szólt a Ludovika Akadémia létesítéséről szóló törvényről, amelynek egyik fontos célja volt, hogy az intézmény hallgatói ne csak a katonai feladatok ellátására, hanem állami szolgálatra is alkalmasak legyenek. „A magyar nyelvű

tisztképzés otthonaként megalapított akadémia az államügyek jelképeként vonult be a magyar történelembe” – tette hozzá Patyi András. Az NKE rektora beszédében Démokritosz görög filozófus gondolatait is idézte, miszerint „az államügyeket kell a legfontosabbnak tartani minden egyéb között, hogy jól intéztesse. Hiszen a jól kormányzott állam a legnagyobb mentő, s ebben minden benne van: ha ez egészséges, akkor minden egészséges, ha viszont ez tönkremegy, minden tönkremegy.” A Szenátus elnöke szólt arról is, hogy az NKE gyarapodását jelzik azok az elismerések, amelyeket a rendezvényen adnak át az intézmény megalakulásáért és fejlődéséért sokat dolgozó szakembereknek. Az NKE Szenátusának döntése alapján az Egyetem Díszpolgára címet Papp Károly r. altábornagy, országos rendőrfőkapitány kapta, aki kezdeményezője volt a rendészeti képzés szervezeti, >>

AZ ÚJ PHD-DOKTOROK: Dr. Bernát István, Dr. Fekete László o. alezredes, Kiss Lajos r. alezredes, Kristó Katalin, Nábrádi Nóra Beatrix, Nagy Milada, Rikk János, Ruzsa Dóra, Dr. Schweickhardt Gotthilf t. alezredes, Dr. Szabó György, Tóth András százados, Venekei József Péter alezredes, Dr. Vida Zsuzsanna

AZ ÚJ HABILITÁLT DOKTOROK: Dr. Endrődi István t. ezredes, Dr. Földi László mk. alezredes, Dr. Furfán Attila ny. alezredes, Dr. Kis Norbert az NKE továbbképzési és nemzetközi rektorhelyettese, Dr. Kuti Rajmund, Dr. Nyikos Györgyi, Dr. Restás Ágoston ny. t. mk. alezredes és Dr. Vizi Balázs Zoltán

tartalmi és jogi keretei megújításának, valamint a négyéves rendőrtisztképzés kialakításának. Emellett jelentős támogatást nyújtott az NKE-re vezényelt hivatásos oktatói állomány létszámának növeléséhez, amelynek eredményeként a Rendészettudományi Karon két új intézet is megkezdhetette működését. Az NKE rektorának döntése alapján a Nemzeti Közszerológiai Egyetem Gyűjtőjét Dr. Bakondi György ny. t. altábornagy vehette át. A BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság korábbi vezetője aktívan részt vett a Katasztrófavédelmi Intézet létrehozásában és a képzési programok kidolgozásában. A Szenátus döntése értelmében Dr. Béres János vezérőrnagy magántanári, Dr. Szent-Imrey Tamás címzetes egyetemi tanári, míg Dr. Túrós András ny. r. altábornagy címzetes egyetemi docensi címet vehetett át az ünnepségen. A Nemzeti Közszerológiai Egyetem Aranyérmét Dr. Tari Ferenc ny. bv. altábornagy, az Egyetemért Emlékérmet Dr. Békési László ny. ezredes és Tóth Csaba érdemelték ki. Rektori Kitüntető Oklevelet kilencen vehettek át, így Bana Katalin, Dr. Csanády Szabolcs, Cserjési Ferenc alezredes, Csiki Tamás, Majoros Lászlóné, Dr. Nagy Judit r. ezredes, Dr. P. Szabó Sándor, Dr. Pap Andrea őrnagy és Dr. Szerletics Antal. A rendezvényen Prof. Dr. Munk Sándor nyugállományú ezredes, a habilitációt odaítélő Egyetemi Habilitációs Bizottság elnöke mutatta be az egyetem új habilitált doktorait, akik az ünnepélyes fogadalomtétel után a Szenátus elnökétől vették át oklevelüket. Az ünnepségen az Egyetemi Doktori Tanács döntésének köszönhetően összesen tizennégy PhD-doktor avatására került sor: Őket Prof. Dr. Padányi József dandártábornok, az NKE tudományos rektorhelyettese, a tudományos fokozatokat odaítélő Egyetemi Doktori Tanács elnöke mutatta be. A Magyar Tudomány Ünnepe zenés-táncos vacsorával zárult a Ludovikán. ●

Ludovika Akadémia – az összefogás szimbóluma

A Magyar Tudomány Napja méltán kiemelt ünnepe minden magyar egyetemnek. Számunkra azonban ez az ünnep is kicsit más. Bár a tudomány napja az MTA felállításához kötődik, az NKE egyik – legrégebbi – jogelődje a magyar királyi honvédségi Ludovika Akadémia létrehozásának gondolata is ugyanekkor született meg, maga mögött tudva az egész nemzet akarátát.

A két akadémia felállítása egy töről fakad. Már az 1791-es Országgyűlés Tudományi Bizottsága felvette programjába a Magyar Katonai és a Magyar Tudományos Akadémia létrehozását is, azonban egészen az 1808. évi országgyűlésig kellett várni, amíg végül az uralkodó hozzájárulását adta egy magyar tisztképző akadémia felállításához. Megszületett a magyar katonai felsőoktatás történelmi jelentőségű első törvénye: az 1808. évi VII. törvénycikk a katonai Ludovika Akadémiáról. Ez mondta ki, hogy az ország védelmi ügye nemcsak a jelen idő, hanem a jövő korok feladata is, ezért fiaik és utódaik nemcsak erővel, hanem annál hatásosabb tudománnyal is tudjanak a hazáért harcolni.

1808. évi VII. törvénycikk a katonai Ludovika-akadémiáról:

Midőn a karok és rendek az ország védelmi ügyét tárgyalják vala, tanácskozásaitak nem csupán a jelen időre, hanem a jövőre is kiterjesztették; s hogy fiaik és utódaik nem csak erővel, hanem annál hathatósabban tudománnyal is tudjanak hazáért, ősi alkotmányért és a felséges uralkodó házáért harcolni: Ő szent felsége iránti hódolatuk és honszerelmők érzelmeitől indítatva, önkéntes ajánlataikból jelentékeny alapot gyűjtöttek össze, melyből az országban nemzeti katonai akadémiát állítani és a hadi tudományokat fejleszteni lehessen. Törekvésüket a felséges császárné és királyné kiváló bőkezűségével segítette elő; Ő szent felsége, legkegyelmesebb királyunk pedig a karok és rendek óhaját kegyes helyesléssel jóváhagyta. A karok és rendek ez olyan hasznos és szükséges intézmény létesítéséhez nyomban hozzá fogván, Ő szent felsége kegyes jóváhagyásával határozták: A nemzeti katonai akadémia a magyar nemzetnek felséges aszszonya iránti határtalan hódolata nyilvános bizonyosságban öröküljön, Ludovikának neveztessek."

Mindazok nevét, akik „ez akadémia dicséretes buzgósággal ajánlatokat tettek”, azaz adományt ajánlottak fel, törvénybe is foglalták. Közülük kiemelkedik gróf Buttler János adománya, amely magában 126 ezer forint volt. A törvényben 237 nevet örökítettek meg, akik összesen 995 100 forintot ajánlottak fel. A nagyobb adományozók között van – többek között – Mária Ludovika felséges császárné és királyné (50 ezer forint), Puchói Marczibányai István, val. bel. titk. tanácsos (50 ezer forint), Albert felséges királyi herceg, Szászország hercege (30 ezer forint), Gr. Batthyány Károly, kir. kamarás (24 ezer forint) és Károly Ambrus, Magyar- és Csehország felséges királyi hercege, ausztriai főherceg, esztergomi érsek és az ország primása (20 ezer forint). A Ludovika létrehozására számos különleges felajánlás is érkezett, mint pl. Kamánházy László váci püspöke, aki évenként fizetendő ezer forintot ajánlott fel, illetve az akadémia első beruházására 100 akó bort, 50 mérő búzát és 50 öl tűzifát. Királyfiai b. Jeszenák János a könyvtárában levő katonai könyveket és térképeket adományozta. Nemcsak személyek, hanem egyházi közösségek és a vármegyék is összefogtak a Ludovika megépítésére. Erről a nemes gesztusról az épület udvarán található címersorozat is megemlékezik.

„E címorsorozat a magyar vármegyék áldozatkészességének emlékét hirdeti. Nemes hagyományaink leghívebb őre, ezeréves történelmünk legősibb szervezete a magyar tisztképzés első otthonának felépítésére. Áldozatkész ősök méltó unokái ajánlották fel a hagyománytisztelőben rejülő nemzetfenntartó erők hatósugarában vármegyékünk címerét e történelmi elhatározás megörökítésére.”

Az 1825-ös reformországgyűlésen november 3-án tette meg híres felajánlását Széchenyi István a Tudós Társaság felállítására az alábbi szavakkal:

„Nekem itt szavam nincs. Nem vagyok tagja a követek házána. De birtokos vagyok; és ha feláll oly intézet, mely a magyar nyelvet kifejtsse, mely avval segítse elő honosainknak magyar neveltetését, jószágomnak egy évi jövedelmét feláldozom reá.”

A kezdeményezést követő előkészítés vezetett az 1827. évi XI., majd a XII. törvénycikk elfogadásához, ez utóbbi az adományozók neveit foglalta egybe:

„Hogy azoknak hálás emlékezete, kik a haza és nyelve iránti kiváló szeretetökből, annak művelésére vagy terjesztésére is nemes szívű ajánlatokat tettek, minden időkre megörökíttessék: a karok és rendek, Ő királyi felségének kegyes jóváhagyása mellett, a törvénykönyvbe iktatni határozták neveiket, melyeknek sora a következő: Gróf Széchenyi István 60,000 frt. Vay Ábrahám 8000 frt. Gróf Andrásy György 10,000 frt. Gróf Károlyi György 40,000 frt. Szabó-Szepessy István 200 frt. Herczeg Batthyány Fülöp 50,000 frt. és további 17 felajánlás összesen: 250,000 forint.”

A reformországgyűlés ugyanezen ülészaka pár nappal később fogadja el a Ludovika Akadémia pesti felépítését kimondó XVII. törvénycikket az 1808. VII. törvénycikk kapcsán. Csakhogy a magyar nemzeti tisztképzés tényleges megindulását az 1867-es osztrák-magyar kiegyezés tette lehetővé, egyben elkerülhetetlenül szükségessé. A létrejövő régi-új birodalomban Ausztria és Magyarország már egyenrangú fél volt, amelyet a birodalmi haderő szervezetének is tükröznie kellett. A Ludovikáról az 1872. évi XVI. törvénycikk a következőképpen rendelkezett:

„Az 1808. évi VII. [...] törvénycikk értelmében Pesten felállítani rendelt magyar katonai tanintézet, mint magyar királyi honvédségi akadémia állittatik fel és Ludovika Akadémia nevet fog viselni. Ezen akadémia rendeltetése, hogy abban egyfelől önként jelentkező hadapródok a honvédség keretei részére alkalmas tisztképzés képeztessenek, másfelől szolgálatban levő kitérdő honvédtiszteknek alkalom nyújtassék a hadtudományoknak magasabb fokozatú szolgálatlattelnél igényelt ágaiban maguk továbbképeztetni.”

A Magyar Tudományos Akadémia javára 22 felajánlást örökítettek meg 250 ezer forint összegben, a Ludovika Akadémia javára 237 felajánlás érkezett 995 100 forint értékben. Ez utóbbi szinte pontosan négyszerese az előzőnek. ●

Közép-Európai Katonai Akadémiák Fóruma

SZÖVEG: PÉTERY DOROTTYA
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

November elején tartotta meg éves ülését a Közép-Európai Katonai Akadémiák Fóruma (CEFME) Budapesten. A házigazda szerepét a Nemzeti Közszolgálati Egyetem látta el ebben az évben, így Ausztria, Csehország, Észtország, Horvátország, Lengyelország, Szlovákia és Szlovénia katonai akadémiáinak és egyetemeinek vezetői a Ludovika főépületének Hunyadi termében találkoztak.

Az eseményen elsőként Dr. Kis Norbert, az NKE továbbképzési és nemzetközi rektorhelyettese üdvözölte a résztvevőket. Beszédében hangsúlyozta, megtiszteltetés az egyetem számára vendéglátóként közreműködni, hiszen az NKE mind ma, mind a jövőben példamutató felsőoktatási képzőintézmény kíván lenni. Egyedülálló módon integrált képzést biztosít hallgatóinak, az általános és kötelező közszoalati modul BA szinten történő bevezetésével pedig, mint fogalmazott, megnyitotta az „együttműködés egyetemét” a katonai és a civil diákok előtt. Az együttműködés elsődlegességére hívta fel a figyelmet Prof. Dr. Boguslaw Pacek is, a lengyel Nemzetvédelmi Egyetem rektor-parancsnoka. Felszólalásában összefoglalta a 2014–2015-ös lengyel elnökség tapasztalatait, s üdvözölte a tavaly Varsóban megrendezett rektori találkozó eredményeit. Egyebek mellett örömteli újdonságnak számít, hogy az Erasmus+ program elérhetővé vált a katonai felsőoktatásban részt vevők számára, élesedett a CEFME központi honlapja, és a szervezet csatlakozott a NATO DEEP programjához is, amely a honvédelmi oktatás fejlesztését tűzte ki célul. Agnieszka Legucka, a varsói egyetem rektorhelyettese beszámolt a tavasszal Varsóban megtartott tudományos diákkonferenciáról is, amelyen az NKE két hallgatóval képviseltette magát. Noha a hagyományteremtő

eseményt sikeresnek ítélte, hozzátette, hogy annak elmúltával a nemzetközi közösségi aktivitás szintje sajnálatos módon visszaesett. A rektorhelyettes ugyanakkor pozitívan értékelt, hogy Störk Bálint, az NKE Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának hallgatója, a konferencián való részvétele után élt a lehetőséggel, hogy az ott bemutatott színvonalas tanulmányát megjelentesse a CEFME országok tudományos lapjában, a *Security and Defense Quarterly*-ben. Az elhangzott véleményeket osztotta Rudolf Urban dandártábornok a cseh Nemzetvédelmi Egyetem rektorhelyettese is. Kifejtette, hogy a CEFME jövőbeni még hatékonyabb működéséhez a partnerek közötti információátadás minőségének javulása és gyakoriságának növelése is szükséges. Mint mondta, tisztázni kell az együttműködés jövőképét, misszióját és felelősségét egyaránt. A találkozó levezető elnöke Dr. Boldizsár Gábor ezredes, a Hadtudományi Kar dékánja volt, aki zárásként Prof. Dr. Patyi Andrászt szólította mikrofonhoz. Az NKE rektora megköszönte a kollégák bizalmát, és visszautalt Kis Norbert korábbi gondolataira. Megjegyezte, az NKE útja nem az egyetlen létező út; a magyar modell csupán egy jó, követhető példa. A rektor jelenlétében került sor a CEFME-elnökség formális átadására is: a szervezet jövőre Horvátország irányítása alatt tevékenykedik tovább. ●

Inkább áldozatok leszünk, mint elkövetők

Prof. dr. Sárkány István előadása
a Ludovika Szabadegyetemen

SZÖVEG: PÉTERY DOROTTYA
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Nagy érdeklődésre számot tartó témát boncolgatott a kriminalisztika elismert professzora, dr. Sárkány István a Ludovika Szabadegyetemen. Mint „Az időskor viktimológiája – hogyan leszünk áldozatok?” című előadásában mondta: az idős emberek áldozattá válása a demográfiai kérdéseket illetően egyike a magyar társadalom előtt álló legfontosabb megoldandó problémáknak.

Az előadás első része az aktuális demográfiai helyzetet mutatta be. Sárkány István kijelentette, hogy „egy szóra sem érdemes megtorpanástól eltekintve, lényegét illetően a magyar népességszám alakulása szabályos mélyrepülésbe került. Az 1980. évi népességszámhoz képest a 35 évvel későbbi, 2014-es adat azt mutatja, hogy bő 830 ezer fővel vagyunk kevesebben.” Mi lehet ennek a hátterében? – tette fel a kérdést. Köztudott, hogy Magyarországon évek óta nő az idősök aránya a társadalomban, folyamatos a népességöregedés. Ez egyfelől annak a következménye, hogy megnőtt a születéskor várható átlagos élettartam; az elmúlt fél évszázad alatt a férfiak 6 évvel, a nők közel 9 évvel élnek tovább. A másik oldalról viszont a reprodukciós ráta visszaesése tehető felelőssé. Ahhoz, hogy a népességszám állandó maradjon, a reprodukciós értéknek 2,1-en kellene állnia – ez a szám jelenleg 1,25 és 1,34 között mozog. A legriasztóbb adatokat 2000-ben, Budapesten mérték, amikor a ráta 1,05-ös értéket mutatott. A gondokat csak tetézi, hogy mindez egy

öngerjesztő folyamat, amit nem lehet egy-két éven belül a visszájára fordítani. Az előadás második részében az áldozattá válás egészségügyi háttere került napirendre. Idősebb korban egyre több az olyan hajlamosító tényező, amely viktimizálhatja az embert. Három fő csoport különíthető el: a testi vagy szomatikus jellegű problémák, így a mozgáskorlátozottság vagy az érzékszervi rendellenességek súlyosbodása, a lelki eredetű problémák, például az

ösztönvezéreltség kialakulása vagy a hiszékenység megjelenése a figyelem visszaesésével párhuzamosan, illetőleg komoly tényező lehet maga a stressz is, amely az időskor beköszönteivel sem szűnik meg. Hazánkban a 65 éven felüli férfiak és nők csupán 30-40 százaléka számíthat korlátozásmentes, egészségben eltölthető hátralévő évekre. Ez az arány lényegesen alacsonyabb a nyugat-európainál, de a korábbi állapotokhoz képest jelentős javulás mutatkozik. Nagy általánosságban ráadásul kijelenthető, hogy az idősebb korra a ráció szerepét az emóció veszi át, amely >>

megnövelheti az illogikus cselekvések mennyiségét. A barátok, ismerősök számának csökkenése folyamatosan erodálja a társas kapcsolatok lehetőségét, erősíti a magárahagyatottság érzését, ami az életkor előrehaladásával, a mozgásban történő esetleges korlátozottságra is tekintettel az időskorú „mozgásterét” mindinkább lakására szűkíti le. Valószínűleg ennek is köszönhető, hogy az időskori viktimításban jelentős szerepe van a sértett alkoholtól befolyásolt aktuális állapotának, noha fontos megjegyezni, hogy az alkohol nem csak viktimizáló, hanem kriminalizáló hatású is lehet. Az időskori viktimizáció hátterében mindazonáltal meghúzódhatnak anyagi jellegű szempontok is. Az aktív életkorból a nyugdíjas időszakra váltó korosztálynak többnyire súlyos anyagi problémákkal kell szembesülnie, hiszen a magyar nyugdíj még a 2013-as emelés fényében is csupán a bejelentett nettó átlagkereset háromnegyedét éri el. Megelőzendő az államháztartási egyensúly felborulását, egyes EU-s előrejelzések szerint 2050-re a hazai nyugdíjasok várhatóan keresetük 65,5 százalékát kapják majd kézhez nyugdíjként. Mindennek tetejében, ahogy csökken az idősök bevétele, úgy nő a várható egészségügyi kiadásai mértéke. Míg ma a háztartások egy főre jutó éves egészségügyi kiadása 37 ezer forint körül mozog, addig az időskorúak esetén ez a szám 86 400 forint. Az idős emberek pedig jellemzően olyan bűncselekményeknek esnek áldozatul – megnövekedett anyagi és fizikai kiszolgáltatottságnak köszönhetően – mint a rablás, a trükkös elkövetésű vagy elleni bűncselekmény, a testi sértés, illetőleg emellett nagyobb számban fordulhatnak még elő közlekedési vagy háztartási balesetek is. A bűnözési adatokat tekintve elmondható, hogy az 1985–1998-as időszakban körülbelül 3 millió regisztrált sértettéről beszélhetünk, amelyek közül körülbelül 380 ezer ember volt időskorú. A számok az 1999–2012 évek között jelentősen megváltoztak: míg a sértettek száma 14,7 százalékkal nőtt, addig az időskorúak megoszlási aránya 40 százalékkal. Az elkövetői oldal vizsgálatával egyetemben érdekes statisztikai adatnak számít, hogy körülbelül hatszor akkora az esély arra, hogy valaki idős korban sértett lesz, mint hogy elkövető. Az időskorúak áldozattá válásában ugyanakkor nagy szerepe van a tömegmédiának is. Sárkány István úgy fogalmazott, hogy a szenzációhajás média a különlegesebb esetek kiemelésével nem csupán erősíti a potenciális stresszt az idősök körében, hanem ötleteket is ad az elkövetők számára. Jó példa erre a manapság elszaporodott „unokázás” esete vagy a rablások és az uzsora bűncselekmények sorozata, amelyek az éberség hiányára és a bizalom kijátszására épülnek. A statisztikai adatok azt sugallják, hogy míg az időskorúak viktimizációs kitettsége a teljes népesség körében tapasztalható viktimizációs veszélyeztetettség-nél alacsonyabb, addig az idősök körében a bűnözéstől való félelem, az áldozattá válástól való szorongás lényegesen magasabb. A bűncselekmények felgöngyölítése több okból kifolyólag is nehéz az idős áldozatok esetében. Az elkövetők részéről jellemző a túlzó

erőszak használata, amely rettegésben tarthatja az áldozatot vagy akár egész családját. Problémát jelent továbbá az is, hogy a benyújtott kereset sokszor nem pontos, mivel az áldozat nem képes visszaemlékezni az eseményekre vagy az elkövetőre, esetleg félelme vagy mozgáskorlátozottsága okán hosszú időn keresztül nem tesz bejelentést, aminek következtében torzulnak emlékei. A félelemből, bizalmatlanságból, a jogszabályok ismeretének hiányából eredően számolni kell a teljes sértetti rejtettséggel is. Az előadás zárásaként Sárkány István elmondta, hogy az időskor viktimológiája kapcsán két tényező segíthetné elő a pozitív elmozdulást: ha a demográfiai, szociális és egészségügyi helyzetben előrelépés következne be, illetve ha az objektív biztonságérzet mellett a szubjektív biztonságérzetet is növelnénk. Amíg a korcsoport helyzetében látványos, kedvező irányú elmozdulás nem mutatkozik, addig a bűnözési helyzetben sem várható igazi fordulat. ●

KIK SZÁMÍTANAK IDŐSKORÚNAK?

Demográfiai vonatkozásban a 60 évnél idősebbeket, a munkaképesség viszonylatában pedig a 65 évesnél idősebbeket tekintjük időskorúnak, miután a munkaképesség időbeli felső határa a mindenkorú öregségi nyugdíj korhatárával esik egybe. A KSH adatai szerint, míg 1980-ban az időskorúak aránya a magyar lakosságon belül 17,1 százalék körül mozgott, mára elérte a körülbelül 23-24 százalékot. Az idős férfiak aránya a férfi lakosságra vetítve 19 százalék, az idős nők aránya a női lakosságon belül 27 százalék. Az a korábbi statisztikai prognózis, miszerint 2020-ra az idős férfiak 20 százalékos, az idős nők 30 százalékos arányt képviselnek majd saját nemükön belül, vélhetően alulmértétezett.

További aggodalomra adhat okot, hogy a társadalom elöregedésének üteme hatványozottan gyorsul, így 2020-ra az idősök aránya megközelítheti vagy akár el is érheti a 30 százalékot. A 2013. január 1-jén mért adatok szerint a 65 évesnél idősebb népesség aránya már meghaladta a gyermekkorúak arányát, egy interneten közzétett előrejelzés szerint viszont Magyarországon 2050-re harmincezerrel több 70 éves él majd, mint 30 éves.

Az együttműködés egyeteme

Új irányok az NKE intézményfejlesztési tervében

Az NKE Magyarország egyik legjobb és legvonzóbb egyeteme kíván lenni, a magyar közszolgálat fejlesztésének, a közszolgálati életpályának stabil oktatási és kutatási bázisa, a hazai és a külföldi magyar nyelvű felsőoktatás elkötelezett támogatója, amely Európa és a világ vezető egyetemeivel szövetségben aktív részese tud lenni a nemzetközi felsőoktatási és tudományos kapcsolatoknak. Ezeket a legfontosabb célokat fogalmazta meg az egyetem új Intézményfejlesztési Tervében (IFT), amelyet a közelmúltban fogadott el a Fenntartói Testület.

Elkészült a Nemzeti Közszolgálati Egyetem közép- és hosszú távú fejlesztési céljait tartalmazó, új stratégiai dokumentum. Az IFT egyaránt tartalmazza a fenntartók fejlesztési elképzeléseit és az egyetem saját magára vonatkozó koncepcióját, amellyel irányt szab a 2015–2020 közötti időszakban megvalósítandó feladatoknak. Az NKE első IFT-je a 2012–2015 közötti időre határozta meg az alapítást követően végrehajtandó célokat, amelyeket az intézmény eredményesen teljesített. Sikertörténet az elődöntésmények integrációját a hivatásrendi alapértékek megőrzésével megvalósítani. Megtörtént a képzési profil tisztítása, megújítása, valamint új szakok fejlesztése és indítása, továbbá az

egyetem a közszolgálati tisztviselői továbbképzés és vezetőképzés új rendszerének bázisintézményévé vált. Létrejött a Közigazgatás-tudományi Doktori Iskola, és jelenleg is zajlik a Rendészettudományi Doktori Iskola akkreditációja. Az integráció „közös” intézményeket hozott létre 2015-ben: létrejött a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar, és megkezdte működését az Államtudományi Intézet mint az egységes, elsősorban az államtudomány területére fókuszáló, egyetemi kutatásirányítás bázisintézménye. A belső együttműködés eredménye a közös képzési modul, a közös közszolgálati gyakorlat, valamint az egységes nemzetköziesítés elindítása is. Mindeközben az egyetem saját tudományterületén vezető szerepet játszik a hazai tehetséggondozásban, ennek >>

bizonyítéka az NKE-n idén megszervezett két sikeres OTDK-szekció megrendezése.

A következő tervezési időszak 2020-ig határozza meg az NKE stratégiai alapvetéseit, misszióját, fejlesztésének értékalapjait, irányait, valamint mindazokat a kihívásokat, amelyek az intézményre várnak. Az IFT kiter az egyetem vagyongazdálkodására, valamint a Ludovika Campus beruházásra is.

ÁLLAMTUDOMÁNYI EGYETEMMÉ VÁLIK AZ NKE

Az NKE középtávú víziója, hogy az NKE Magyarország egyik legjobb és legvonzóbb egyeteme legyen, amely példát mutat a hazai és nemzetközi képzési és kutatási együttműködésekben is. Mindezt a célt szolgálja az NKE államtudományi egyetem alakítása.

Az NKE-nek a hazai és nemzetközi tudományos intézményekkel közösen újra kell fogalmaznia az államtudomány helyét a társadalomtudományok rendszerében.

Az államtudomány megerősítése az NKE minden egységére kiterjedő, egységes és összehangolt kutatásirányítást tesz szükségessé, amelynek összehangolása az Államtudományi Intézet feladata, a többi között az Államreform II-t koordináló kormányzati szervekkel, testületekkel (Államreform Bizottság).

Az NKE-törvény az „államtudományi és közigazgatási” bővítéssel új fejlődési pályára állította 2015-ben a közigazgatási felsőoktatási területet. Az államtudomány megerősítésének új képzési és kutatási feladatrendszere szükségessé teszi a Közigazgatás-tudományi Kar szervezeti újragondolását és egyben annak koncentráltabb, az új képzési programokhoz jobban igazodó megszervezését.

Várhatóan 2017-ben indul el az NKE-törvényben nevesített államtudományi mesterszak ötéves képzése, amely doktori fokozatot ad a végzetek számára, és a népszerű jogászképzés valós alternatívájaként szeretne megjelenni a közszolgálati ambíciókkal rendelkező fiatalok előtt. Az államtudományi mesterképzés a közszolgálati életpálya megalapozója, ahol az állami humántőkét rendszerszemlélettel kezelni tudó szakemberek végeznek, akik ismerik a kormányzati modelleket, technikákat, az alapvető közjogi és közigazgatási jogi kereteket, átlátják az állami működést meghatározó és befolyásoló társadalmi, politikai, gazdasági és emberi tényezőket.

A következő időszakban fontos feladat a Jó Állam-kutatások folytatása, többek között a védelmi szektor, a közbiztonság-rendvédelem területére kiterjesztve, az igazságszolgáltatás-jogbiztonság, a vállalati versenyképesség és az adóbürokrácia-csökkentés területén. A digitális állam

fejlesztésében az NKE-nek folytatnia kell a nemzetközi színvonalú e-közszolgálati kutatásokat, valamint erősíteni kell a rendészeti munkához kapcsolódó magatartástudományi kutatásokat. Szükséges a nemzetbiztonsági tudatosság fejlesztése minden hivatásrend számára az oktatás, nevelés területén. A migrációs kutatásokban az NKE-nek hazai és nemzetközi viszonylatban is tudásközponttá kell válnia. Az IFT-ben megfogalmazott cél, hogy az NKE a fenntartható fejlődés egyik elismert hazai felsőoktatási kutatóhelye legyen. Az elképzelések szerint a kutatások kiterjednek majd a sérülékeny erőforrások többségére, így többek között az ivóvíz- és az élelmiszer-biztonság területére.

FEJLESZTÉS UNIÓS FORRÁSOKBÓL

Az IFT-ben meghatározott stratégiafejlesztésekhez a pénzügyi forrásokat elsősorban a kormány által elfogadott Közigazgatás- és Köszolgáltatás-fejlesztés Operatív Program (KÖFOP) biztosítja.

A KÖFOP keretében az egyetem két komplex projektet valósít meg, amelyek a szolgáltató szemléletű állam megteremtését és fenntartását szolgálják. Ennek során megtörténik a közszolgálati továbbképzési rendszer komplex fejlesztése, a közszolgálat-fejlesztés hatásvizsgálati és kutatási megalapozása, a nemzetközi kompetenciaigények támogatása, a közszolgálati tudásmenedzsment fejlesztése.

KÉPZÉS-TOVÁBBKÉPZÉS: CÉL A KIVÁLÓSÁG

Az elmúlt időszakban megújult a rendészeti alapképzések tanterve, és megtörtént a rendészeti vezető mesterképzési szak fejlesztése. A 2015/2016-os tanévben megkezdődött a kétéves CEPOL rendészeti mesterképzés, amelyben az egyetem az 1. modul oktatásáért felelős.

A Rendészettudományi Karon az alap- és mesterképzésben a jelenlegi hat féléves struktúra helyett várhatóan bevezetik majd a nyolc féléves alapképzést és az erre épülő egyéves mesterképzést. Stratégiai cél a kriminalisztika mesterszak fejlesztése, valamint nemzetközi kapcsolatainak kiépítése. Az új katasztrófavédelem alapszak a tavalyi tanévben indult el. A végzetek számára a katasztrófavédelem mesterképzési szak jelenti a továbbtanulási lehetőséget a 2016/2017-es tanévtől.

A 2013/2014-es tanévtől kezdődően elindultak az új katonai alapképzési és katonai mesterképzési szakok, illetve a katonai előmeneteli tanfolyami képzések is. Megkezdődött a Nemzetbiztonsági Intézet által gondozott és a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar által meghirdetett nemzetbiztonsági alap- és mesterképzési szakok megújítása, az önálló

polgári nemzetbiztonsági alap- és mesterképzési szak kidolgozása. Idén a nemzetbiztonsági alapképzési szak kiegészült a terrorelhárítási specializációval.

A Nemzetközi és Európai Tanulmányok kar (NETK) képzésfejlesztéseinek célja a közszolgálatban nemzetközi kapcsolatokkal, diplomáciai feladatokkal foglalkozó szakértők alap- és mesterképzése, felkészítése a közszolgálati pályára. Az IFT megfogalmazása szerint a nemzetközi közszolgálati kapcsolatok mesterszakot nyitottá kell tenni az NKE és jogelődjein végzetek számára, a karrierképzésként pedig a közszolgálatban dolgozók irányába. 2016-ban önálló szakként indul el az International Public Service Relations mesterképzési szak, amely a nemzetközi képzési környezet megteremtésének fontos eszköze.

Az NKE tavaly indította el a közszolgálati továbbképzés rendszerét. Ebben a tisztviselők új, inspirálóbb tanulási környezetben végezhetik munkájukat. 2014-ben a jogszabály szerint elindult az első négyéves továbbképzési ciklus, amelynek első évében közel 70 ezer tisztviselő vett részt képzésekben. Az idei év a közszolgálati továbbképzési rendszer konszolidációjáról szól, folytatva a hazai felnőttképzés egyik

leginnovatívabb tanulási rendszerének kialakítását. Fontos célkitűzés, hogy a tisztviselők fejlesztési igényei összhangban legyenek az államreform céljaival, a jogi és szervezeti környezet változásaival, az egyéni karrier- és életpályatervekkel, az egyéni teljesítményértékeléssel, az egyéni kompetenciák tényleges fejlesztési igényeivel.

Az IFT-ben megfogalmazottak szerint a továbbképzések területén az NKE-nek törekednie kell arra, hogy a közszolgálat valós igényeire reagáló új képzéseket fejlesszen és kínáljon. Idén a többi között a közszolgálati protokoll, a közszolgálati médiakommunikáció és a közszolgálati személyügy területén indult el a képzésfejlesztés. Az egyetemnek a közigazgatási állomány (tisztviselői) továbbképzése területén stratégiai célja, hogy egyéni fejlesztési igényeket szolgáló programokat, korszerű tanulási eszközöket és fejlesztő környezetet biztosítson a hatékonyság növelése érdekében.

EREDMÉNYES KUTATÁSOK

Az államtudományi egyetem fejlesztés érdekében új kutatási stratégiát kell alkotni. A következő években többek >>

között növelni kell a PhD-s és DSc-s oktatók arányát, az összes tudományos közlemény, valamint a monográfiák és szakkönyvek számát. Fontos cél az is, hogy az egyéni és a szervezeti tudományos teljesítményértékelés a vezetői/irányítási rendszerben is megjelenjen.

Az IFT-ben meghatározott kutatási célok érdekében az egyetem egy központi egység felállítását tervezi, amely összehangolja a karok és intézetek kutatási céljait, érvényesíti az államtudományi kutatási stratégiát, és alkalmas a központi K+F forrásgazdálkodásra és a projektalapú működésre.

A kutatói munka eredményessége a tudományos eredmények megfelelő publikálásán is múlik, ezért fontos a tudományos adatbázisok bővítése. Jelenleg az offline és online szakfolyóiratok, könyvkiadás és repozitórium ad lehetőséget a publikálásra, emellett szükséges megteremteni az egyetem teljes kutatási spektrumát átfogó, saját angol nyelvű szakfolyóirati publikáció lehetőségét is.

TEHETSÉGGONDOZÁS

Az NKE-n a szakkollégiumok és a tudományos diákkörök a tehetséggondozás színterei, amelyeket az egyetem továbbra is támogat. Az intézmény szem előtt tartja a tudományos ambíciók megalapozását, valamint az egyetemi karrierre való ösztönzést az ösztöndíjrendszerben, a kiválósági pályázatokban és a mentorálás eszközeiben. Emellett külön figyelmet fordít a hallgatói tehetséggondozás külsős szervezeteivel, így például az Országos Tudományos Diákköri Tanáccsal való hatékony együttműködésre.

Az NKE a tudomány olyan területein nyújt PhD-fokozatszerzési lehetőséget, amelyen más hazai egyetemek nem folytatnak doktori képzést.

A hadtudományi, a katonai műszaki doktori és a közigazgatás-tudományi doktori iskolák, valamint az akkreditáció alatt álló rendészettudományi doktori iskola vonatkozásában a legfontosabb feladat a nemzetköziesítés. Ez elsősorban az angol nyelvű képzés és témavezetés feltételeinek megteremtését jelenti. Ez magában foglalja a szabályozók lefordítását, az adminisztráció felkészítését és az idegen nyelven is oktatni képes oktatók-kutatók minél szélesebb körének bevonását a képzésbe és témavezetésbe.

NEMZETKÖZI PORONDON

Az NKE teljesítményének nemzetközileg kompatibilis mérésével kell az erősségeket felmutatni, a gyenge pontokat fejleszteni. A nemzetközi együttműködés dimenziója jelenti

a legjobbak közé történő felemelkedés esélyét a nemzetközi felsőoktatásban.

Az NKE-nek nemzetközileg nyitott, mobilitásbarát, egyedi erősségeit felmutatni tudó, egyszerre magyar, közép-európai, európai és nemzetközi egyetemként kell megjelennie. Ehhez többek között növelni kell a külföldi hallgatók, az idegen nyelvű tantárgyak, valamint a nemzetközi intézményi együttműködésben szervezett tudományos programok, publikációk számát. Fontos az is, hogy az NKE oktatói, kutatói egyre több idegen nyelvű hazai és külföldi közleménnyel jelenjenek meg a következő időszakban.

A képzési programok nemzetköziesítésében az IFT szerint a kettős vagy közös diplomaprogramok fejlesztése a cél. Ezek a programok nemcsak a hallgatói minőséget növelik, de a hazai és nemzetközi kiválósági szabályok szerint is előnyt jelentenek a minősítésben. A nemzetközi képzések többek között a kisebbségpolitika, az e-közzolgálat és kibervédelem, a regionális biztonság, nemzetközi biztonság, a közjogi, a kriminalisztikai, valamint a közpolitika-közmenedzsment szakterületeken fejlődhetnek majd a jövőben.

A nemzetköziesítéshez minél hatékonyabban kell felhasználni az Erasmus európai mobilitási program lehetőségeit. Így például az NKE is szeretné bővíteni az Erasmus szakmai gyakorlat lehetőségeit, az oktatói és a személyzeti mobilitást is. Az IFT-ben megfogalmazottak szerint az egyetemnek vonzó célponttá kell válnia a nemzetközi minőséget képviselő külföldi oktatók, kutatók számára.

KORSZERŰ INFRASTRUKTÚRA ÉS SZOLGÁLTATÁSOK

A Ludovika Campus az egyetem 21. századi infrastruktúráját, szellemi alapját és fizikai környezetét, a tradíció és a modernitás találkozását jelenti. A beruházás első ütemének eredményeként az egyetem 2014 márciusában vehette birtokba az egykori Ludovika Akadémia felújított épületét, amely azóta is az NKE központjaként szolgál. Egy 2015-ös kormányhatározat rögzíti a további fejlesztési lépések ütemezését. A tervek szerint 2018-ig megépül többek között az új oktatási épület, a különböző sportlétesítmények, az RTK új képzési helye, kollégiuma, és megújul az Orczy-park is, amelynek részeként lovarda és istálló is létesül. A megfelelő kormánydöntést követően 2017 és 2020 között a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar bentlakásos képzési központja és a Katasztrófavédelem speciális képzési létesítménye is a Ludovika Campus területén valósulhat meg. ●

25

„A magyar önkormányzati rendszer mögött sikeres huszonöt esztendő áll”

SZÖVEG: DR. TÓTH NIKOLETT ÁGNES, SZŐÖR ÁDÁM

Negyedszázaddal ezelőtt, 1990. augusztus 3-án a szabadon választott Magyar Országgyűlés 281 igen, 3 nem, 1 tartózkodó szavazattal elfogadta a helyi önkormányzatokról szóló LXV. törvényt. Ezt megelőzően hasonló többséggel módosította az Alkotmány önkormányzati fejezetét, valamint ezt követően a helyi önkormányzati választójogi törvényt. Az elfogadott törvénycsomaggal megszűnt a szovjet típusú szocialista tanácsrendszer – több ponton jól korrigált – magyar változata, és hazánk áttért a modern polgári állam helyi önkormányzati rendszerére.

Magyarország volt az első az egykori szocialista országok közül, amely bevezette a helyi önkormányzatiság minden szintjére és minden fontosabb intézményének alapjaira, szervezetére és személyi állományára, feladat- és hatásköreire, az állami felügyeletre és az önkormányzati jogok védelmére kiterjedő, kódex jellegű önkormányzati törvényt.

Az évforduló számvetésre készítette az elmúlt negyedszázad történéseiben szerepet vállalókat is. A Nemzeti Közzolgálati Egyetem a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségével együttműködésben konferencián vitatta meg az elmúlt huszonöt év tapasztalatait. A Ludovika Főépületben tartott

esemény egyik legfőbb konklúziója az volt, hogy bár a magyar önkormányzati rendszer számos eredményt tudott felmutatni 1990 óta, de több területen, így például a finanszírozásban sok megválaszolásra váró kérdés maradt a jogalkotók számára. Prof. Dr. Kiss György az 1990-től működő demokratikus rendszer és benne az önkormányzati szféra létrehozásához vezető út jogszabályi-törvényhozási vonatkozásait tekintette át beszédében. A konferenciát szervező Közigazgatás-tudományi Kar dékánja szerint a fontosabb jogszabályokat már 1987-ben megalkotta az akkori Országgyűlés. Ennek következménye volt a korábbi monolit hatalmi berendezkedés megváltoztatása, illetve >>

A magyar önkormányzatok 25 éve - Visszaemlékezések, adatok és tények a magyar önkormányzatiság történetéből címmel a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége gondozásában jelent meg kiadvány, amelynek előszavában Pintér Sándor belügyminiszter utalt arra, hogy a könyv anyaga az önkormányzás mérföldköveit tartalmazza. „A mérföldkövek

célja, hogy támpontot adjanak, segítsék az útkeresőket, az úton haladókat, és könnyebbé tegyék az emlékezést, az értékelést, a továbbhaladást. Napjainkban is ugyanilyen mérföldköveket helyezünk el, jogalkotásunkkal, tevékenységünkkel az önkormányzatok és az önkormányzati rendszer hatékonyabbá tétele érdekében. Ezek közül kiemelkedik az önkormányzatok kimentése az évtizedes adósságsapdából, a biztonságos és átlátható gazdálkodás feltételeinek megteremtése.” A belügyminiszter szerint igazságosabbá és észszerűvé vált az önkormányzatok finanszírozási rendszere, a tehetősebb önkormányzatoknak így nagyobb részt kell vállalniuk a közös terhekből. Stratégiai cél volt, hogy az állam intézményei részére, illetve az önkormányzatok számára széles körben biztosítva legyen a közfeladatok ellátásához szükséges elektronikus hírközlési infrastruktúra. Ennek kiépülése lehetővé teszi, hogy az e-közigazgatás irányába lépve fejlődhessenek az önkormányzatok ügyviteli, gazdálkodási, nyilvántartási rendszerei. „Mindez átláthatóvá teszi az önkormányzati rendszereket az állampolgárok számára is.”

A könyvben Lázár János Miniszterelnökséget vezető miniszter gondolatai is olvashatók, aki tíz évig volt Hódmezővásárhely polgármestere. Véleménye szerint a huszonöt év rávilágított arra, hogy a magyar önkormányzatok képesek talpon maradni a legnehezebb időkben, miként arra is, hogy a kihívások legyőzése csak összefogással és egyetértéssel lehetséges. „2010-ben ezen a konszenzusos bázison kezdte meg a kormány az új önkormányzati rendszer kialakítását, a feladatok és a funkciók újrarendelését. Az elmúlt negyedszázad meglátása szerint a megfelelő rendszer kialakításáról szól, a következő huszonöt év elsősorban a még jobb szolgáltatásokról, versenyképesebb infrastruktúráról kell, hogy szóljon, azaz a helyi közösségek fejlődéséről.”

a gazdasági szerkezetátalakítás. Kiss György beszédében szólt a gazdasági társaságok valós működését lehetővé tevő 1988-as, valamint az egyesülési jogról, a gyűlekezési jogról és a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló 1989-es törvényekről. A dékán külön kiemelte, hogy még ebben az évben született meg az országgyűlési képviselők, valamint a polgármesterek és a helyi képviselők választásáról szóló törvény, amely a tanácsi rendszer felszámolásával párhuzamosan lehetővé tette a helyi önkormányzás lehetőségét. „Magyarország egésze lépett ki a több évtizedes elszigeteltségből, és a törvény visszaadta a helyi közösségeknek az önálló gondolkodás és cselekvés lehetőségét” – tette hozzá a dékán.

Prof. Dr. Patyi András az 1990-ben bevezetett új helyhatósági rendszert a közigazgatás célértékei, azaz a hatékonyság, demokrácia és jogszerűség szempontjai alapján elemezte előadásában. Az NKE rektora elmondta, hogy az önkormányzati működést alapvetően hatékonynak tekinthetjük, hiszen az a választókra irányul, akik részt vesznek az önkormányzás megalkotásában. Emellett önálló szervezetalakítási jogkörük, valamint a működésükkel kapcsolatos közvetlen visszajelzések is erősítik a hatékonyságukat – véli az NKE rektora. Patyi András ennek kapcsán megjegyezte: az önkormányzatok demokratikus legitimitációja rendkívül magas fokú, hiszen közvetlen úton választják meg a polgármestert és a helyi képviselőket. Emellett a helyhatóságok egyben kormányzati szervekként is működnek, hiszen rendeletalkotási joggal rendelkeznek. Az NKE rektora úgy látja, hogy az önkormányzás valódi alanya a képviselőtestület, forrása pedig a választópolgárok közössége. Véleménye szerint kérdéseket vet fel, hogy amíg 1994-től közvetlenül a polgárok választják meg a polgármestereket, a megyei önkormányzatok elnökeit közvetve a létrejövő közgyűlések. Történeti visszatekintésében elmondta: a modern közigazgatási önkormányzat az 1870-es években jött létre, ekkortól a vármegyékben elvált az igazságszolgáltatás és a közigazgatás feladata, valamint megszűnt a törvényalkotásban korábban meglévő döntő szerepük. Patyi András szerint mind a mai napig érezteti hatását az a szerinte helytelen szemlélet, amely élesen megkülönböztette az önkormányzati és az államigazgatási feladatokat. Az önkormányzás tekintetében ez a megyei szerep elvékonyodásához vezetett – mondta az NKE rektora, aki előadásában beszélt arról is, hogy a 2012-től kiépülő új önkormányzati rendszer középpontjába a településfejlesztés került, amely nagyon komplex tevékenység, és nehezen lehet megtalálni a címzettjeit. A településfejlesztés közigazgatási értelemben vett szabályozása még várat magára – tette hozzá Patyi András.

Prof. Dr. Kiss László alkotmánybíró az Alkotmánybíróság (AB) és az önkormányzati rendszer kapcsolatáról beszélt előadásában. A Pécsi Tudományegyetem professzora nem ért egyet az önkormányzati rendeletek felülvizsgálatának szabályozá-

sával, amely külön kezeli az alkotmányjogi és a törvényességi vizsgálatot. Szerinte például az önkormányzatok feloszlatásáról nem az országgyűlésnek, hanem az AB-nek kellene döntenie. Kiss László elmondta, hogy az utóbbi években kevés felülvizsgálati kérelem érkezett hozzájuk a helyhatóságok működésével kapcsolatban, és szinte elenyésző számban semmisítenek meg önkormányzati rendeleteket. Az alkotmánybírótól megtudtuk, hogy a többi között a helyi adókkal, építési szabályokkal és közösséggel kapcsolatos magatartásokkal kapcsolatban fordulnak az AB-hoz felülvizsgálati kérelemmel. Az alkotmánybíró szerint érdemes lenne jobban felhívni az önkormányzatok figyelmét a működésük során előforduló anomáliákra, veszélyekre. Kiss László ilyenek nevezte a hivatali visszaélést, a tiltott visszaható hatályú rendeletalkotást, valamint a jogalkotás nyelvi egyértelműségével kapcsolatos problémákat.

Nagy szabadsággal és önállósággal rendelkeztek az önkormányzatok az elmúlt huszonöt évben – mondta Zongor Gábor. A Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége főtitkára szerint az ezredforduló táján tudatosult a szakemberekben, hogy a gazdálkodás-finanszírozás területén komoly bajban van az önkormányzati rendszer, amelynek egy jelentős része a központi költségvetésnek kiszolgáltatva, folyamatos eladósodással küzdött. Ezt csak erősítette a 2008-tól jelentkező gazdasági világválság, amely jelentős megszorítást eredményezett az önkormányzati szférában. 2010-től megváltozott az önkormányzatok pozíciója, az állam komoly feladatokat vett át tőlük, például a közoktatás és a közművelődés területén. Bár az új rendszer számos problémára megoldást kínált, több területen sok tenni-valója lesz még a jogalkotóknak. Zongor Gábor ilyenek nevezte például a kistéleplési polgármesterek megalázóan alacsony díjazását, valamint az önkormányzati tisztségviselők hiányos képzését. A főtitkár érdekességképpen megjegyezte: úgy tűnik, hogy a jegyző ma már egyfajta településmenedzseri munkát is ellátnak az önkormányzatoknál.

A felvetés kapcsán Tóth János hozzátette, hogy ez a szerep akkor értelmezhető, ha kiterjesztett értelemben beszélünk a jegyző feladatairól. A Jegyzők Országos Szövetsége elnöke szerint a jegyzők törvényben rögzített feladata, hogy gondoskodik az önkormányzattal kapcsolatos működési feladatok ellátásáról, amely tágabb értelmezésben az egész települést érinti. Ez különösen a kistéleplések esetében igaz, ahol társadalmi megbízatású polgármesterek mellett dolgoznak a jegyzők, akikre egyre gyakrabban hárulnak településfejlesztési feladatok. Emellett részt vesznek a közmunkaprogramok szervezésében, a közmunkások irányításában és aktív részesei a település életének.

A konferencián szó volt még a helyi adóztatás lehetőségeiről és korlátairól, valamint a helyi közszolgáltatások fejlesztéséről. ●

Zongor Gábor, a TÖOSZ főtitkára és Schmidt Jenő, a TÖOSZ elnöke, Tab polgármestere megosztotta gondolatait a Bonum Publicum olvasóival is.

Schmidt Jenő úgy véli, az önkormányzatok feladatköre az elmúlt három évben átalakult, erősíteni szükséges a település önfenntartó képességét, fel kell tárni a lehetőségeit és hasznosítani kell a saját erőforrásait. Az önkormányzati világ hárompólusúvá alakult át, ezek: a közszolgáltatások, szociális kérdések, településfejlesztés és -rendezés. „Nagy átalakítások zajlanak napjainkban a közszolgáltatások esetében, a távhőszolgáltatás, temetkezés, kéményseprés, hulladékgazdálkodás, ivóvíz- és szennyvízellátás, valamint minden olyan közszolgáltatás vonatkozásában, amely a lakosság mindennapi életét meghatározza. A szociális ellátás kérdéskörében sok konfliktus hárul az önkormányzatokra, az alanyi ellátásokat a kormányhivatal finanszírozza, minden más problémára a helyi önkormányzatnak kell megoldást találnia.”

A TÖOSZ elnöke szerint a településfejlesztés és -rendezés kérdéskörében nagy szerepe lesz az uniós forrásoknak, mindez meghatározza majd a települések következő ötven évét, hogyan és mit tud ebből a település felhasználni. Legfontosabbnak a helyi gazdaságfejlesztést és a munkahelyteremtést tartja.

„A negyedszázad egyik nagy tapasztalata, hogy a települések közössége a saját kezébe tudta venni a település irányítását, valamennyien önálló önkormányzattá alakulhattak, a közös tanácsi rendszert felváltotta a települések önállósága. Az önkormányzati rendszer leglényegesebb eleme az öntevékenységet, önrendelkezést biztosító szabályozása” – hangsúlyozta Zongor Gábor. Az önkormányzati rendszer legfontosabb pozitívuma a főtitkár szerint, hogy biztosított a döntéshozó településvezetők folyamatos kontrollja. „Az remélem, hogy huszonöt év múlva a feladatellátások tekintetében erőteljes lesz a decentralizáció, létrejöhetnek azok a mikrotérségek, amelyek alkalmasak arra, hogy a legfontosabb közszolgáltatásokat helyben biztosítsák.”

Átfogó Honvédelmi Index készül a Hadtudományi és Honvédtisztképző Karon

SZÖVEG: KALÓ JÓZSEF, NÉMETH JÓZSEF LAJOS
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

November 19-én az NKE Hadtudományi és Honvédtisztképző Karon rendezték meg az Átfogó Honvédelmi Index: a honvédelem mérésének lehetséges megoldásai című tudományos konferenciát, amely szerves részét képezte a tudomány ünnepe egyetemi rendezvénysorozatnak. A program fő célja az eddig elért eredmények bemutatása volt, így számos előadás hangzott el, amelyek a témakör egyes területeit hivatottak lefedni.

Az átfogó honvédelmi megközelítés szorosan illeszkedik az NKE által 2015-ben elkészített *Jó Állam Jelentés* című tanulmányához, amelynek szerves részét képezi a *Biztonság és bizalom a kormányzatban* című fejezet. Dr. Kaiser Tamás, az egyetem Államtudományi Intézetének tudományos igazgatója a Jó Állam koncepciójáról mint a védelem egyik aspektusáról beszélt. Kiemelte: a Jó Állam kiépítése akkor lesz hatékony, ha a kormányzás államcentrikus, valamint amennyiben a társadalom kellőképpen bízik az állam és a védelmi szektor munkájában. A vezetés azonban komplex problémákkal szembesült az utóbbi években. Elemzésükhöz sok szervezet készít adatbázisokat, ezek objektivitása azonban kétséges, számos alkalommal pedig nem a legfrissebb adatokból dolgoznak. Szükség van tehát egy olyan nemzeti értékelési keretrendszerre, amely objektív indikátorok révén ad számszerűsíthető, könnyen értelmezhető adatokat. A már említett *Jó Állam Jelentés* egyik alfejezeteként jelennek meg a „külső biztonság” összetevői, alapvetően makromutatók és nemzetközi felmérések, rangsorok alapján bemutatva. Az NKE HHK szakemberei által vizsgált terület pedig a belső biztonság

speciális szegmensére, a katonai védelmi képesség egyes összetevőire, valamint annak kormányzati és nemzeti beágyazottságára koncentrálnak. Dr. Boldizsár Gábor ezredes szerint az újszerű vizsgálat legfontosabb alapvetése az, hogy az állam cselekvőképességét, kihívásokra adott reakcióit, cselekvésének mértékét és hatását alapvetően két fő – egymást feltételező – tényező, a szándék és a képesség határozza meg. A HHK dékánja szerint ezek a tényezők további alkotóelemekre bonthatók, és ezek megvalósulásának, megváltoztatásának időbelisége eltérő. A szándékhoz kapcsolódó politikai akarat és a szabályozó jogi környezet alapvetően és akár rövid távon is megváltoztatható, és ez igaz lehet a képességekhez kapcsolódó anyagi forrásokra is. De a cselekvőképesség, különösen annak emberi tényezői csak hosszú távon alakíthatók. Ez különös jelentőségű annak tudatában, hogy hazánk védelme alapvetően két pilléren nyugszik: a nemzeti önerőn és a szövetségi (döntően NATO) együttműködésen. A korábbiakkal történő összehasonlításban a nemzeti önerő összetevői alatt így nem csak a Magyar Honvédség állománya, haditechnikai eszközei, hadrafoghatósága stb. értendő. A jelenlegi és jövőbeni hadviselési formákat, a

szükséges műveleti környezetet és a speciális műveletek igényeit alapul véve idesorolhatók mindazon célok, eszközök, kompetenciák, összefüggések és környezet (kontextus) is, amelyek átfogó és rendszerszemléletű (holisztikus) felfogása elengedhetetlenül szükséges az állami szuverenitás védelméhez csakúgy, mint az állami érdekek határozott érvényesítéséhez. Ez utóbbiak közé pedig nemcsak a szuverenitási kérdések tartoznak, hanem az is, hogy az adott állam milyen hatékonyan és jól képes működni. Így a nemzeti önerő fenntartása és fejlesztése (illetve adott esetben a hozzá köthető cselekvéshalmaz) átfogó megközelítést igényel a kormányzat részéről csakúgy, mint annak alanyaitól. Az Átfogó Honvédelmi Index (ÁHI) célja Magyarország honvédelmi képességrendszerének és egyes összetevőinek felmérése, valamint – évenkénti frissítéssel – a vonatkozó változások (elmozdulások) írásos és számszerűsített (indexelhető) formában történő megjelenítése és bemutatása. A korábbiakban említettek alapján – egy bővebb célhierarchiában gondolkodva – az ÁHI másik célkitűzése az, hogy bizonyos kiindulási, egyes esetekben pedig viszonyítási alappal szolgáljon a nemzeti önerő tervszerű és fokozatos fejlesztéséhez, s így járuljon hozzá a Jó Állam koncepciójához. Az Átfogó Honvédelmi Index megalkotása során első körben nem a technikai és anyagi háttérrel, hanem az emberi képességek és a különböző eljárásrendek bemutatásával foglalkoznak a szakemberek. „Amíg a technikai eszközök aránylag könnyebben biztosíthatók, a humán képességek hosszabb távon alakíthatók és tarthatók fenn” – hangsúlyozta a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar dékánja. A jelentés foglalkozik majd a honvédelemben tevékenykedők és az iránta elkötelezettek szaktudásával, innovációs képességeivel és moráljával. Az ÁHI öt fő területre koncentrálnak, ebből első ütemben hármat vizsgálnak majd, ezek a honvédelem rendszere, a társadalom és honvédelem, valamint az alkalmazás egyes területei. Dr. Boldizsár Gábor kiemelte, hogy a kutatás sikere és a hiteles jelentés

megalkotása azon múlik, hogy megbízható és nyilvános adatokkal, információkkal kell dolgozniuk, ebben pedig számítanak a Magyar Honvédség és a Honvédelmi Minisztérium hatékony együttműködésére. Az ÁHI első körös változata a tervek szerint még idén elkészülhet, így megfelelő muníciót nyújthat majd a jövő évi *Jó Állam Jelentés* védelmi képességeket bemutató fejezetének elkészítéséhez is – tudtuk meg a rendezvényen. Az átfogó vizsgálat egy olyan komplex folyamat része, amelyen már hosszú hónapok óta dolgoznak a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar szakemberei. Ez nem nélkülözheti sem a folyamatos kapcsolattartást, sem pedig azt, hogy a részeredményeket meghatározott időszakonként közzétegyék. Ennek egyik fontos állomása volt a konferencia, amellyel párhuzamosan számos szakmai egyeztetés és informális megbeszélés folyik mind az intézményi, mind pedig más grémiumok részvételével. A jelen lévő szakemberek aktív közreműködése és különösen az a tény, hogy a rendezvényen a Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség alakulatainak képviselői is részt vettek, jelentős mértékben megerősíti a kezdeményezés jelentőségét, egyúttal rámutat arra is, hogy a kitűzött célok csak közös erőfeszítés alapján valósulhatnak meg. Végezetül az elhangzottakhoz és a fenti gondolatkörhöz kapcsolódóan érdemes megjegyeznünk azt is, hogy november 19-én hazánkban tett látogatást Jens Stoltenberg, a NATO főtitkára. A hivatalos programok után tartott sajtótájékoztatón Orbán Viktor miniszterelnök kijelentette: „A magyaroknak jó okuk van arra, hogy büszké legyenek a katonáikra, amint a magyar kormány is büszke arra, hogy ezer kiváló magyar katona teljesít szolgálatot missziókban az ország határain kívül.” A miniszterelnök hozzátette azt is, hogy „a hadsereg erősítése szükséges és elengedhetetlen, mert a magyar hadsereg ma nincs abban az állapotban, hogy az ország katonai biztonságához kellő mértékben hozzá tudjon járulni [...] az erő mértékét növelni kell, ez a nemzeti érdekünk, és meg is tesszük ezt.” ●

Action Learning, avagy új módszerek a vezetőképzésben

Interjú Robert Kramerrel, az NKE vendégprofesszorával

SZÖVEG: PÉTERY DOROTTYA
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Az őszi és a tavaszi szemeszter során 10-10 hallgató veheti fel az óráit, hogy heti százhusz percben újszerű módszerekkel tanulmányozzák a vezetőképzés gyakorlatát. Fókuszban az Action Learning és Robert Kramer, aki azon dolgozik, hogy az NKE 2020-ra Közép- és Kelet-Európa meghatározó vezetőképző intézetévé váljon.

○ Hogyan került kapcsolatba az Action Learning módszerével?

Robert Kramer: Tulajdonképpen még az egyik amerikai légi kadét hallgatóm mesélt róla egy órán. Elmondta, hogy milyen érdekes műhelymunkát tartanak nekik, s hívtam, ha van kedvem, nézzem meg. A téma később olyannyira magával ragadott, hogy szorgalmaztam, a módszert gyakorlati szinten is emeljük be az oktatásba. Tudtam, hogy sok ellenzóm lesz, de úgy gondoltam, az Action Learning kiváló helyettesítője lehet egy-egy átfogó jellegű vizsgának, amire korábban a diákoknak esettanulmányt kellett írniuk. Az ötletet végül úgy sikerült meghonosítanom, hogy 2004-ben

elindultam egy tananyag-innovációs pályázaton, amit meg is nyertem. Ha egy olyan rangos társaság, mint az American Society for Public Administration (ASPA) elismeri az újítás hatékonyságát, sokkal könnyebb lesz elterjeszteni – taktikáztam.

○ Az NKE életében Ön mint vendégoktató van jelen. Mesélne nekünk az itt folyó munkáról?

R. K. Oktatóként először az ELTE égisze alatt tevékenykedtem Magyarországon, a Fulbright program keretében. Később már a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen is tartottam előadásokat, tréningeket. Tavaly szeptemberben például az NKE-trénerek számára szerveztünk egy négynapos

módszertani képzést, kifejezetten az Action Learning módszerére koncentrálva, továbbá kísérleti projektként útnak indítottunk több képzési csoportot is. Ezek sikerét látva Patyi András rektor úr 2015 nyarán meghívásos pályázat keretében felajánlotta számomra az NKE „International Chair” vendégprofesszori pozíciót, amit természetesen elfogadtam. Jelenleg a doktori iskolában tartok órákat, miközben már a továbbképzési és nemzetközi rektorhelyettesel, Kis Norberttel dolgozunk a Budapest Academy for Leading Change program megvalósításán.

○ Vegyünk mindent sorjában! Mit lehet tudni a PhD-kurszusról?

R. K. Az őszi és a tavaszi szemeszter során 10-10 hallgató veheti fel az óráimat; velük heti százhusz percben tekintjük át a vezetőképzés gyakorlatát. Őt élvonalbeli egyetem képzését elemezzük, többek között a Harvardét. Két amerikai, egy kanadai, egy angliai és egy francia példáról beszélünk. Nemcsak azt vizsgáljuk, hogyan folyik az oktatás, hanem azt is, mely módszerekkel mérhető a vezetőképzés sikeressége. Szintén ennek egy modellje az általam kifejlesztett transzformatív Action Learning is. Mivel az Action Learning-csoportok esetében ideális, ha különböző képzettségű és érdeklődésű emberek gyűlnek össze, örvendetes tény, hogy az NKE-n külföldi hallgatókkal is dolgozhatunk. Az óráimat jelenleg indiai, nigériai és kurdisztáni diákok látogatják, magyar társaikkal egyetemben.

○ Miről fog szólni a Budapest Academy for Leading Change?

R. K. Célunk az, hogy 2020-ra Közép- és Kelet-Európa meghatározó vezetőképző intézetévé váljunk, amely bizonyítékokon

MI AZ AZ ACTION LEARNING?

Az Action Learning egy olyan csoportos tanulási, fejlesztési módszer, amely az 1930-as években terjedt el Reg Revans munkássága nyomán. Egy coach jelenlétében hat-nyolc fős munkacsoport ülészik, akik minden alkalommal egy konkrét, valós problémát dolgoznak fel. A résztvevők olyan nehézségek megoldásában támogatják a témagazdát, amelyek kiemelkedő jelentőségűek számára, s amelyek megoldása meghaladja aktuális ismereteit. A csoport célja, hogy a beszélgetés, a közös gondolkodás és a közös munka eredményeképpen a problémafelvető konkrét akciótervvel lépjen tovább, átadva a témagazda szerepét. A csoporttagok felváltva kerülnek a témagazda szerepébe, a kérdezők pedig nem a saját kíváncsiságukat akarják kielégíteni, hanem a kérdések által új nézőpontokat, szempontokat

mutatnak be a témagazdának. A coachok támogatják és konfrontálják az aktuális témagazdát és minden eszközzel arra törekcsenek, hogy segítsenek neki eljutni az általa kitűzött célíg, vagyis a probléma megoldásához szükséges lépések definiálásáig. A résztvevők személyes felelőssége, hogy tartsák magukat az Action Learning működési elveiz:

- direkt tanácsadás hiánya: kijelentő mondatot csak a témagazda használhat feleletképp, kérdésre válaszolva;
- teljes bevonódás: a csoporttagoknak őszintén kell részt venniük a probléma megismerésében és a rejtett dimenziók feltárásában;
- elköteleződés: a problémagazdának végre kell hajtania a találkozó között az ott elhatározott lépéseket, majd erről egy következő alkalommal be kell számolnia.

alapuló, hatékony tréningeket biztosít a közszolgálati szereplők számára. Többek között EU-finanszírozással is kalkulálunk, és minimum öt évre tervezzük.

A ma oly divatos „think tank” megnevezés helyett mi a „think-act tank” cím kivívására törekszünk, hangsúlyozva azt, hogy a nálunk megszerzett tudás gyakorlati jelentőségű. A Magyarországon beindított, neves nemzetközi instruktorok előadásaira épülő képzést idővel Kínában és Oroszországban, illetve ázsiai, afrikai és közép-keleti országokban ismételnénk meg, a helyi minisztériumok delegáltjaival. Itthon eddig két államtitkári szintű tréningen vagyunk túl, a visszajelzések pedig pozitívak.

○ **Mégis hogyan mérhető egy képzésorientált képzés eredményessége?**

R. K. A maximum hatfős csoportokkal dolgozó transzformatív Action Learning a valódi problémák valós idejű megoldásáról szól. Azt lehet lemérni, hogy a problémák megoldásáig milyen hamar jut el egy-egy csoport. Mi nemcsak az egyéni, hanem a csoportos készségekre, képességekre is koncentrálunk. Szoftveresen, objektívan mérjük a csoport képességeinek alakulását, ez pedig egyedülálló a szakmában. A dolog szubjektív oldalát egyéni beszámolók alapján tudjuk értékelni: a közreműködőknek minden találkozó után írásban kell reflektálniuk az aznapi tapasztalatokra és a felmerült problémák lehetséges megoldásaira, minden későbbi találkozó pedig annak az áttekintésével kezdődik, hogy az illetőnek mit sikerült megtennie a való életben a probléma megoldása érdekében. Természetesen a teljes képzésre szigorú titoktartási kötelezettség érvényes, amely egyaránt vonatkozik a résztvevőkre és a képzést lebonyolító személyekre is.

○ **Milyen hallgatóságra számíthatnak?**

R. K. A Budapest Academy for Leading Change kifejezetten az állami felső vezetők számára jött létre azzal a szándékkal, hogy a döntéshozatali folyamatok egyszerűsítésével segítse a közéleti munkát. Arra tanít, hogy egy jelölt mely módon válhat hiteles, megbízható vezetővé, akinek teljesítménye objektív módon mérhető. Ebben a formában a képzés szorosan kapcsolódik a Jó Állam kutatóműhely munkájához is. ●

Dr. Robert Kramer 2015 nyarától a Nemzeti Közszolgálati Egyetem vendégprofesszora és az „International Chair of Public Leadership” cím birtokosa. 2000 és 2012 között vezetőképzést oktatott a washingtoni székhelyű American Universityn, majd 2012 és 2015 között a George Washington Universityn. Nemzetközileg is elismert szaktekintély transzformatív akció tanulócsoporthoz témakörben (Transformative Action Learning); olyan nemzetközi szervezetek és nagyvállalatok tanácsadója volt, mint a Boeing, a Pfizer, a Világbank vagy az Európa Bizottság.

2002-ben az Action Learning egyetemen történő gyakorlati alkalmazásáért megkapta az American University Kiváló Professzora Díját, majd 2004-ben elnyerte az American Society for Public Administration tananyag-innovációs díját. 2002 és 2004 között az Organizational Behavior Teaching Society for Management Educators körülbelül 650 fős nemzetközi szakmai közösség vezetőségi tagja volt.

Körülbelül 25 évig dolgozott az amerikai kormány szolgálatában, két évig Al Gore alelnök kormányreform-bizottságában működött közre. 1999-ben az ELTE Fulbright ösztöndíjas oktatójaként vezetői és szervezete-fejlesztési kurzusokat tartott Magyarországon. Rendszeresen publikál angol nyelvű folyóiratokban, cikkeinek fordításai olyan országokban láttak napvilágot, mint Ausztria, Franciaország, Hollandia, Kanada, Magyarország, Németország vagy Spanyolország. Szerkesztőként és szerzőként is egy-egy könyvet jegyez, Sigmund Freud és Otto Rank levelei: *a pszichoanalízis belülről* című könyvét lefordították már németre és franciára egyaránt, jelenleg pedig spanyol kiadásán dolgoznak. 1995 és 2005 között az angliai Journal of Organizational Change Management könyvrovatának vezetője volt, ma pedig az Abraham Maslow által alapított *Journal of Humanistic Psychology* című amerikai folyóirat szerkesztőségi tagja.

PhD-fokozatát a George Washington University menedzsment szakán szerezte, kutatási területei közé tartoznak a vezetői fejlődés kognitív, behaviorista modelljei, illetve a vezetői identitás pszichodinamikai változását leíró elméletek. Számos szakmai szervezet tagja – többek között az alábbi egyesületek munkájában vesz részt: Network of Institutes and Schools of Public Administration (NISPACE), International Research Society of Public Management (IRSPM), American Society for Public Administration (ASPA), European Group of Public Administration (EGPA), Academy of Management, American Psychological Association, Organizational Behavior Teaching Society for Management Educators.

„Igazi korszakváltást eredményezett az egyetemmé alakulás”

SZÖVEG: DR. TÓTH NIKOLETT ÁGNES

FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Dr. Polt Péter legfőbb ügyész lett a Rendészettudományi Karon a Büntetőjogi Tanszék vezetője, aki a 65. életévét betöltött Prof. Dr. Blaskó Béla ny. r. vezérőrnagytól vette át a tanszék irányítását. Pályája kezdetéről, a tudományos gondolkodás legfőbb jellemzőiről, valamint arról osztotta meg gondolatait az olvasókkal, hogy milyen változásokat tapasztalt az egyetemmé válás, karrá alakulás folyamatában, és azt is megtudhattuk, hogy milyen a jó vezető.

Polt Péter középiskolásként még kifejezetten a reáltudományok iránt érdeklődött, de a családban fellelhető jogászok hatással voltak a pályaválasztására is. Sárkány István tanítványaként már az egyetemi éve alatt kötődése lett a korábbi Rendőrtiszti Főiskolához. Az ő hatására jelentkezett tudományos munkatársnak az Országos Kriminológiai és Kriminalisztikai Intézetbe, amelynek felügyeletét ma már legfőbb ügyészként látja el.

○ **Mi volt a pontos feladata az Országos Kriminológiai és Kriminalisztikai Intézetben?**

P. P. Az akkori OKKRI nemcsak a kriminológiai tudományokkal foglalkozott, hanem a kriminalisztikával is. Bakóczi Antallal dolgoztam együtt, kutatási témám a fehér galléros bűnözés volt, ezen belül is a számítógépes csalás érdekelt igazán, ami akkor még nem létezett hazánkban; senki nem kutatta, hiszen nem szolgált háttérként hozzá a számítástechnikai fejlettség. Ezért nem merültek fel a dogmatikai problémák sem; hogyan lehet egy számítógépet becsapni? A csalás törvényi tényállása ugyanis azon alapul, hogy valakit tévedésbe ejtünk vagy tévedésben tartunk. Itthon senkinek sem

volt elképzelése arról, hogy ezt hogyan lehet megtenni a számítógéppel. Mindig is szívesen kutattam, de azt az elvet vallottam, hogy nem elég csak elméletileg művelni a tudományt, hanem arra is figyelni kell, hogy ez a gyakorlati életben hogyan hasznosítható. Legfőbb ügyészként nagyon szorgalmazom, hogy az OKRI ne csak jelen legyen magas szintű szellemi produktumokkal a magyar és a nemzetközi tudományos életben, hanem közvetlenül is segítse azt a jogalkalmazói munkát, amit a magyar ügyészek végeznek. Ha a kettőnek kialakul egy jó egyensúlya, az mindenki számára hasznos lehet.

○ **A kutatás kezdettől fogva fontos része az életének, PhD-fokozatot is szerzett. Milyen hozzáadott értéket jelent az életében a tudományos gondolkodás?**

Dr. Polt Péter

Kedvenc film • *Háború és béke*

Kedvenc könyv • *Herman Wouk: Zendülés a Caine badibajón*

Kedvenc zene • *Verdi: Traviata*

Magyarországon, a szocializmusban nem volt frekventált ága a büntetőjog tudományának. Abban az időben egy gyanús kapitalista terméknek tűnt, ugyanakkor a rendszerváltás után a nemzetközi büntetőjog nemcsak mint tudomány értékelődött fel, hanem a gyakorlati kérdései is nagyon fontossá váltak, gondoljunk csak a háborús vagy népellenes bűntettek elkövetőinek lehetséges felelősségre vonására, az igazságtételre! A PhD-értekezésem mentelmi jog témában írtam. Mind a mai napig egy olyan fontos közjogi kérdésnek tartom ezt, amely nemcsak az íróasztalfiókoknak írt tanulmányokban realizálódik, hanem a napi életben, legyen szó Magyarországon a mentelmi jogról mint büntethetőségi akadályról, vagy pedig nemzetközi szintéren, hiszen Magyarországnak is van olyan mentelmi ügye, ami európai parlamenti képviselőt érint. Nagyon fontos, hogy tisztában legyünk az elvekkkel, ne csak a szabályokkal, hanem azok gyakorlati alkalmazási lehetőségeivel is. A kutatási eredményeimet mindig tudtam hasznosítani a gyakorlati munkám során, és egyfajta gondolkodási többletet jelentettek, amit aztán a jogalkalmazási helyzetekben is tudtam alkalmazni. Most ismét egy olyan témát kutatok, amely aktuális. Ez az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme. Ezzel összefüggésben az európai ügyész intézményének a létrehozatala napirenden van az unióban. 2013 óta ismert az Európai Bizottságnak az a javaslata, hogy az EU működési szabályzatának alapján létrehozzák az európai ügyész intézményét. Ezzel kapcsolatban több tervezet látott már napvilágot. Gyakorlati szakemberek és tudósok részletesen foglalkoznak ezzel a bonyolult, fontos elméleti és nagyon nehezen feloldható gyakorlati kérdéseket felvető intézménnyel.

○ Nemzetközi joggal kapcsolatos tanulmányait külföldi posztgraduális képzéseken igyekezett elmélyíteni. Úgy tudom, hogy volt a Strasbourgi Egyetemen és a Hágai Nemzetközi Jogi Akadémián. Milyen speciális ismereteket sajátított el?

P. P. A Strasbourgi Egyetemen egy jog-összehasonlítás témájú posztgraduális képzésen vettem részt, ahol a nagy európai jogrendszereket hasonlítottuk össze, és azt, hogy milyen módon alakultak egymás mellett, egymást építve és egymással kölcsönhatásban, kezdve a római jogtól a kontinentális jogrendszeren keresztül egészen az angolszász jogig. Áttekintettük, hogy a kezdetektől napjainkig hogyan fejlődtek, hogyan hatottak egymásra, és akkor, a nyolcvanas években milyen kölcsönhatásban voltak egymással. Abban az időben még létező volt a szocialista típusú jogrendszer. Ennek a jellemzőit is neves előadóktól hallhattam. A Hágai Nemzetközi Jogi Akadémián alapvetően nemzetközi

jogi stúdiókat ismerhettem meg a nemzetközi bíróság épületében. A nemzetközi jog fejlődését tanították, különös figyelemmel azokra az esetekre, amelyeket a bíróság elbírált, és amelyek rendkívül fontosak voltak egész Európa, sőt a világ számára is.

○ A kutatás mellett mindig is tanított, először az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar Büntetőjogi Tanszékén, illetve a Rendészettudományi Kar jogelőd intézményében is. Mit jelent manapság az oktatás az életében?

P. P. 1984 óta tanítok a Rendőrtisztviselői Főiskolán, ahová Békés Imre professzor úr meghívására érkeztem. Mindig szívesen oktattam itt, mert ebben az intézményben jobban a napi gyakorlathoz lehetett igazítani a büntetőjog-oktatást. Ma ugyanazokban a termekben oktatok az RTK-n, mint a nyolcvanas években.

○ Milyen változásokat tapasztalt az egyetemre válás, karra alakulás folyamatában?

P. P. Egy igazi korszakváltás történt, mert a főiskola és az egyetem irányvonala csak részben egyezett meg. Önmagában az a tény, hogy alap- és mesterképzésben is folyik az oktatás, más minőségű tanítást kíván meg. Ez a fokozatosság azt is lehetővé teszi, hogy a többszintű képzés révén a gyakorlatban is más szerepet szánjunk azoknak a hallgatóknak, akik az alap- és akik a mesterképzést végzik el, és ehhez tudjuk igazítani a tananyagot is. Az egyetemi oktatásnak nagyobb elméleti megalapozottsága van, mint korábban a főiskolainak. Az alapképzés arra nyújt lehetőséget, hogy a megszerzett elméleti szint alapul szolgáljon egy magasabb, tudományos jellegű képzéshez, ami ilyen értelemben nem volt meg a főiskolai rendszerben. Ez jobban hasznosítható a gyakorlatban is, jobban orientál, és stabilabb alapokat nyújt egy nagyobb elméleti tudás megszerzéséhez.

○ Ebben a tanévben vette át a Rendészettudományi Kar Büntetőjogi Tanszékének vezetését. A tanszék jövője vonatkozásában milyen elképzelései vannak?

P. P. Szeretném, ha a kollégák minél magasabb szinten oktatnák a tárgyakat, ehhez fontosnak tartom, hogy a tanszéki munkatársak minél inkább képezzék magukat, ezáltal biztosított lesz a hallgatók magasabb szintű büntetőjogi képzése is. Szeretném azt, ha a képzés kicsit koherensebb lenne, az elmélet és a gyakorlat jobban kiegészítené egymást. Viszonylag csekélyebb óraszám esetében azon általános elvek tanítását szükséges előtérbe helyezni, amelyek nélkülözhetetlenek. Szeretném, ha sokkal hangsúlyosabban tudnánk alkalmazni a számítástechnikai eszközöket. A tudományos teljesítménynek kiemelt helyen kell szerepelnie ezen a tanszéken is. A hallgatók és az oktatók között egyetértésnek kell kialakulni abban, hogy a büntetőjog egy fontos tárgy, amit jó oktatni és hallgatni is.

○ Mi a legfontosabb, legspeciálisabb büntetőjogi ismeret, amelyet egy leendő rendőrnek feltétlenül el kell sajátítania?

P. P. A legfontosabbnak azt tartom, ha egy hallgató sikeresen abszolválja a tárgyat, és a későbbiekben, amikor az élete során találkozik egy-egy jogdogmatikai problémával, fel fogja ismerni azt, és tudni fogja, hogy a megoldást merre kell keresnie. Büntetőjogi szakemberek segíthetnek ebben, ugyanakkor tudni kell, hogy mit és miért kérdezzünk, és mit szeretnénk vele elérni.

○ Most készül az új büntetőeljárás törvény. Legfőbb ügyészként milyen elvárásai vannak a törvénnyel kapcsolatban?

P. P. Alapvetően azt várom, hogy a büntetőügyek gyorsabban, hatékonyabban és az anyagi igazságnak megfelelően oldódjanak meg. Az új büntetőeljárás jogi kódex maitól eltérő legfőbb jellemzőjének annak kell lennie, hogy nagyobb teret adjon az egyszerűsítésre, ugyanakkor a garanciális elemeket tartsa meg, de egy gyorsabb és hatékonyabb büntetőeljárást tegyen lehetővé. Az intézményrendszer, a hatáskörök és az eljárási szabályok kialakuloban vannak. Különösen fontosnak tartom a titkosszolgálati eszközök és módszerek alkalmazását, az így nyert adatok bizonyításba való beépítését, bizonyítékként való felhasználását. Szükség van változtatásra, amely – a garanciális elemek megtartása mellett – egy jobb felhasználhatóságot tenne lehetővé. Egy, a bizonyítékok körét szélesítő szabályozást tudnék elképzelni. Nagyon fontosnak tartom annak eldöntését, hogy az érdemi bizonyítás hol történjen, mert nem látom jónak, hogy mind a nyomozati, mind a bírósági szakban teljes körű bizonyítás folyik, ez a hatékonyság és a gyorsaság rovására megy.

○ Az RTK-n leendő parancsnokokat nevelünk. Mit tanácsolna számukra? Ön szerint milyen a jó vezető? Milyen alapelveket követett vezetőként élete során?

P. P. Az ügyészség hierarchikus szervezet, de természetesen más típusú, mint a rendőrség, a rendvédelmi szervek. Az ilyen, függelmi viszonyokon alapuló szervezet irányítása, vezetése ma, a 21. században egyfajta menedzserszemléletet igényel. Irányítani, vezetni egy szervezeti egységet vagy egy szervezettel csak akkor lehet, ha azt átlátja a vezető, és bizonyos szinten tisztában van azokkal a feladatokkal, amelyeket a beosztottak, alárendeltek látnak el. Persze nem neki kell mindent megoldania, hanem azt kell biztosítani, hogy a szervezetben megoldódjanak ezek a kérdések. Ez egy más szemléletet igényel, mint amikor valaki úgy gondolja, hogy minden problémát csak személyesen ő oldhat meg, és más jellegű büntetőjogi tudást igényel. A büntetőjog tele van garanciális elvekkkel, egy vezetőnek, parancsnoknak is mindig tudnia kell, hogy melyek a korlátok és a lehetőségek. Ez utóbbiakat ki kell használni, a korlátokat viszont nem lehet átlépni. ●

P. P. Nagyon sokat adott nekem. A tanulmányok, könyvek, cikkek olvasása, írása, a tudomány művelése önmagában kreatívabbá teszi az embert, más szemmel tudja nézni a világot. Egy kicsit jobban tud fókuszálni fontos pontokra, logikusabb lesz a gondolkodása. Mindig olyan területet választottam, ami nagy fontosságú a tudományban. Ahogyan említettem, a számítógépes csalás volt a kutatási témám, majd nemzetközi büntetőjoggal kezdtem el foglalkozni, ami akkor

A közhatalom felelőssége

SZÖVEG: SZÖÖR ADÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

A közhatalom felelőségéről tartottak tudományos konferenciát a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen. A résztvevők az immunitás, azaz a jogi felelőség alóli mentesség aspektusából vizsgálták meg a témát a Közigazgatás-tudományi Kar és az Államtudományi Intézet tudomány napja alkalmából tartott közös konferenciáján.

A konferencia kiemelkedő jelentőségét az adja, hogy felöleli a közhatalom felelőségének szinte teljes problémakörét, és a modern állam jellemzőinek, karakterisztikájának megrajzolására vállalkozik – mondta köszöntőjében Prof. Dr. Patyi András. Az NKE rektora szerint nemcsak a hatalmi ágak elválasztásának, hanem a közhatalommal összefüggő felelősségi kérdéseknek is humanizáló szerepük van. Patyi András emlékeztetett rá, hogy a konferenciát szervező NKE az államműködésével, annak legkülönbözőbb gyakorlati és elméleti jellemzőivel foglalkozik. „Az ilyen összetett témák vizsgálatához szükség van

más egyetemek, intézetek, kutatóműhelyek közreműködésére is” – tette hozzá a rektor. Prof. Dr. Jakab Éva a római jog gyakorlatához nyúlt vissza történeti visszatekintésében. Az NKE Államtudományi Intézet egyetemi tanára szerint már az ókori Rómában megjelent az immunitás intézménye, ami a perbe hívás tilalmát jelentette a közhatalmat ellátó intézmények vonatkozásában. Az általános elv szerint az akkori időkben ugyanis nem lehetett perbe hívni olyan személyt, akinek a perbe hívása a közhatalom megcsúfolásával járt volna, így például az impériummal rendelkező magisztrátusok szinte teljes immunitást élveztek. A jog szerint a kisebb közhatalommal rendelkezők már

perbe hívhatók voltak, de sokszor olyan tekintéllyel rendelkeztek a nép körében, amely ezt mégsem tette lehetővé a gyakorlatban. A mentesség csak a ténylegesen hivatalban töltött időtartam alatt állt fenn, később bárki perelhetővé vált. A hivatali hatalommal való visszaélést észlelve azonban a magisztrátusok egymással szemben tiltakozással élhettek, ez pedig egyfajta ellenőrzési lehetőséget jelentett a túlkapásokkal szemben is. Ritkán, de előfordult olyan eset is, amikor a közhatalmat gyakorló személy lemondott a mentelmi jogáról és alávetette magát az igazságszolgáltatásnak. Jakab Éva előadásában szólt arról is, hogy a személyiségi jogok védelme már aránylag korán megvalósult,

hiszen általánosan elfogadott irányelv volt az ókori Rómában, hogy állami szerv sem sértheti meg a polgárok személyiségi jogait. Prof. Dr. Szabó Máté, az NKE Államtudományi Intézet egyetemi tanára az ombudsman intézményének immunitásáról beszélt. A korábbi ombudsman szerint ennek az intézménynek az állampolgárok felé nincs, más közhatalmi szervek felé viszont nagyon jelentős az immunitása. A professzor szerint fontos, hogy politikailag és lehetőleg gazdaságilag is független legyen az ombudsmani intézmény, ez azonban a gyakorlatban általában nem valósul meg. Szabó Máté szerint, amíg a hivatalt ellátó szakemberek nálunk elsősorban az egyetemi-tudományos szférából kerülnek

ki, Ausztriában például – Európában uni-kális módon – a legerősebb politikai pártok adják az ombudsmant. Bár ez látszólag erős politikai befolyásoltságot jelent, az ottani politikai kultúrának köszönhetően a rendszer mégis szakszerűen és hatékonyan működik a gyakorlatban. Szabó Máté szólt arról is, hogy Magyarországon az ombudsman működési függetlensége elég jelentős, mivel ő maga határozza meg a szervezet teljes belső működését. A professzor érdekességképpen megjegyezte, hogy amíg hazánkban jogi végzettséghez kötik a hivatal ellátását, addig például Írországból jelenleg is egy újságíró tölti be ezt a posztot. A pénzügyi függetlenségről szólva Szabó Máté megjegyezte, hogy azt

nagyon nehéz garantálni, mivel a közhatalom élhet azzal a lehetőséggel, hogy az intézmény költségvetését „megkurtítsa”. Példaként hozta fel Litvániát, ahol az elmúlt években több ombudsmani hivatal is költségvetési okok miatt szüntettek meg. A jogtörténetben elég eltérő modellek léteztek arra, hogy az állam hogyan járuljon hozzá a polgári jogviták megoldásához – ez Kegyed Miklós kutatóprofesszor előadásából derült ki. Az NKE Államtudományi Intézet munkatársa jogtörténeti visszatekintésében először a 19. századi liberális állam gyakorlatáról szólt. Ebben az állam szinte egyáltalán nem avatkozott bele a polgárok jogi vitájába, amelyben így általában a rátermettebb, agyafűrtabb fél >>

diadalmaskodott. Ebben az időszakban a bíróság passzív, semleges szerepre volt kényszerítve, a perek pedig emiatt is jelentősen elhúzódtak. A 19. század végén, Ausztriában bevezetett polgári perrendtartás más szemléletet eredményezett. Ekkortól kezdve a bíróság szerepe a polgári perekben felértékelődött, és egyfajta elvárás is volt a bíróval szemben, hogy segítséget nyújtson a jogviták eldöntéséhez. Az 1923. évi szovjet–oros perrendtartás ennél is tovább ment, és a per szinte teljesen a bíróság, valamint az ügyészség kezébe került, így a felek jogai jelentősen korlátozódtak. Az elmúlt évtizedekben, különösen a volt szocialista országokban új perrendtartások születtek, amelyekben bár érződtek a korábbi hatások, a jogalkotók kiegyensúlyozott viszonyok megteremtésére törekedtek. *„A modern felfogás szerint a bírói hatalomnak nem szabad olyan erősnek lennie, hogy korlátozza a felek rendelkezési szabadságát, de legyen annyira erős, hogy az eljárás hatékonyságát biztosítani tudja”* – tette hozzá Kegyed Miklós.

Dr. Horváth Attila egyetemi docens az elhangzott előadásokra reflektálva elmondta: a magyar közjogi hagyománynak évszázadokon át meghatározó eleme volt az Aranybulla ellenállási záradékára való hivatkozás. Az NKE Állam- és Közigazgatás-történeti Tanszék munkatársa szerint az egri hős, Dobó István hűtlenségi pere volt valószínűleg az első olyan eset Magyarországon, amikor az állam a per semmisségének kimondása után rehabilitálta a per áldozatát. Horváth Attila hozzászólásában szólt a 1848. évi harmadik törvénycikkről is, amely a miniszterek politikai és jogi felelősségét is megnevezte, valamint tartalmazta azt is, hogy a minisztereknek a magántulajdon szentségét is óvni kell, ez azonban nem ment át a gyakorlatba.

Az ombudsmani intézmény kapcsán megjegyezte, hogy hasonló jogi megoldások korábban is előfordultak a magyar jogtörténetben. Volt, amikor maga a király vagy később a nemesi vármegyék táblabírói

láttak el ehhez hasonló szerepet. A rendszerváltást megelőző szocialista rendszerben hivatalosan nem létezett semmilyen fórum az állampolgári panaszok jogi kezelésére, sőt bizonyos polgári perekben még ügyvédet sem vehettek igénybe a felek. Ekkor az a felfogás uralkodott, hogy az állammal szemben a magánszemély nem nyerhet pert, így nagy szenzáció volt, amikor egy ügyvéd mégis sikeresen perelte a Merkur állami vállalatot – tette hozzá Horváth Attila.

A jogalkotói hatalommal való visszaélés a magyar jogtudomány egyik mostohán kezelt területe – hangsúlyozta Prof. Dr. Kiss László alkotmánybíró. A Pécsi Tudományegyetem Közigazgatási Jogi Tanszék egyetemi tanára szerint az Alkotmánybíróság gyakorlatában elsősorban az alkotmánybírói különvéleményekben jelennek meg olyan jelzések, amelyek alapján következtetni lehet az esetleges visszaélésekre. Ilyen volt például az, amikor helyi önkormányzatok – a törvényi tiltás ellenére – egy adott tárgyévben többször is megváltoztatták az adószabályokat, vagy úgy állapították meg az iparűzési adót, hogy csak a számukra „nem szimpatikus” cégeket adóztatták meg. Kiss László szerint a mai napig problémát jelent, hogy a jogalkalmazók sokszor egyedi ügyekre is használják az általános esetekre megalkotott törvényt. *„Ez törvénnyel mint jogforrási formával való visszaélést jelent”* – tette hozzá az alkotmánybíró.

Prof. Dr. Menyhárd Attila a közhatalmi kárfelelősség polgári jogi vonatkozásairól beszélt előadásában. Az ELTE Polgári Jogi Tanszék egyetemi tanára szerint a társadalom alapvető igénye, hogy az állam felelőssége megállapítható és számon kérhető legyen. *„Az állam kártérítési felelősségét csak abban az esetben tudjuk megállapítani, ha kimondjuk, hogy az állam magánjogi jogalany, amit viszont a Ptk. sem rendez egyértelműen”* – fogalmazott a professzor. Menyhárd Attila véleménye az, hogy nincs jó szempontrendszer az állam közjogi és magánjogi cselekedeteinek,

szerepeinek szétválasztására. *„Az állam felelősségére nézve nincs speciális szabályozás a magyar jogban”* – tette hozzá az egyetemi tanár. Menyhárd Attila felidézte a Kúria gyakorlatát, amely szerint a jogalkotás nem keletkeztet polgári jogviszonyt, tehát jogi felelősség nem állapítható meg jogalkotással okozott kárért. Ugyanakkor az ítéletábrák nem feltétlenül követik ezt a gyakorlatot, például egy tavalyi döntés szerint, ha a jogalkotó lépése jogellenes, az kártérítési felelősség megállapítását vonhatja maga után.

A jogalkotásért viselt felelősség csak csekély mértékben szabályozott a magyar jogban – mondta el előadásában Prof. Dr. Tamás András. Az NKE Államelméleti és Politikatudományi Tanszékének egyetemi tanára szerint korábban a szokásjog esetében, míg manapság csupán a népszavazásokat követő törvényalkotás kapcsán lehet kizárni a jogalkotásért való felelősséget. Ezt egyébként azért is nehéz megállapítani, mert sokszor a jogalany személye is nehezen azonosítható, ráadásul az esetek többségében a felelősség is megoszlik.

Prof. Dr. Varga Zs. András alkotmánybíró, korábbi ügyész hét éven keresztül védte a közhatalmat a közhatalom gyakorlása miatt indított kártérítési perekben. A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Közigazgatási Jogi Tanszékének professzora szerint ezek a kártérítési perek látszólag magánjogi ügyek. *„Jelenleg nincs szabályozás és iránymutatás arra nézve, hogy a jogalkalmazók a közhatalom által okozott jogellenesség kapcsán a klasszikus magánjogi generális vagy az adott szakterületre vonatkozó, speciális jogot használják-e”* – fogalmazott Varga Zs. András. A professzor úgy látja, hogy aki a közhatalom felelősségéről akar beszélni, annak általános és szakági jogismeretekkel is rendelkeznie kell.

A rendezvényen szó volt még a végrehajtó hatalom jogi és politikai felelősségéről, valamint a rendészeti szervek, a közjegyzők és az ügyvédek kárfelelősségéről is. ●

„Fel kell gyorsítanunk a bírósági eljárásokat”

Interjú Völner Pállal, az Igazságügyi Minisztérium (IM) parlamenti államtitkárával

SZÖVEG: SZŐÖR ADÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Vezetőinek többségével ellentétben a nyugat-európai országok polgárai egyre inkább elítélik a jelenlegi, befogadó típusú európai menekültpolitikát – véli Völner Pál. Az IM nemrégiben kinevezett parlamenti államtitkára szerint jó esélyünk van arra, hogy az Európai Bíróság számunkra kedvező ítéletet hozzon a kötelező menekültkvóták elutasításával kapcsolatban. A korábban a Komárom–Esztergom megyei közgyűlés elnökeként is dolgozó politikus szerint hatékonyabbak lesznek a hatósági, bírósági eljárások, amennyiben a Parlament jövőre elfogadja az új perrendtartásokat és a büntető eljárásjogi kódexet.

○ Az interjú előtti napon fogadta el az Országgyűlés azt a törvényt, amely arra kötelezi a Kormányt, hogy indítson pert az Európai Bíróságon a kötelező migrációs kvótákkal kapcsolatos uniós határozat miatt. Mit várnak ettől a pertől?
Völner Pál: A szeptember 22-i Európa tanácsi határozat kötelező menekültkvótákat állapított meg a tagállamok számára. Eszerint minden országnak be kell fogadnia valamennyit a Görögországban és Olaszországban tartózkodó menedékkérők közül. Véleményünk szerint több szempontból is vitatható döntés született. Egyrészt tartalmát tekintve egyértelműen jogalkotási aktusról van szó – szemben azzal, amiről az ülésen a belügyminisztereket tájékoztatták –, hiszen kötelezettséget ró a tagállamokra. Emellett sérül a szubszidiaritás elve is, hiszen a döntés kapcsán nem kérték ki a tagállamok véleményét, de még az Európai Parlamentet sem vonták be a döntéshozatali folyamatba. Úgy gondolom, ha az Európai Bíróság figyelembe

veszi ezeket a kifogásokat, akkor számunkra kedvező döntést hoz majd.

○ Várható-e, hogy Magyarország mellett más tagállamok is megtámadják ezt az uniós döntést?

V. P. A Magyarországgal lényegében egy álláspontot képviselő Szlovákia is jelezte már a reményét azzal kapcsolatban, hogy más államok is részt vesznek majd beavatkozásként ebben a folyamatban. A párizsi merényletet követően pedig már a lengyel kormány részéről is hangzottak el olyan nyilatkozatok, hogy nem kívánnak menedékkérőket befogadni ebből a kontingensből.

○ Korábban kormánypárti politikusok gyakran hangoztatták, hogy a kötelező kvóta elfogadása több mint 150 ezer bevándorló befogadását jelentené Magyarország számára. Ugyanakkor hivatalosan mindössze kétezer emberről van szó.

Völner Pál

Könyv • *Vlagyimir Paraf: Gyilkosok és szeretők*

Zene • *Vivaldi, Bach, Mozart*

Film • *Macskakaj*

Hobbi • *kosárlabda, túrázás, kocogás*

V. P. Az úgynevezett Juncker-képlet alapján valóban ennyire becsülték a bevándorlók ránk eső számát, de ezt az állapotot azóta jóval túlhaladtuk, mivel európai viszonylatban már több mint egymillió migránsról beszélhetünk. Ez azt jelenti, hogy a ránk eső rész is jóval meghaladná a kétezret, ráadásul a családegyesítési szabályok miatt néhány év alatt akár több mint 150 ezer, tehát körülbelül egy Szegednyi emberrel „gyarapodhatna” Magyarország lakossága.

○ **Hogyan látja, a párizsi terrortámadás és az azóta szinte folyamatosan meglévő terrorfenyegetettség menyiben változtatja meg a nagy európai országok menekültpolitikáját? Ugyanis a nyilatkozatok alapján egyelőre nem látszik lényeges súlyponteltolódás.**

V. P. Az államok vezetői esetében tényleg nincs lényeges elmozdulás a korábbi befogadó jellegű álláspontból. Ugyanakkor a nyugati országok közvéleménye, sőt egyes esetekben titkos-szolgálatainak vezetői egyre inkább elutasítják ezt a menekültpolitikát. Azt viszont még nem lehet látni, hogy mindez mikor éri el a nagypolitika szintjét is. Az biztos, hogy például Franciaországban és Németországban igen magas a bevándorlók száma és egy részüknél megfigyelhető egyfajta radikalizálódás is. A visegrádi országokban, így Magyarországon is, ilyen szempontból kevésbé veszélyes a helyzet. Mi mindenképpen a biztonságosabb országok között vagyunk, de ezt az esélyt nem szabad eljátszanunk.

○ **Egyre többen feszegetik azt a kérdést is, hogy van-e összefüggés a menekülthullám és a terrorizmus erősödése között. Egyelőre nincsenek konkrét bizonyítékok erre.**

V. P. Méltánytalan lenne a migránsok tömegeivel szemben, ha ezt a két folyamatot egy az egyben összekötnénk. Ugyanakkor látszik az is, hogy a tömeges migráció lehetőséget ad azoknak, akik szeretnek a zavarosban halászni. Ők radikalizálódva később komoly fenyegetést is jelenthetnek a nyugati társadalmakra. A mi álláspontunk továbbra is az, hogy nem fogadunk be bevándorlókat, a valóban menekültként érkezők azonban más elbírálás alá esnek. Az elmúlt hónapok tapasztalatai viszont azt mutatják, hogy a migránsok kizárólag déli szomszédjaink felől érkeznek, tehát nem közvetlenül a veszélyzónából, hanem az úgynevezett biztonságos országokból. Így a genfi egyezmény szerint sem kellene befogadnunk őket.

○ **Attól, hogy mi nem engedjük be ezeket az embereket, a probléma európai szinten marad, hiszen megpróbálnak más útvonalakon továbbmenni. Milyen megoldás lehet hosszabb távon?**

V. P. A világban korábban lezajló migrációs problémák tapasztalatai alapján nem lehetünk nagyon optimisták. Azt láthatjuk ugyanis, hogy hiába fogad be Európa milliókat, ha az alapproblémát nem tudja kezelni, nem lesz megoldva a helyzet. Ráadásul

ezzel újabb gondokat generálunk magunknak – anélkül, hogy bárkinek érdemben segítenénk.

○ **Ma már szinte mindenki látja azt, hogy a dublini egyezmény bukásra van ítélve. A pesszimistábbak azonban már Schengen végét is vizionálják.**

V. P. A schengeni egyezmény megszűnése az unió jövőjét kérdőjelezné meg. Ez egy olyan érték, amelyet a meglévő lehetőségek mellett inkább bővíteni kellene. Ha azonban a jelenlegi menekültpolitika folytatódik Európában és nem alakul ki egy egységes védelmi mechanizmus a schengeni határok mentén, akkor akár odáig is eljuthatunk, hogy visszaállítják a határellenőrzést a német és a francia határon is. Ennek pedig felmérhetetlen politikai és gazdasági hatásai lennének Európára nézve.

○ **Témát váltva, egy nagy jogalkotási folyamat közepén van az IM: készül a polgári, valamint a közigazgatási perrendtartás és a büntetőeljárás-jogi kódex is.**

V. P. Ez a folyamat az elkövetkezendő időszak nagy kihívásai közé tartozik és izgalmas feladat is egyben. Terveink szerint jövő tavasszal már kész javaslatot teszünk le a Kormány asztalára. Az új Btk.-hoz szükséges egy rugalmasan alkalmazkodó eljárásjogi szabályozás, ami figyelembe veszi a közvélemény elvárásait a bírósági, hatósági eljárások lerövidítésével kapcsolatban. Ennek kapcsán szeretnénk például hatékonyabbá tenni az elektronikus ügyviteli és szakértői rendszert is. Külföldi minták is vannak előttünk, hiszen például Észtországban évek óta elektronikusan zajlik az ügyfelek és a bíróságok közötti adatforgalom.

○ **Az Igazságügyi Minisztérium is a Nemzeti Köszolgálati Egyetem fenntartói közé tartozik. Év végéig ráadásul az IM adja a Fenntartói Testület ügyvivőjét. Miben látja az együttműködés eddigi eredményeit? Az IM hogyan tud hozzájárulni az NKE fejlődéséhez?**

V. P. Kollégám, Molnár Zoltán közigazgatási államtitkár jelenleg a testület ügyvivője. A tőle hallottak és az eddigi tapasztalataim alapján is azt tudom mondani, hogy gördülékeny az együttműködés a két intézmény között. Persze mindent lehet javítani, fejleszteni, és úgy gondolom, hogy mindkét fél elkötelezett ez iránt.

○ **A Jó Államhoz hozzátartozik a képzett, ügyfélbarát közszolga is. Az NKE a közszolgálati továbbképzési rendszer fő bázisává vált az elmúlt években. Hogyan értékeli ezt a folyamatot, milyen további lépéseket látna jónak?**

V. P. Az Igazságügyi Minisztérium alapvető célkitűzése az igazságszolgáltatásba vetett közbizalom további erősítése. Úgy gondoljuk, hogy a magas színvonalú jogászképzés megvalósítása is elengedhetetlen, hiszen csak a jó oktatásban részesülő, jó képességű és jól teljesítő hallgatókból lehetnek később olyan ügyvédek, bírók, ügyészek, akik egy hatékonyan, az állampolgárok érdekeit szem előtt tartó rendszert működtetnek. Ez természetesen igaz a közigazgatás más területeire is, így fontosnak

tartom, hogy a köztisztviselők akár a diploma megszerzése során, akár a későbbiekben, már munkavállalóként olyan képzésekben részesülhessenek, amelyek elősegítik, hogy mind szakmai tevékenységük, mind attitűdjük a Jó Államot, az ügyfélbarát közigazgatást szolgálja.

○ **Az NKE-n év elején indult el a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar. Mennyire tartja fontosnak a nemzetközi jelenlét erősödését a hazai felsőoktatásban?**

V. P. Egyrészt fontosnak tartom, hogy a magyar hallgatók megfelelő tudással – és ideális esetben tapasztalattal – rendelkezzenek akár a nemzetközi szervezetek, akár más államok működéséről. Akik az államigazgatásban helyezkednek el később, azok számára ez azért kiemelkedő jelentőségű, mert szélesíti a látókörüket, ami végső soron az egész országnak a hasznára válhat. Akiket pedig annyira megfog a nemzetközi intézményi környezet, hogy végül munkát is ott keresnek, hazánk jó hírét viszik világszerte.

○ **Ön alig több mint egy hónapja tölti be a minisztériumban a parlamenti államtitkári pozíciót. Hogyan érintette ez a változás?**

V. P. Korábban, még úgymond civilként is jogi területen dolgoztam. Ezeket a tapasztalatokat jól tudtam hasznosítani megyei önkormányzati vezetőként, majd közlekedési államtitkárként is. De természetesen minden új munkakört, feladatot meg kell szokni, hiszen mások a súlypontok, más a leterheltség.

○ **Az Ön pozíciójában a szakmai vagy a politikai feladatok a hangsúlyosabbak?**

V. P. Ez alapvetően politikai feladatkör, de érteni kell a szakmához is, hiszen nagyon nehéz úgy kommunikálni dolgokról, ha nem látjuk a lényegét. Például, ha nem ismerem egy jogszabálytervezet tartalmát, akkor nehezen tudom képviselni azt a Parlamentben, a törvény tárgyalásakor. Ugyanakkor a kormányzás szempontjából egy politikai államtitkár feladata az, hogy a politika elképzeléseit a szakma felé megjelentsék. ●

Völner Pál 1988-ban szerzett jogi diplomát az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán. 2006-ig jogtanácsosként, majd ügyvédként dolgozott. Ekkor lett 2010-ig a Komárom-Esztergom megyei közgyűlés elnöke. 2010-től az Országgyűlés tagja, 2014-ig a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium infrastruktúráért felelős államtitkára. Egy évig volt a Parlament gazdasági bizottságának alelnöke. Idén júniustól Komárom-Esztergom megye fejlesztési miniszteri biztosa, majd október 9-től az Igazságügyi Minisztérium parlamenti államtitkára.

„Az adatvédelem és nyilvánosság elsősorban bizalmi kérdés”

Interjú Dr. Péterfalvi Attilával, a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnökével

SZÖVEG: SZŐÖR ADÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

2012-től komoly politikai támadások közepette a kormány kezdeményezte a korábbi ombudsmani rendszer átalakítását: független, csak a törvénynek alárendelt hatóságot hozott létre, amelynek feladata a személyes adatok védelméhez, valamint a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog érvényesülésének ellenőrzése és elősegítése. A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnöke, Péterfalvi Attila szerint – aki a Közigazgatás-tudományi Kar oktatója is egyben – a politikai támadásokkal szemben a NAIH működése a legjobb bizonyíték arra, hogy sokkal hatékonyabbá vált az adatvédelem hazánkban.

○ Mint korábbi ombudsman, hogyan látja: az erősebb jogkörök hatékonyabb szervezetet is eredményeztek?

Péterfalvi Attila: Más egy ombudsman és más egy hatóság feladata. Amíg az ombudsman elsősorban a szakmai tekintélyével tud eredményeket elérni, addig a hatóság erős jogosítványokkal is rendelkezik. Ilyen a NAIH esetében a bírságolási jogkör, amely most tovább erősödött a kiszabható bírság értékhatárának tízről húszmillió forintra növelésével. Erős kritikák is érték ezt az új rendszert – elsősorban a politika színpadáról –, hogy nem független intézményként, hanem kormányzati szervként működünk. Bírálnak azt hozzák fel érvként, hogy a hatóság elnökét nem az Országgyűlés, hanem a miniszterelnök javaslatára a köztársasági elnök nevezi ki. De ez például Nagy-Britanniában is így van, ahol a királynő nevezi ki az információs hatóság vezetőjét. A függetlenségnek szerintem nem az a garanciája, hogy milyen módon nyeri

el valaki a pozícióját, hanem a konkrét ténykedése. Úgy látom, hogy indokolt volt a rendszer átalakítása, és összességében egy jobb, hatékonyabb működési mechanizmus jött létre, amiben mi is többet tudunk tenni az adatvédelemért és az információszabadság biztosításáért. Úgy vélem, sikerül jól alkalmazni a hatósági jogkörünket. Ezt igazolják a határozataink felülvizsgálatával kapcsolatos statisztikák is: huszonöt bírósági döntésből tizennyolc teljes mértékben, öt pedig részben helyben hagyta a döntésünket. Ugyanakkor azt is meg kell jegyezni, hogy a NAIH közvetlenül nem fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ami látszatra szűkíti a jogkörünket. De ez a lehetőség továbbra is él a rendszerben, az általános ombudsmanon keresztül.

○ Manapság, amikor az internet és azon belül a közösségi oldalak térhódítása töretlen, mennyire tudhatja biztonságban az átlagember a személyes adatait?

P. A. Ez látszólag jogi és technikai kérdés, de nagyon fontos a bizalom megléte is. Az új elektronikus személyi igazolvány például praktikus megoldásnak tűnik alapvető adataink egy helyen való tárolására, ugyanakkor fontos, hogy az állampolgár elhiggye: nem akarunk visszaélni az adataival. Itt a jogi környezet aránylag könnyen biztosítható, technikailag pedig olyan rendszert kell működtetni, ami megakadályozza, hogy egyetlen leolvasással az összes adathoz hozzá lehessen férni. Itt van példaként a tervezett központi arcképelemző központ létrehozásának terve. Ez adatvédelmi szempontból jogilag és technikailag is rendben van, de az állampolgárok részéről jogosan merülhetnek fel kételyek. Például az a félelem, hogy innentől kezdve számon lehet tartani azt, aki mondjuk tüntetésekre jár. Ez is alapvetően bizalmi kérdés.

○ A nemzetközi környezet változása, a biztonságpolitikai helyzet romlása mindenestre mindezek ellen hat. A nyugati társadalmak a terrorveszélyre hivatkozva egyre szigorúbb szabályozást vezettek be az elmúlt időszakban.

P. A. Ha egy állam a terrorizmusra hivatkozik, akkor igazán senki nem vitatja annak a jogosságát, hogy a személyiségi jog korlátozható. De ez is csak megfelelő bizalom mellett működik: ha az állampolgár elhiszi, hogy a terrorizmus elleni küzdelem nem egy olyan hivatkozás, ami mögött van egy másik cél is. Például az előbb már említett központi arcképelemző központ esetében is azt mondtuk, hogy csak a legfontosabb állami feladatokra lehet hivatkozni a

létrehozásakor, amibe például nem tartozik bele a sportrendezvényekre való beléptetés rendszere. Ez ugyanis nem tekinthető kiemelt állami feladatnak. Magyarországon a politikusok időnként sajnos gátlástalanok, mert a fehérre is azt mondják, hogy fekete, ha az az érdekük. Ez még akkor is így van, ha a jogszabály egyértelmű az adott kérdésben. Sajnos ez nem erősíti az állampolgárban a bizalmat, és képes kikezdeni az alapvető intézményeket is.

○ Ha már említette a sportrendezvényeket, akkor mit szól a Ferencváros futballstadionjába való belépéshez szükséges ügynevezett vénaszkenner alkalmazásához?

P. A. Az Alkotmánybíróság előtt van az a panasz, amely a Sporttörvény azon szakaszai alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérte, amelyben megteremtették a biometrikus adatok gyűjtésének lehetőségét a futballstadionokba való belépéskor. A nagy kérdés az, hogy a szurkolók magát a vénaszkennerrel nem tudják elfogadni vagy azt a módszert, ami a gyakorlatban létezik. Amikor a hivatkozott jogszabályt véleményeztük, nem kongattunk vészharangot, de megjegyeztük, hogy van ennek a problémának a magánszféra számára egy barátságos megoldása

Dr. Péterfalvi Attila

Kedvenc könyv • Márai Sándor: A gyertyák csonkig égnek

Zene • Verdi: Requiem

Film • Te rongyos élet

Hobby • vitorlázás, sízés, kutyasétáltatás

Névjegy

is, nevezetesen a kártya használata.

○ Mit értünk információszabadság alatt és ennek szellemisége mennyire épült be a magyar közéletbe?

P. A. Jogilag a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatokhoz való szabad hozzáfutásról beszélhetünk. A fő elv ezen információk nyilvánossága, és vannak ez alól kivételek. Fontos tehát tisztázni, hogy az állam nem kegyet gyakorol azzal, ha nyilvánosságra hoz adatokat, hanem ez a kötelessége. Az információszabadság esetében sajnos nem beszélhetünk teljesen egységes gyakorlatról. Ennek kialakításában nagy szükség lenne egy nemzetállamokra vonatkozó, európai nyilvánossági szabályra is.

○ A titkosítás egy olyan lehetséges eszköze az államnak, amivel meg tudja akadályozni egyes közérdekű adatok nyilvánosságra hozatalát. Ezt mennyire tartja helyénvalónak?

P. A. A politikai célú titkosítás mindenképpen jogellenes cselekedet lenne. Szerencsére már ezen a téren is erős jogosítványokkal rendelkezünk. Lehetőségünk van az összes minősített adat felülvizsgálatára nemcsak formai, hanem tartalmi szempontból is. A bíróság megkeresésére mi folytatjuk le a hatósági eljárást, amelyben

>>

arra keressük a választ, hogy jogszerű volt-e a közérdekű adat minősítése. Az eljárás végén pedig kötelező érvényű határozatot hozunk, tehát ez egy hatékony módszer az információszabadság biztosítására.

○ A tapasztalatai szerint az átlagpolgár mennyire érzékeny az információszabadságra? Az internetadó elleni tüntetés alapján azt gondolhatnánk, hogy javult a helyzet ezen a téren.

P. A. A totalitárius berendezkedésű országokra az a jellemző, hogy az állam mindent tudni akar a polgáraitól, míg azok szinte semmit nem tudnak az állam működéséről. Demokrációkban az állam csak annyit tudhat meg a polgáraitól, ami a működéséhez kell, az állampolgár viszont szinte mindent megtudhat az állam dolgairól. Úgy látom, hogy az emberek el vannak kényelmesedve, hiszen hozzászórtak, hogy közvetítő útján, elsősorban a sajtón keresztül tájékozódnak. Nem tudatosult még bennük, hogy közvetlenül is hozzájuthatnak közérdekű adatokhoz, információkhoz. A szemléltetváltáshoz jó municiót kínált az internetadó elleni demonstráció, de a civil szféra is szerepet játszhat ebben. Vannak olyan szervezetek ugyanis, amelyeknek a közérdekű adatok megszerzése a fő profiljuk, és ezért akár rendszeresen perelnek is. A mi ügyeink mintegy 15 százaléka is ilyen jellegű, de Szlovéniában ez az arány közel 50 százalék, ami a témához való nagyobb érzékenységüket mutatja. Tehát a helyzet javul, de van még hova fejlődni. Ebben nagy szerepe lehet az oktatásnak is.

○ Ha már itt tartunk, a közszolgálatban dolgozók mennyire képzettek az adatvédelem és a nyilvánosság vonatkozásában?

P. A. Két alapjogról van szó, és ez mindent meghatároz: a korlátozhatóságot, az eljárásokat és a jogorvoslatot is. Azt érzékeljük, hogy az adatvédelem már jobban átment a közszféra tudatába, a nyilvánosság viszont ebben a szegmensben is kevésbé érzékelhető. Ennek az is lehet az oka, hogy a nyilvánosság egy

politikailag érzékenyebb terület, mint az adatvédelem. Az információszabadságot a politika is igyekszik kihasználni, jobban lehet a zavarosban halászni, mivel a joggyakorlat sem egységes. Ezért is lenne nagyon fontos az, hogy az oktatásban, majd a továbbképzésekben is nagyobb arányban jelenjenek meg ezek az ismeretek.

○ A Nemzeti Közzolgálati Egyetem mit vállalhat ebből a „misszióból”?

P. A. Úgy gondolom, hogy sokat vállalhatna. Szerintem az adatvédelem és az információszabadság kérdése egy alaptétel a közszolgálatban, a közigazgatásban és a rendészeti területen különösen, de még a katonai képzésben is jó lenne ezeket vizionálni. Ez pont egy olyan terület, amivel jól ki lehetne fejezni az NKE profiljában bekövetkező hangsúlyváltást, azaz az államtudományi egyetemmi válást. Jól lehetne hangsúlyozni vele, hogy miben tér el az államtudomány a jogtudománytól. Még a Jó Állam Jelentés kritériumai között is ott van a nyilvánosság kérdése. Elvárjuk, mérjük, de nem oktatjuk. Szerintem az alapképzés részévé kellene tenni ezen tárgyak oktatását az egyetem összes karán.

○ A tervek szerint már az idén elfogadhatják azt az új európai adatvédelmi rendeletet, amely két éven belül hatályba is léphet. Mennyire vagyunk erre felkészülve?

P. A. Mivel ez már ténykérdés, így javasoltuk, hogy építsük be a legfontosabb elveit a nemzeti jogalkotáshoz. Jobb lenne, ha például az adatvédelmi incidenseket (adatlopás, adattároló rendszerek feltörése) már közvetlenül hozzánk jelentenék be, és mi döntenénk arról, hogy ki kell-e vizionálni az ügyet. Ezeket tartalmazni fogja az új európai adatvédelmi rendelet, így jobban fel tudnánk készülni erre a gyakorlatban is. Érdemes lenne a nyilvánossággal kapcsolatos jogosítványainkat is erősíteni, mint ahogy az Szlovéniában már meg is valósult. ●

ADATVÉDELMI REFORM AZ EU-BAN

Az EU új adatvédelmi rendeletének célja, hogy a jelenleg tagállamonként eltérően implementált, 1995-től hatályos EU-s adatvédelmi szabályozást egységessé tegye az egész kontinensen. A rendelet végső formája már akár az év végére is elkészülhet, a publikálástól számított két éven belül pedig hatályba is léphet. A rendelet hivatalos publikálásával a korábbi adatvédelmi irányelv hatályát veszti, az egyes tagállamok által implementált és alkalmazott adatvédelmi jogszabályok azonban vélhetőleg mindaddig hatályban maradnak, amíg az új rendelet hatályba nem lép. Az új elemek közé tartozik például a „személyes adat” fogalmának újradefiniálása, az „egyértelmű hozzájárulás” fogalmának értelmezése, a tisztességes eljárás részletes követelményeinek gyakorlati alkalmazása, az adatfeldolgozókra

rótt újabb kötelezettségek meghatározása, a tájékoztatási kötelezettséggel kapcsolatos eljárások szigorodása. A szabálysértő cégek szankcionálására a Tanács a bírságok egy háromszintű rendszerét hagyta jóvá, amelyben a nemzeti adatvédelmi hatóságok a bírság mértékét a törvénysértő magatartás természetétől tennék függővé. A maximális kiszabható büntetés mértékét a Tanács a cégek globális árbevételének 2 százalékában, illetve 1 millió euróban határozná meg, ami jelentősen magasabb a Magyarországon jelenleg kiszabható maximális bírságnál. A rendelet hatásköre az EU-n kívülre is kiterjedne, olyan vállalatokra is, amelyek az európai uniós polgárok számára kínált árun vagy nyújtott szolgáltatáson, illetve a viselkedésük elemzésén keresztül gyűjtene és dolgoznak fel adatokat.

Egyenruha mint tradíció

Rangok, beosztások, rangjelzések

SZÖVEG: SÁGVÁRI GYÖRGY TÖRTÉNÉS

Az egyenruházott testületek, szervezetek egyik fő ismérve, hogy a viseletükön láthatóvá teszik belső hierarchiájukat, a csoporton belül kialakult hatalmi sorrendet. Minél nagyobb létszámú, minél bonyolultabb felépítésű egy szervezet, annál gazdagabb, kifejezőbb, kifinomultabb az alá, fölrendeltséget bemutató jelkészlet. A leggazdagabb készlettel – katonai szakszóval rangjelzésekkel, rendfokozati jelzésekkel – minden korban a hadseregek rendelkeztek. Nem stabil rendszerről van szó, a jelek folytonosan változtak; az a jelrendszer, amit az alá, fölrendeltségnek oly nagy szerepet tulajdonító barokk és rokokó korban a sok kellék, jelvény, ruhadísz miatt szinte csak a beavatottak ismertek, az a 20. századra csillagokból és paszománydarabkákból összeálló, mindenki által könnyen megérthető piktoGRAMSORRÁ egyszerűsödött.

Régen, központi rendeletek hiányában a rangok jelölésében a szokásrend diktált; a magasabb rangot jobb minőségű ruhaanyag jelezte, esetleg más ruhaszín. Ha egy adott alakulatban – esetünkben legyen az egy huszárezred – a közembernek piros dolmánya és kék nadrágja volt, egy őrmester vagy hadnagy, hogy különbözzék, a színpárost megfordíthatta, vagyis dolmánya lett kék és a nadrág veres. Rangot jelöltek az öltözetdíszek, a fejfedőre tűzött tollak vagy a ruha különböző részein elhelyezett prémekek is, amelyek a maguk természetes valóságában az állatvilágban is meglévő hierarchikus rendet jelenítették meg a viseleten. Hogy milyen prémből készült a süveg: nyuszt-, róka-, bárányprémből,

annak rangértéke volt, és annak is, hogy milyen a prém szélessége. Rangot jelzett az ezüstös-aranyos, drágakövekkel kirakott süvegforgó és a tolltok. Minél mivesebb, annál rangosabb! „Tíz font az tolltokja terhesült fejének” – írta az 1700-as évek elején egy kortársi verselő, mellesleg vérbeli huszártiszt, majd kuruc generális, báró Palocsai György. A tolltokból vagy a forgóról tollak magasodtak – sas, kerecsen, kócsag. A toll-hierarchia csúcsán a magyar hagyományban a kócsagtoll állt.

Az összes magyaros rangjelző holmi között a legfantasztikusabb műdarab a kacagány vagy, ahogy a korban nevezték, hátibőr (hátibőr) volt, a vitézség látható jele, az egyéni bátorság, a harctéri virtus hitelesítője. Más értelmezésben: hatalmi jelvény, a vitézséggel

kiérdemelt tiszti rang attribútuma. A török időkből származott, legelterjedtebb változata a „közönséges” farkasbőr kacagány volt, amely az alacsonyabb rangú lovastiszteknek járt, sőt, ha többnek akartak mutatkozni, a 17. század második felében még az egyébként köztisztaságú tizedeseknek és strázsamestereknek is. Akik rangosabbak (értsd: még vitézbbek) voltak, ők párdúc-, a hierarchia legmagasabb szintjén állók pedig tigrisbőr kacagányt hordhattak. A párdücbőr egyben a főtisztai („stabális tisztai”) rangjelző, a tigrisbőr pedig már kifejezetten fejedelmi privilégium. 1733-ban Károlyi Sándor saját költségre felállított huszárezrede tisztjeinek, rangjelzőként „magyar vitézséget jelképező kellékeket” adott: törzstiszteinek párdücbőrt, aranyos lószerszámot, hegyestórt, a süvegre kócsagtollat. Alacsonyabb rangú tisztjeinek ugyancsak párdücbőrt, aranyos ezüsforgót, de „csak” sastollat, míg a zászlótartóknak ugyancsak aranyos lószerszámot s mellé kócsagtollat, de kacagányt már nem. Tiszti attribútumnak számított a „hegyestőr”, a vezéri buzogány, a karvas – ezek mind magyaros hagyományok –, illetve az európai uniformiskultúrából átkerült tiszti bot is. A század közepére, ahogy a szabályozás központi kézbe került, ezek a magyaros hatalmi kellékek lassan-lassan kimentek a divatból. Ahogy uniformizálódott a huszártisztek ruhája, azzal párhuzamosan szilárdult egy központi akarat által formált új jelkultúra, amely már egyre inkább a ruha meghatározott helyén elhelyezett arany- vagy ezüstpaszománnyal és gazdagabb vagy szegényesebb hímzésekkel fejezte ki a ranglétrán elfoglalt pozíciót. Az első központi rendelkezések a hatalmi jelvényekről a 18. század derekán jelentek meg.

A rangok között a kápláré volt a legalsóbb, amelyhez saját hatalmi jelvény tartozott – egy mogyorófa bot, a legendás „káplárpálca”, a testi fenytés eszköze. A bot végét átfúrták, ezen átbújtattak egy fekete borjúbőr szíjat, amit aztán a káplár a csuklójára kötött. A káplár rangját jelezte a kard markolatán a fekete szálakkal elegyes sárga gyapjúbojt is. Az őrmester és zászlótartó már kiemelt rang, mindkettőjük a „kis prima plana” tagja. Státusuk azonos értékű volt, egyformán is öltözködtek, mindkettőjük ruhája jó minőségű posztóból készült, mentéjük rókaprém volt, a zsinórzatot és a kardbojtjukat selyemszálakból szőtték. A kettejük közötti különbséget kiegészítő kellékek jelezték: a zászlótartóé hatalmi jelvénye, bal vállon átvettet, tenyérnyi széles heveder, melyet bársonnyal, plüssel vagy finom posztóval vontak be, s az ezredre utaló jelképekkel, hímzésekkel, paszományokkal díszítettek. Az őrmester, fegyvereivel és felszerelésével viszont a közemberekhez hasonlított – karabélyá volt, pantallérszíjjal és tölténytáskával, de tiszti minőségű a lóra való felszerelése. Saját rangkelléke pedig egy „fej nélküli” spanyolnád pálcá volt, melyet juhbőr szíjjal kötött a csuklójára. A „nagy prima plana” tiszti rangjainak (hadnagy, kapitány, őrnagy, alezredes, ezredes) jelölésére a mentén, a dolmányon és a mellény formájú kamizolon elől, hosszant fektetett arany-, illetve ezüstpaszományok, pontosabban azok száma, szélessége,

mintázata szolgált. Tiszti jelkép volt, valójában a teljes „nagy prima planát” minősítette az ezüst fejű spanyolnád pálcá, illetve a tarso-lyon, pisztolytokon és lótarakon megjelölt uralkodói névvel (MT) és címer (kétfejű sas).

A kombattáns állomány mellett közel tucatnyi „szolgáltató státus” is létezett az ezredekben, amelyek a szervezetszerű működéshez voltak nélkülözhetetlenek (hadbíró, ezredsebész, felcser, prófuntmester, szekérmester, kvártélymester, furir, adjutáns, üstdobos, trombitás). Beosztásuk megkülönböztetésére finom distinkciókat alkalmaztak. Az ezredírnök, az ezredsebész és a felcserek az ezred szerződéses alkalmazottai voltak, így igazán nem is számították katonának, ezért nem is huszárruhát, hanem németes ruhát viseltek, fekete kalappal, kabáttal, mellénnyel, fekete térdnadrággal. A furir fekete kalapját fekete selyemkokárda és egy 2 cm széles paszomány díszítette, kabátja színe pedig olyan volt, mint az ezredben viselt mente színe. A felcserek és a sebész ruhája viszont teljesen civiles divatú: kalap, aranygombos csukaszürke kabát, piros mellény, harisnya, csatos cipő, s persze a kordivat szerinti alongeparóka.

A szolgáltató státusok másik csoportjába a szekérmester, a prófuntmester, a kvártélymester és a hadbíró tartozott. Ők inkább számítottak katonának, huszárruhát hordtak, kardbojtot azonban csak abban az esetben, ha rendelkeztek a tiszt rangok valamelyikével. Címert, uralkodói névjelet viszont nem viselhettek – kivéve a prófuntmestert, ha huszárként megszerzett tiszti rangja volt. A prófuntmester, ha nem volt tiszti címe, azaz csak szerződéssel volt az ezredben, németesen kellett öltözködjön. Számukra is disztigváló hatalmi jel volt a tiszti bot. A hadbíró és a prófuntmester ezüstfejű tiszti pálcával, a szekérmester fej nélküli spanyolnád pálcával rendelkezett, a kvártélymesternek viszont nem járt pálcáca. A szekérmesteri beosztás valójában az őrmesteri ranggal volt egyenértékű, megkülönböztető jelvénye pedig egy 12 cm széles vállöv volt, rajta az ezredtulajdonos hímzésekkel díszített címere. A szekérmester „legényei”, a hajtók, kocsisok ugyanakkor nem hordtak uniformist, hogy mégis a regimenthez tartoznak, kabátjukon egy kis gallérjellel, bal karjukon pedig egy körülbelül 7 cm széles karszalaggal jelölték; színe olyan volt, mint a mentéé. A harmadik csoportba azok a státusok tartoztak, amelyek közvetlenül a „vezényletet” szolgálták: az adjutáns, az üstdobos (ezreddobos) és a trombitás. Az adjutánsi beosztás tiszti ranggal járt, külsőségei is olyanok voltak, mint a huszártisztekéi, beosztását vállöv jelezte. Az ezreddobosnak és a trombitásnak viszont nem volt előírt egyenruhája, küllemüket az ezredtulajdonos határozhatta meg. Fantáziadús, parádés dobos- és trombitás egyenruhák születtek, különösen a század első felében. Ugyancsak az ezredtulajdonos döntött a mesteremberek (nyerges, szíjártó, kovács), és a különleges beosztású foglár ruhájáról és jelvényeiről. Vagyis külsőségekben minden rang valahogy különbözött a másiktól. ●

Szembenézni a múltunkkal

Sára Sándor történelmi dokumentumfilmjei az NKE-n

SZÖVEG: SZŐÓR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

A neves operatőr-rendező, Sára Sándor dokumentumfilmjeit vetítették öt héten keresztül az NKE Orczy úti kollégiumában. A Szent György Szakkollégium a kommunista diktatúra áldozatainak emlékére alkalmából szervezte a rendezvény-sorozatot, ahol korábban tabunak számító témákat feldolgozó filmeket – mint például a Csonka Bereg vagy a Nehézsorsúak című alkotásokat – tekinthették meg az érdeklődők. A filmklub apropóján beszélgettünk Sára Sándorral.

○ Öt dokumentumfilmjét is megtekinthették az egyetemi polgárok az elmúlt hetekben. Mi a közös ezekben az alkotásokban, miért ezeket vetítették az érdeklődőknek?
Sára Sándor: Jó néhány olyan dokumentumfilmet készítettem az elmúlt évtizedekben, amelyek emberi sorsokon keresztül mutatják be a történelmi katalizmákat. A rendszerváltás előtt ezekről a témákról nem nagyon lehetett még beszélni sem, igazi tabutémákat dolgoztam fel ezekben a dokumentumfilmekben. Ezért aztán nehezen is jutott el a közönséghez, mivel hosszabb-rövidebb időre betiltották ezeket az alkotásokat. Sajnos ma is kevesen láthatják, mivel a mozik már nem nagyon vetítik, a televíziókban pedig csak nagyon késői időpontban nézhetik meg az érdeklődők. Ezért is jók az ilyen alkalmak, mint például ez a filmklub az egyetemen, ahol a fiatalok is megismerhetik ezeket a filmeket.
○ Ma már elég kevés dokumentumfilmet láthatunk a mozikban, televíziókban. Mi enne a műfajnak a jellegzetessége, miért ezt választotta a történetek elbeszélésre?
S. S. A dokumentumfilmek az úgynevezett beszélő filmekhez hasonlítanak. Vannak ugyanis olyan történések, események, amit máshogy nem lehet elmondani, mint ebben a formában. Például egy szovjetunióbeli lágert teljes valóságában nem lehet egy filmen „előállítani”, hiszen honnan veszek, mondjuk, 150 agyonéheztetett,

sovány embert? Az én dokumentumfilmjeimben olyan arccokat látunk, akik megélték ezeket a történeteket. Így sokkal erőteljesebben jelenik meg a film mondanivalója. Amikor a nézők hallgatják a történeteket és látják ezeket a karakteres arccokat, megindul bennük egyfajta mozizás, tehát valahol a klasszikus értelemben is létrejön a film.
○ Hogyan fogadta a közönség ezeket a filmeket?
S. S. Sokáig nem volt lehetőségük rá, de amikor már meg tudták nézni, akkor alapvetően jó véleményekkel voltak róluk. Ehhez azonban az is kell, hogy a nézőben legyen egyfajta érzékenység a történelmünk megismerésére. A játékfilmekből általában nem derül ki az igazság, vagy legalábbis csak részben, és a rendszerváltásig a történelmi munkák sem adtak erre lehetőséget.
○ Nemrég Habsburg György járt egyetemünkön, aki beszélt arról is, hogy a magyarok még mindig nem tudnak szembenézni a történelmükkel. Ezek a filmek mennyire segítik a tisztánlátásunkat?
S. S. Nekem is az a tapasztalatom, hogy nem ismerjük igazán saját történelmünket. A legnagyobb gond, hogy nem tudjuk kibeszélni közös múltunkat és a jelen gondjait, problémáit sem. Ebben nagy szerepe lehetne a médiának, amely azonban teljesen mással foglalkozik. A televíziós csatornák többségénél igazi népszerűtőlis, >>

Sára Sándor Kossuth- és Balázs Béla-díjas magyar operatőr, filmrendező, a Nemzet Művésze. 1957-ben szerzett operatőri diplomát a Színház- és Filmművészeti Főiskolán. Több mint harminc film operatőre volt (pl. Szabó István: Apa – 1966, Huszárik Zoltán: Szindbád – 1971) és rendezőként is jó néhány filmet jegyez (pl. 80 huszár – 1978, A vád – 1996, Magyar nők a gulágon – 1992). A Balázs Béla Stúdió egyik alapítója. Első játékfilmjét, Feldobott kő címmel, 1968-ban forgatta. A Csonka Bereg, a Te még élsz?, a Lefegyverzett ellenséges erők és a Magyar nők a Gulágon című dokumentumfilmjei a háború következtében idegen fogságba került, elhurcolt és meggyötört emberek sorsával figyelmeztetnek múltunk keserves üzenetére. Filmjeit több mint félszáz országban vetítették, s számos hazai és nemzetközi fesztiválon tüntették ki díjakkal. Sára Sándor a Duna Televízió főigazgatója, majd hét éven át elnöke is volt. Szakmai elképzelései igazolásaként 1999-ben az UNESCO a csatornának ítélte „A világ legjobb kulturális televíziója” címet. Jelenleg a Közzolgalmi Médiaakadémia Alapítvány kuratóriumi elnöke. Moór Mariannával kötött házasságából született, Balázs nevű fia és második feleségével, Szegedi Erikával közös gyermekük, Juli is követte őt a pályán.

S. S. A Feldobott kő volt az első játékfilmem, ez természetesen emlékezetes marad a számomra. De ide sorolom a Kósa Ferencsel közösen készített 10 ezer nap című filmet vagy a Huszárik Zoltán rendezte Szinbádöt, amelynek operatőre voltam, és Latinovits Zoltán játszott benne a főszerepet. Aránylag kevés játékfilmet készítettem, de azokat nagy odaadással, szeretettel. Másként szereztem nem is érdemes.

○ Ha lehetősége lenne rá, mire tanítaná meg a mai fiatal filmeseket?

S. S. Nem a szakmáról beszélnek nekik elsősorban, hiszen azt relatíve gyorsan meg lehet tanulni. Amiről szólnék, az egyfajta szemléletmód, hozzáállás. Tisztesség, becsület, közösség, segíteni akarás – ezekre hívnám fel a figyelmüket. Azt látom ugyanis, hogy ezek ma már nem olyan divatos szavak.

○ Ha tehetné, milyen témát dolgozna fel manapság?

S. S. Nekem még voltak terveim az utóbbi időszakban is. Két komplett forgatókönyvvel rendelkeztem: az egyik egy Gulag- táborból való sikertelen szökés történetét mondta volna el, a másik pedig egy nagy koprodukciós film lett volna a modern indiai festészet meg-alapítójáról. Sajnos egyiket sem sikerült megvalósítanom. Közben pedig már betöltöttem a 80. életévemet is, ebben a korban pedig már nem a játékfilmek készítésén gondolkozik az ember.

○ A gyermekei viszont folytatják az apai örökséget.

S. S. Ez így van, a fiam operatőr, a lányom pedig rendező. Rajtuk keresztül is tapasztalom, hogy tehetségük és önállóságuk ellenére nagyon nehéz manapság ebben a magyar filmes világban boldogulni. ●

○ Korábban ön is aktív részese volt a hazai médiapiacnak, a Duna Televíziót hét éven keresztül vezette.

S. S. Nekünk az volt az egyik alapvető feladatunk, hogy a magyar történelmet, irodalmat, a helyes nyelvhasználatot közvetítsük a határokon belül és az azokon túl élő magyarság számára. Sok ilyen megközelítésű film is készült abban az időben, talán nem véletlen, hogy az UNESCO is egy fontos szakmai díjjal ismerte el azt a munkát, ami annak idején a csatornánál folyt. Sajnos mára már csak a neve maradt meg a televízióknak, az előbb említett célkitűzések pedig nagyon felhígultak.

○ Milyennek tartja a mai közmédiát?

S. S. Tömören megfogalmazva, rossznak. Kissé groteszk módon a sajnálatos tömeges migráció „mentette meg” a köztelevíziót, hiszen ezzel sikerült a nézettséget valamelyest feljebb tornáztatni. Néha bele-bele nézek a műsorokba, de nem igazán találok érdekes, izgalmas, jó műsorokat. Ez sajnos a teljes televíziós világra igaz Magyarországon. Olyan színvonalatlanságok vannak, amiről már beszélni sem érdemes.

○ 2010-ben azt nyilatkozta, hogy a magyar filmgyártás bajban van, és jelentős változtatásokra van szükség. Öt év elteltével hogyan vélekedik erről?

S. S. Valakik szerint megtörténtek a változások, szerintem pedig nem. Kineveztek egy kormánybiztost a magyar filmszakma élére, hogy majd ő létrehozza a magyar nemzeti filmgyártást. Én ezt eleve nem értettem, mert a magyar nemzeti filmgyártás korábban is létezett. Mi annak idején stúdiókban dolgoztunk, egyfajta közösségi filmkészítés történt, aminek nagy felhajtó és motiváló ereje volt. Ez mára megszűnt, atomizálódott. Ma nincs közösségi szellem, mindenki külön-külön próbálkozik és küzd a támogatásért. Ezzel szerintem nagyon sok energia megy veszendőbe. A magyar filmgyártás korábban nemzetközileg is elismert volt. Bár most is készül néhány jó alkotás, szerintem egy más szerkezetben eredményesebben tudna működni a magyar filmipar.

○ Egy ilyen jelentős életműből lehet-e kiemelni egy-egy alkotást? Mondjuk van-e kedvenc filmje?

A karácsony mindenkinek jár

SZÖVEG: SZILÁGYI DÉNES
FOTÓ: TAKÁCS TAMÁS (ARCHÍV)

A karácsony a kereszténység egyik legfontosabb ünnepe. Világszerte milliók ünneplik Jézus születését, család, rokonok, barátok körében. Utánajártunk, hogyan birkóznak meg az ünnep okozta kihívásokkal a hazánktól több ezer kilométerre, háborús övezetekben állomásozó katonáink. A Ludovika Campus kápolnájában beszélgettünk Takács Tamás alezredes, kiemelt vezető katolikus táborigazgatóval saját tapasztalatairól, szolgálatáról, akivel a déli határ menti kerítésnél töltött idő után találkoztunk.

○ A Tábori Lelkészi Szolgálat a Honvédelmi Minisztérium háttérintézménye, ugyanakkor a Katolikus Egyházon belül is különleges helyet foglal el. Hogyan épül fel és működik a szolgálat?

Takács Tamás: Három önálló szolgálati ággal rendelkezünk, ezek egyikének – a Katolikus Tábori Püspökségnek – vagyok a tagja én is. Hiába vagyunk kevesen, mégis önálló részét képezzük a Katolikus Egyháznak. Annyi különbséggel, hogy a püspökség joghatósága nem területi, hanem személyi alapú. Manapság ennek jelentősége van, mert bár a területi határok fontosak lehetnek, de bizonyos helyzetekben ez az élettől

elrugaszkodottá is válhat. Fontos, hogy a pap személyekhez, egyes élethelyzetekhez kapcsolódjon. Az egyházon belül bizonyos élethelyzetekhez – például az iskolai oktatáshoz, kórházakhoz, különleges feladatokat végrehajtó személyekhez – kötődő szolgálatok specialitása, hogy ott és akkor segítsen az embereknek, amennyiben igénylik, amikor egy „hagyományos” egyházmegyes papnak ez nem adatik meg. Valójában ez a válasz az eredeti kérdésre. A tábori lelkes fő feladata, hogy együtt legyen a katonával. Egy vagy több egységhez kirendelve minél több időt töltsön el velük, akár különleges élethelyzetekben is.

○ **Mivel telik egy tábori lelkész napja?**

T. T. Van, amikor azokkal találkozok, akikkel találkozni szeretne. Van amikor feladatot kap – például a határ menti kerítésen dolgozó katonáknál. Előtte még azért úszik egyet hajnalban, utána ellátja irodai teendőit, majd következhetnek a feladatok.

○ **Hogyan lesz valakiből tábori lelkész?**

T. T. A mostani – fiatalabb – generációból többen már egyenesen hozzánk tudtak jelentkezni, így a tábori püspökség szolgálatára szentelte fel őket a tábori püspök. Annak idején én egyházmegyei papként kezdtem. Ha jól belegondolok, igazából előbb lettem katona, mint pap. Amikor kispapnak jelentkeztem, rögtön besoroztak Lentibe katonának. Mondván, utána a papokkal már úgysem lehet mit kezdeni. Először tarka, később a fekete mundért öltöttem magamra, végül ötvöztem a kettőt. Kilenc év egyházmegyei szolgálat után döntöttem úgy, hogy újra csatlakozom a sereghez.

○ **Miként fogadták újra?**

T. T. Amikor beléptem a rendszerbe, sok minden új volt. Kicsit kisarkítva azt szoktam mondani, hogy egy éven keresztül más sem csináltam, csak sportoltam és köszöngettem mindenkinek. A közös sport kellő alapot adott arra, hogy megszólítható legyek. Ugyanolyan izzadt és koszos voltam, mint katonatársaim, ugyanúgy fel lehetett rúgni futballmérkőzésen, mint bárki más. A köszönés pedig alapfeltétele annak, hogy az ember kapcsolatokat teremtsen. Eltelik egy év, és visszaköszönnek neki. Valaki azért, mert tudja, ki az illető, mások csupán azért, mert tudják, hogy ez az az örült, aki mindig mosolyogva köszönget. Annak

idején, civil koromban egy öreg néni a következőket mondta nekem új állomáshelyemre érkezésemkor: „Tisztelendő úr! Két dolgot tanítsa meg a gyerekeket: köszönni és imádkozni!” Utólag belegondolva ez olyan instrukció volt, aminél frappánsabban megfogalmazni egy pap nevelői hivatását nagyon nehéz lenne: tanítsa meg a rábizottakat kapcsolatot teremteni az emberekkel és Istennel is!

○ **Korábban szóba került, hogy a déli határ menti kerítést építő katonáknál is járt. A szögesdrótnál is szükség van tábori lelkészre?**

T. T. A tábor lelkész nem a helyzet miatt van ott, ahol, hanem a katona miatt. Ha ellenkezőleg gondolkodnánk, akkor feltehetnénk azt a kérdést is, hogy mit keresünk Afganisztánban? Háromszor voltam ott misszióban. Nem azért mentem oda, mert ilyen ambícióim vannak, hanem azért, mert ott voltak a katonák.

○ **Afganisztán.**

T. T. Háromszor fél év, plusz egy-két hónap felkészülés itthon. Ez az az idő, amikor szinte folyamatosan együtt lehettem a katonákkal, azaz a nap huszonnégy óráját addig talán teljesen ismeretlen emberekkel kell eltölteni. Mikor visszajön a kontingens, sok mindent hozunk haza: történeteket, tapasztalatokat és kapcsolatokat. Amik azután az itthoni munkának az alapját adhatják.

○ **A lelkészek jelenléte, feladata felértékelődik az ünnepek alkalmával. Miben tud segíteni ilyenkor a misszió levő katonáknak?**

T. T. Úgy gondolom, a honvédségben kétféle ünnep létezik. A katonás ünnep, amelyek elsősorban a nemzeti ünnepek, ceremóniák. Ezekkel vagy azonosulunk, vagy nem. A másik, ami kicsit a civilek ünnepe, de nyilván a katonákat is érinti: a karácsony, a húsvét és az egyéb egyházi ünnepek. A karácsony összekapcsolódik a családdal. Ha ebből kiszakítjuk a katonát, akkor válik „izgalmassá” a dolog. Ilyenkor mutatkozik meg minden, ami a lényegét és nehézségét adja az ünnepnek. A nehézségét a hiányzó személyek, a lényegét pedig a sallangmentessége adja. Ez sok mindent letisztít az ünnepéről, ami rárakódik. Életünk egyik legstresszesebb időszaka a karácsonyi. Ilyenkor kellene pihenni és önfeledten ünnepelni, ehelyett azon aggódunk, jól fog-e minden sikerülni, örül-e a család, mikor leszünk szabadságon, kinek mit veszünk ajándékba. Ha vége van az ünnepeknek, mindenki fáradtan esik vissza a munkájába. A missziós karácsonyoknál ez nem így van. Ott nem tud a katona a családdal foglalkozni, legalábbis nem úgy, mint itthon. Nem feladat, hogy szervezzen, ajándékokért rohanjon az ember. Egy puritán környezetben belül kell átélnie az ünnepet. És itt van a tábori lelkésznek komoly feladata. Ha szükséges, személyes beszélgetések kapcsán segítse elviselni azokat a tényezőket, amiket a katona nem tud megváltoztatni.

○ **Megváltozik valami az emberben az ünnepekkel kapcsolatban, miután hazaérkezik egy misszióból?**

T. T. Egy ismerős családban próbálták a gyereket zsarolni azzal, hogy ha rossz lesz, akkor nem kap ajándékot. Erre a gyermek megállt, és közölte, hogy karácsonykor mindenki kap ajándékot. Nyilván ő nem teológiai értelemben gondolta végig, hogy Jézus

születése az ajándék, hanem úgy gondolta, ha karácsony, akkor jár az ajándék. Valahol a karácsony titka benne van ebben a mondatban. Mindenkié, aki várja. A karácsony igazi titkát hazaviszik a katonák a misszióból. Ezután valami megváltozik. Bennem is megváltozott az első kint töltött karácsony után sok minden. Sorokatoná koromban, természetesen, éppen szolgálatba osztottak karácsonykor. Katonatársaim a saját egyszerű módjukon megrendezték az ünnepet. Leültek, és meggyújtottak egy szál gyertyát. Majd behívtak, és mondták: „Atyám, énekeljünk!” Tízennyolc éves voltam, az „atyá” megszólításhoz semmi közöm nem volt még, de a többiek eldöntötték, hogy én csuhás leszek. Elkezdtek közösen üvölni a „Mennyből az angyalt”. Borzalmas lehetett hallgatni, mégis hihetetlen őszinteség volt benne. Úgy gondolom, ez az ünnep titkához sokkal közelebb áll, mint a polgári rohangálás, ajándékszerzős készülődés.

○ **Mi az értékmérője egy jó tábori lelkésznek?**

T. T. Egykori tanárom mondta: „Fiaim, jegyezzétek meg! Hazudni lehet igennel, nemmel és statisztikával.” Ha húznám a strigulát, hogy hány embert kereszteltem meg, hány jó pontot szereztem, értelmetlenné válna a szolgálatom. A statisztika nem Isten mértekegysége. Amikor valaki ezzel próbálja lefedni a saját életét, ott valami nagy baj van. Számomra az volt az egyik legpozitívabb minősítés, amikor misszióban egy katonatársam nekem ajándékozott egy tört a következő szavakkal: „Atyám, ezt magának adjuk, mert azon tiszték közé tartozik, akikért itt maradjunk” – mondta. Ez olyan megtiszteltetés, ami akkor és azóta is hálával tölt el. ●

A MAGYAR RÁDIÓZÁS 90 éve

SZÖVEG: BÚZÁS BEÁTA

„Szól a rádió...” – énekelte meg az LGT a rádiózás történetét a hetvenes évek végén, s akkor még valóban úgy szólt a rádió, hogy igazi közösség-szervező ereje is volt. Azóta nagyot változott a világ, de a rádiózás népszerűbb, mint valaha. Egy átlagos napon 5,6 millióan hallgatnak rádiót Magyarországon.

Ma, 2015-ben, ha a médiára gondolunk, olyan kulcsszavak jutnak eszünkbe, mint az online kommunikáció, social media, digitális identitás. Ez nem véletlen, hiszen gondoljunk csak bele: naponta több e-mailt váltunk munkahelyünkön, a legfrissebb hírekről online felületeken tájékozódunk, ismerőseinkkel pedig a közösségi médián keresztül kommunikálunk. Mondhatjuk, hogy életünk egy részét virtuális térben éljük. Ha megkérdeznénk a Z generáció tagjait, hogy mely tömegkommunikációs eszközöket használják leggyakrabban, a válaszadók többsége bizonyára az online felületeket részesítené előnyben. Számos kutatás készült a fiatalok médiahasználati szokásairól, és egyre inkább azt tapasztaljuk, hogy míg az új média teret hódít, addig háttérbe szorulnak az olyan hagyományos eszközök, mint az újság, a televízió vagy a rádió. Pontosabban másként jutnak el a közönséghez, mint korábban, más módon válnak elérhetővé és fogyaszthatóvá. De nem volt ez így mindig.

Itt az alkalom tehát, hogy felidézzük azt a kort, amikor nem volt még internet, nem léteztek mobil applikációk, és népszerűségünket nem a Facebook-ismerőseink számában mérték. Annak apropóján emlékezünk, hogy pontosan 90 éve, 1925. december 1-jén volt az a nap, amikor ünnepélyes keretek között felavatták a Magyar Telefonhírdő és Rádió Rt.-t, amely ettől a naptól kezdve műsort sugárzott a magyar közönség számára. A rádió ősének tekinthető az a készülék, amelyet telefonhírdőként ismert meg a világ, és amelynek létrejötte Puskás Tivadar nevéhez fűződik. *The speaking newspaper*, vagyis a beszélő újság – eképpen nevezte Puskás Tivadar a

telefonhírdőt, amely Magyarországon 1893. február 15-én szólalt meg első alkalommal. A programnak már kezdetekben több száz munkatársa és saját szerkesztősége volt. Napjainkban, amikor a világhálón szinte minden percek alatt és többnyire ingyen hozzáférhető, nehéz elképzelni, hogy korábban csak egy szűk réteg vehette igénybe a média szolgáltatását. Mivel a telefonhírdő kezdetben nem rendelkezett önálló vezetékkel, szolgáltatását csak a telefontulajdonosok hallgathatták úgy, hogy a postaközponttól kellett kérniük az eszköz kapcsolását. A szolgáltatás rövid idő alatt gyors fejlődésnek indult, ugyanis önálló hálózatot építettek ki, amelynek köszönhetően folyamatosan nőtt a népszerűsége: 1900-ban már 6437 előfizetője volt a telefonhírdőnek. A szólás- és a média-szabadság azonban még nem feltétlenül volt alapjog akkoriban: a híreket előre le kellett írni, aláíratni, és naponta háromszor leadni a megfelelő minisztériumnak.

Bár a világháború idején csökkent a rádióhallgatók száma, összességében egyre nagyobb igény mutatkozott a rádióhallgatásra. Ez vezetett oda, hogy 1923-ban, a magyarországi rádiózás fejlődésének biztosítása érdekében a Kereskedelmi Minisztérium két fiatal mérnökét németországi tanulmányútra küldte, ahol megismerkedtek az akkori német rádiótechnika legkorszerűbb eszközeivel. Hazatérésüket követően a Posta Kísérleti Állomás vezetősége még 1923-ban két darab 250 wattos, távíró és távbeszélő üzemre is alkalmas adóké-szüléket rendelt a berlini Huth cégtől. Ezzel jelentős korszak vette kezdetét a magyar rádiózás történetében. Az egyik adót

Csepelen helyezték üzembe 1923. március 2-án, és többnyire a Magyar Távirati Iroda közgazdasági híreinek továbbítására használták. Ez tekinthető az első rádió-távbeszélő állomásnak Magyarországon.

Akkoriban a Magyar Rádió Újság a következőt írta róla: *„Semmi különös berendezés nincs benne. A technika játékszereinek, gomboknak, csavaroknak nyoma sincs itt. Egy pianínó, egy kis asztal, pár szék, egy erősáramú szénmikrofon az egész. De lélek van benne. Minden akadályokon diadalmas, csodákat megvalósító lélek. Néhány nyughatatlan ember, aki hangot akar adni a magyarságnak. Szót, dalt sugározni a végtelen éterbe.”* Idővel kevésnek bizonyult a 250 wattos teljesítmény, ezért a Posta Kísérleti Állomás újabb két mérnöke megtervezett és elkészített egy 1 kW-os adót, amelyet 1925-ben helyeztek üzembe Csepelen. A rádióhallgatók részéről egyre nagyobb igény mutatkozott a szórakoztató hírszórásra, ezért az üzemeltetők műsoradási kísérletekbe kezdtek. Az első ilyen jellegű adáskísérlet 1924. március 15-én hangzott el, amikor a magyar nemzeti ünnep alkalmából zeneszámokat közvetítettek. A visszajelzések alapján a próbálkozás sikeresnek bizonyult, ezért további kísérletekre került sor. 1924 júniusában a Fővárosi Állatkertben nyilvános rádióhangversenyt rendeztek, ezzel a közönség számára hozzáférhetővé tették a csepeli adón keresztül sugárzott zeneszámok hallgatását.

1925-ben készült el a Telefonhírdő Rákóczi úti helyiségeinek átalakítása. Az év novemberében írták alá a rádió-hírszórás engedélyokiratát, amelynek értelmében a

rádiókoncessziót Magyarország területére a Telefonhírdő Részvénytársaság (később Magyar Telefon Hírdő és Rádió Részvénytársaság) kapta meg.

1925. december 1-jén hivatalosan megkezdődött a rendes hírsugárzás: Magyarországon megszólalt a RÁDIÓ, az adóállomás Budapest néven jelentkezett.

A műsorkínálatot tekintve a rádió akkoriban operát és operettet sugárzott, színműelőadást közvetített, délutánonként pedig mesemondó volt a gyerekeknek. Speciális női problémákkal foglalkozott az *Asszonyok tanácsadója* című műsor, *Mit üzen* címmel karitatív műsort hallgathattak a rádiózók. Gyakori volt az istentiszteletek sugárzása, mivel hallgatói levelek bizonyították, hogy igény van egyházi képviselők szerepeltetésére a rádióban.

A rádió egyik munkatársa, Szóts Ernő ötlete volt, hogy naponta műsorzáráskor a Himnusszal köszönjenek el a hallgatóktól. A déli harangszó pedig 1928. április 1-jén, a Budapesti Egyetemtemplomból hangzott el először.

1932-ben elindult a második rádióprogram Budapest II. néven. A világháború idején változott valamelyest a rádió szerepe: a magyar rádió a politikai propagandát szolgálta, pl. élőben közvetítette a német vezér, Hitler beszédeit. 1944 novemberében a menekülő németek minden rádióadót felrobbantottak. Az adás a háború után, 1945. május elsején indult újra, kezdetben egy budapesti adón és a pesti utcákra kihelyezett hangszórókon keresztül. 1949-ben ismét életre kelt a második program, és a két adó Kossuth és Petőfi nevét vette fel. 1952–53-ban a Magyar Rádió öt vidéki körzeti stúdiót indított el önálló műsorokkal. Sorra

Részletek a rádió hivatalos, 1925. december 1-jén tartott megnyitóján elhangzott beszédekből:

„Ezzel bevonult a magyar művelődés rendszerébe egy új, jelentős tényező, amely nagy feladatokra hivatott, egyrészt népünk oktatása és kulturális emelkedése terén, másrészt a magyar műveltségnek, kivált a magyar zenének és általában a magyar névnek a külföldön való megismertetése terén.

(Demény Károly államtitkár, a Magyar Királyi Posta vezérigazgatója)

„A magyar kultúra fegyvertára erős fegyverrel szaporodott. Ez a fegyver a most meginduló broadcasting, amelynek jelentőségét ismertetni nem szükséges. Mindenki tudja, mit jelent, különösen Magyarország mai helyzetében az, hogy a hullámokon keresztül minden határon túl eljut a magyar szó.”

(Kozma Miklós miniszteri tanácsos)

alakultak a vidéki szabad rádiók, amelyeket az 1956-os forradalom ideje alatt a szovjet csapatok elhallgattattak. Hivatalosan 1973-ban indult el a kulturális és komolyzenei műsorokat közvetítő 3. adó, amely 1986-ban felvette a Bartók rádió nevet.

A '80-as években a Kossuth rádión jelentek meg a népszerű reggeli és déli hír- és magazinműsorok. Hihetetlen népszerűség övezte az 1959-től 2500 epizódon át 2007-ig futó családi szappanoperát, a Szabó családot is. Minden este volt mesefelolvasás, rádiótorna, valamilyen rádiójáték, és a hallgatók ekkoriban ismerhették meg a rádiókabaré műfaját is. A Petőfi rádió az ifjúsági adásokra fókuszált, és hetente egyszer háromórás kívánságműsort sugárzott. Magyarországon a '80-as években kezdett megjelenni a zenei rádiók Nyugaton már ismert stílusa. A magyar hallgatók először a Szabad Európa rádióból ismerhették meg a nyugati rock and roll zenét, majd a '80-as évek végén a diszkó stílust. Az egésznapos zenei műsor az 1986-ban indított Danubius Rádióban jelent meg elsőként. A zenét a műsorvezetők maguk válogathatták, így a rádióknak nem volt határozott zenei formátuma, olyan pop- és rockzenét játszott, amit műsorvezetői kedveltek.

1989-ben megjelent egy második kereskedelmi profilú adó, a Calypso Rádió, ahol a műsorvezetők maguk keverték az adást, és rendszeressé vált, hogy a műsorvezető rábeszélte a zenére. Itt jelent meg elsőként az interaktivitás, ugyanis a Calypso a hallgatók élő betelefonálásaira épült. Szintén 1989-ben indult a Juventus Rádió, amely zenei és információs műsorokat sugárzott.

A szólásszabadság jegyében 1991-ben szabad gondolkodású fiatalok megalapították a Tilos Rádiót, amely engedély nélkül működött. A rádió szokatlan, fiatalos stílusú, politikai és kulturális beszélgetős műsorokat adott, valamint heti három alkalommal elektronikus zenei műsorokat.

Az első hazai médiatörvény 1996-ban született meg, rá egy évre pedig két országos kereskedelmi magánrádió kezdte meg adását, s ezzel elkezdődött a verseny a hallgatókért is. Új fogalmak határozták meg a rádiók működését, mint hallgatottsági adatok, reklámbevételek és társaik, s ezzel együtt fontossá vált a népszerű médiaszemélyiségek szerepeltetése is az egyes adókon. Az egyik ilyen rádió a Danubius volt, amely az ország leghallgatottabb kereskedelmi rádiójának számított, a másik Sláger Rádió néven, kezdetben a '60-70-es évek slágereivel indult el. A két kereskedelmi rádión jelent meg először a korábban hazánkban még ismeretlen, professzionális „morning show”, amelynek azóta számos változata elterjedt. A kereskedelmi rádiózással az angol nyelvű zene is előtérbe került.

A 21. századdal új korszak köszöntött be a rádiózásban is: az internet. Hazánkban viszonylag korán megindult az egyes rádiók adásának streamelése. A 2000-es évek közepén a Magyar Rádió fél évre visszamenően kínálta letöltésre műsorait. A magyar rádiózás aktívan jelen van az új médiafelületeken: mind a közmédia, mind a kereskedelmi média honlapjain a szöveges információk mellett audiovizuális tartalmak is megjelennek, az adások élőben követhetők, és élénk közösségi médiaéletet élnek a Facebookon, Instagramon és egyéb felületeken.

Az elmúlt 90 év alatt számos fejlődési szakaszon és változáson ment át a magyar rádió, de népszerűsége töretlen: ehhez kellett az is, hogy a digitális technika fejlődésével a hallgatók is szerkesztővé váltak: a legfrissebb közlekedési híreket például az úton levők csatornázzák be elsőként a hírfolyamba. Ma több mint másfélszáz rádió van Magyarországon, adásukat 327 adótorony továbbítja, az iparág, a földfelszíni rádiók reklámpiaci összbevétele 2014-ben, 9,3 milliárd forint volt. ●

„Egyedülálló, felbecsülhetetlen értékű és nélkülözhetetlen lett az ENSZ”

SZÖVEG: DR. TÓTH NIKOLETT ÁGNES

Az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) létrehozását az a meggyőződés vezérelte, hogy a világ nemzetei képesek együttműködni, és együtt is kell működniük a konfliktusok békés megoldásában, az emberek életének jobbá tételében. A szervezet teljes mértékben ragaszkodik ezekhez az elvekhez a mai napig, az ENSZ létrejöttének 70. és Magyarország ENSZ-tagságának 60. évfordulóján is.

Az Egyesült Nemzetek Alapokmányát az Egyesült Nemzeteknek a nemzetközi szervezet létesítésére összehívott értekezlete fogadta el 1945. június 26-án San Franciscóban. Az Alapokmány 1945. október 24-én lépett hatályba. Magyarország 1955. december 14-én csatlakozott a szervezethez, amely 193 tagállamot tart nyilván. Az ENSZ-tagság az önálló államiság elismerésének jelképe lett, hiszen ha egy ország az ENSZ tagállama, az azt jelenti, hogy nemzetközileg elismerték. Csak független államok lehetnek a közgyűlés tagjai, amely az ENSZ általános döntéshozó szerve. Bármilyen kormányközi vagy más jogi személy megfigyelőként vehet csak részt a tanácskozáson, beszédet mondhat, de nem szavazhat.

Az ENSZ megalapítása óta a szervezet taglétszáma közel meg-négyszereződött, miközben a gyarmati rendszer felbomlása, a népesség növekedése és a globalizáció mind külön-külön hozzájárultak a modern világ átrajzolásához. A világ fejlődésével együtt gyarapodtak a kihívások is. A technológiai fejlődés mindenkit érint, és mindenkihez kötődik úgy, ahogyan akár egy évtizeddel ezelőtt sem tudtuk elképzelni; a pénzügyi, élelmiszer-, egészségügyi és energiaválságok nem voltak tekintettel országhatárookra; továbbá az éghajlatváltozás és más ökológiai veszélyek rávilágítottak arra, hogy a fenntartható fejlődés három egymást kiegészítő pilléren nyugszik: társadalmi fejlődés, gazdasági növekedés és környezetvédelem. Az ENSZ céljait az *Alapokmány* a következőkben határozta meg: a nemzetközi béke és biztonság fenntartása; baráti kapcsolatok fejlesztése, amelyek az egyenjogúság és önrendelkezés elvének a tiszteletben tartásán alapulnak; együttműködés

Az ENSZ Nemzetközi Békeintézete (UN International Peace Institute – IPI) Prof. Dr. Szenes Zoltán vezérezredest, tanszékvezető egyetemi tanárt, a Nemzeti Közszerződési Egyetem tanárát kérte fel arra, hogy készítse el egy értékelést Magyarország részvételéről a békefenntartó műveletekben.

Az IPI a kutatási programját közösen végzi egy amerikai és egy ausztrál egyetemmel, amelynek keretében az adott ország szakértőivel összefoglaló anyagot készítenek, amit két körben elbírálnak, és felteszik az intézet honlapjára. A rendőri békefenntartási adatok összegyűjtésével Boda József, az RTK dékánja is részt vett a munkában. A Magyar Rendőrség az elmúlt időszakban fölajánlott egy hétfős bűnügyi helyszínelő csoportot ENSZ-feladatok ellátására. Ez a szakértői csoport a magyar rendőrök felkészültségét is bizonyítja majd.

a nemzetközi gazdasági, szociális, kulturális és humanitárius problémák megoldására, valamint az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának előmozdítására. Az ENSZ a nemzetek e közös célok elérése érdekében kifejtett tevékenysége összehangolásának a központja lett, amely valamennyi tagjának szuverén egyenlőségén alapul. Minden tagja köteles az Alapokmányban vállalt kötelezettségeit jóhiszeműen teljesíteni, nemzetközi viszályait békés eszközökkel, a nemzetközi béke és biztonság, valamint az igazságosság veszélyeztetése nélkül rendezni. Nemzetközi kapcsolataiban tartózkodik az erőszakkal való fenyegetéstől vagy az erőszak alkalmazásától bármelyik más állam ellen. Megad minden segítséget az ENSZ bármely, az *Alapokmány*nak megfelelően folytatott tevékenységéhez. Ugyanakkor az *Alapokmány* egyetlen rendelkezése sem jogosítja fel az ENSZ-et arra, hogy olyan ügyekbe avatkozzon, amelyek alapvetően valamelyik állam belső joghatóságának a körébe tartoznak.

A békéért folyó küzdelem tartós folyamat. Több mint egy évszázaddal ezelőtt, 1899-ben tartották az első Nemzetközi Békekonferenciát Hágában azzal a céllal, hogy multilaterális okmányokat dolgozzanak ki a válságok békés megoldására, a háborúk megakadályozására és a hadviselés szabályainak kodifikálására. A konferencia elfogadta a *Nemzetközi viták békés megoldására vonatkozó egyezményt*, és létrehozta az Állandó Választott Bíróságot, amely 1902-ben kezdett működni. Az ENSZ békefenntartó műveletei 1948-ban kezdődtek, amikor a Biztonsági Tanács engedélyezte az ENSZ katonai megfigyelőinek a felvonulását a Közel-Keleten. A misszió feladata az Izrael és arab szomszédjai közötti fegyverszüneti egyezmény felügyelete volt. Az ENSZ azóta hatvanegy békefenntartó műveletet vonultatott fel, ötvenegy 1988 óta Afrikában, az amerikai országokban, Ázsiában és a Csendes-óceáni térségben, Európában és a Közel-Keleten. Az eltelt évek során több mint százhusz országból több százezer katonára, több tízezer rendőrről és polgári szakértőre vett részt az ENSZ békefenntartó műveleteiben.

Több mint kétezerkilencszáz békefenntartó veszítette életét az ENSZ-missziókban.

Dr. habil. Boda József nb. vezérőrnagy, az RTK dékánja négy ENSZ rendőri misszióban vett részt. Úgy véli, az ENSZ megalakulásában fontos szerepet játszott, hogy a két világháború után az emberek és az államok is megelégtéltek, hogy hatalmas emberi veszteségek és gazdasági károk keletkeztek. A győztesek a II. világháború után határozta el, hogy olyan nemzetközi szervezeteket alapítanak, amelyek képesek lesznek megelőzni a világ borzalmaival. Bár az 1940-es évek végén kezdődtek az első békefenntartó műveletek a Közel-Keleten, az ENSZ Első Rendkívüli Haderejét 1956-ban Gázába telepítették. Ezekben az első generációs békefenntartó műve-

letekben a feladat az volt, hogy a felek megegyezése után az ENSZ-alakulatok szétválasztották a harcoló csapatokat, és konfliktusmentes övezeteket alakítottak ki. Az 1960-as években kapcsolódtak be a műveleti munkába a polgári szakértők és a rendőrök, akiket először Kongóban alkalmaztak. A katonák elsősorban a missziók biztonságáért felelnek, és ők garantálják azt is, hogy a rendőrök vagy a civilek végre tudják hajtani a feladataikat. 1989-ben kb. ezerkétszáz rendőr dolgozott a világ különböző konfliktusövezeteiben, most már több mint tizennégyezer. Boda József emlékeztetett: az 1990-es évek közepén, a NATO megjelenésével az ENSZ szerepe csökkenni kezdett. A koszovói példával élt, ahol létrehoztak egy államot. A NATO-csapatok bevonultak, a szerb alakulatokat lefegyverezték, hatástalanították, az ENSZ átvette a közigazgatási irányítást. Egy teljes állami adminisztrációs apparátust állított fel, szinte mindenki ENSZ-alkalmazott volt, az elnöki szerepet betöltő különmegbízottól a rendőrfőnökön, a helyi rendőrállomás vezetőjén át a helyi közigazgatási szervezet vezetőjéig. Ebben a hierarchiában a rendőrség bűnügyi rendőri munkát, közrendvédelmi, közlekedésrendészeti tevékenységet végzett. Letartóztattak, előállítottak, kihallgattak és nyomoztak is. Ezekben a végrehajtói mandátummal rendelkező missziókban az ENSZ rendőri szervek tagjai ugyanazokat a feladatokat látják el, mint a küldő országokban. Ezek a missziók azonban nagyon költségesek. A felszerelést a küldő ország biztosítja, az egyének napidíjban részesülnek. Az ENSZ-nek biztosítani kell a logisztikai hátteret is: gépjármű, üzemanyag, infrastruktúra – mind elengedhetetlen a működéshez. 2011-ben Ban Ki Mun, az ENSZ főtitkára egyedülállónak, felbecsülhetetlenül értékesnek és nélkülözhetetlennek nevezte az ENSZ-t, Boda József pedig egy olyan megkerülhetetlen szervezetnek, amelynek a munkája különösen fontos a világban. Vannak a szervezetnek különböző szakosított intézményei is, Genfben, Bécsben, olyanok, amelyek világszínvonalon is elismert munkát végeznek.

A legnagyobb kihívást napjainkban a globális felmelegedés, az elszegényedés, az etnikai háborúk, az élelmiszer-, víz- és energiahiány jelentik. Az informatikai kihívásokkal, az informatikai bűnözéssel az ENSZ nem foglalkozik, de az informatika, a kiberbiztonság kérdése kihat a békefenntartásra is. A természeti erőforrások végeessége ezeket a konfliktusokat gerjeszti, az energiaválságok a világ minden pontján jelen vannak, az államok fegyverként is alkalmazzák befolyásuk érvényesítésére. ●

Hazánk ENSZ-csatlakozásáról októberben emlékeztek meg az NKE-n A katonai és rendőri együttműködés a békefenntartó missziókban című nemzetközi konferencián. A helyszín a Rendészettudományi Kar volt, az az épület, ahol 1989-ben az első ENSZ rendőri misszióra készítették fel egy huszonkét fős állományt.

„Békefenntartó műveletekre olyan helyzetekben van szükség, amikor válságkezelésre vállalkozunk, amelyre egyre inkább szükség van” – hangsúlyozta Dr. Balogh Csaba Sándor, a Külgazdasági és Külügyminisztérium közigazgatási államtitkára az eseményen.

Majd hozzátette: elindult egy átalakulási folyamat, amely – mint minden változás – komoly kihívások elé állítja a nemzetközi élet szereplőit. *„Nem alakult ki az a nemzetközi rend, ami biztosítaná a harmonikus együttműködést.”* Emlékeztetett: az Európai Uniót az instabilitás félholdja veszi körül, hiszen új kihívások keletkeztek, amelyek egyre nyugtalanítóbbak. Felerősödött a migrációs hullám, amely egyértelműen biztonságpolitikai kérdésként azonosítható. Ez azt jelenti, hogy a biztonsági kihívások szempontjából nem hagyományos kihívásokkal nézünk szembe. A legfőbb cél a békéltetési szándékú politikai folyamat lehetőségének megteremtése.

„Az ENSZ az egyetlen olyan globális szereplő, amelynek felelősségi területe az egész világra kiterjed, a béke és a biztonság megteremtésében a legfontosabb szereplővé vált. Az Európai Uniónak egyre nagyobb szerepet kell vállalnia a nemzetközi biztonság és stabilitás megőrzésében, Magyarország aktív szerepet vállal a válságkezelési tevékenységben, kétszázötven fő teljesít szolgálatot ezekben a missziókban” – fejezte be gondolatait az államtitkár. A konferencián előadott Dr. Kovács Gábor r. dandártábornok, a Nemzeti Közszerződési Egyetem oktatási rektorhelyettese is, aki a Török Határőrség létrehozásának előkészítésében vett részt, amelynek megvalósulását a kialakult nemzetközi helyzet végül nem tette lehetővé. Elmondta, hogy Magyarország összesen huszonöt misszióval, közel tízezer fővel képviseltette magát, a missziókban jelenleg hétszáz katonára és háromszáz rendőrről teljesít szolgálatot. *„Ennek a tevékenységnek a kockázatairól sem feledkezhetünk meg, ugyanis összesen 3100-an veszítették életüket, az NKE kopjafával is emlékezik a missziós szolgálat közben életüket veszített magyar katonákról és rendőrökről”* – emlékeztetett a rektorhelyettes.

A konferencián szó volt arról is, hogy a válsághelyeztek megoldásában még soha nem volt ennyire szükség a rendőri és katonai együttműködések további megerősítésére. Dr. Orosz Zoltán altábornagy, a Honvéd Vezérkar Főnök helyettese felhívta a figyelmet arra, hogy ma a magyar katonák hazánkban olyan feladatokat teljesítenek, amelyek eddig a békefenntartó missziókban történtek. *„A magyar békefenntartók lassan másfél évszázada látnak el ilyen típusú feladatokat, ők az ott élőknek a reményt jelentik. Összesen ezer magyar katonára három földrészen vesz részt aktívan a békeműveletekben, ugyanis a béke rendkívül törekény, és nemzeti érdekünk is, hogy a világ jobb és békésebb legyen”* – jelentette ki végezetül a Vezérkari Főnök helyettese.

KARÁCSONYI FÉNYEK ÉS PROGRAMOK ORSZÁGSZERTE

Illatos forralt bor, ünnepi díszbe öltözött utcák, kirakodóvásár. Ez az adventi időszak mindennapos látványa, nem csak Budapesten. Sétálgatni a kis faházak között még akkor is jó időtöltés, ha az ember nem vesz semmit. Noha valószínűleg elsőként mindenkinek az ország legismertebb karácsonyi vására, a Vörösmarty téri adventi vásár ugrik be, hazánk nagyvárosai is sok színes programmal készülnek a karácsonyi időszakra.

BUDAPEST

Vörösmarty tér: Egészen 2016. január 6-ig klasszikus karácsonyi vásári hangulattal, óriási karácsonyfával, kézműves gasztronómiai és iparművészeti termékekkel, ünnepi műsorral és gyermekfoglalkozásokkal várják a látogatókat.

Szent István-bazilika: Az elmúlt években kiváló „kiegészítője” a belvárosi adventi forgatagnak a Szent István Tér. November 27-től öt héten át várja a látogatókat street fooddal, mézeskaláccsal, kézműves termékekkel, ahol esténként gyönyörű 3D-s fényfestést kap a Bazilika homlokzata.

Csak egy sarokra a Bazilikától, a **Four Seasons Gresham-palota** aulájában december 25-ig rendeznek karácsonyi vásárt, amely a szálloda hangulatához illően kellően exkluzív, de mégis mindenki számára elérhető. Magyar tervezők egyedi kollekciói, helyi kézműves termékek és számos meglepetésprogram fokozza az ünnepi hangulatot.

Óbuda: November 28-tól december 23-ig elsősorban az adventi hétvégékre időzítve, koncertekkel, ingyenes jégpályával és gasztrosztánnal, vásárnaponként pedig állatsimogató-

val várják a vendégeket az óbudai Fő téren.

GYŐR

November 27-től december végéig több helyszínen mintegy százötven programmal várják az érdeklődőket. A Széchenyi tér már hagyományosan a város karácsonyi szíve: a karácsonyfával, az adventi koszorúval, a betlehemmel, a fényjátékkal. A Dunakapu téren jégpályát állítanak fel. A kulturális programokat a Megyeház téren kézműves kirakodóvásár egészíti ki.

EGER

A Dobó-téren 2015. november 29-én vásárnap kezdődnek az adventi programok. A nyitónapon gyermekkoncert és gyertyagyújtás lesz, majd az adventi hétvégéken további ünnepi előadások, műsorok várhatók. Az állandó programok között találunk majd ünnepváró kézműves játszóházat minden szombaton és vasárnap 10 és 15 óra között a Városháza üvegtermében. És amíg a Dobó téren látványos, interaktív adventi játékokkal, addig a Városháza aulájában apró mézeskalács-város kiállítással is várják a vásárolókat. A Végvári Fényadvent keretében pedig az adventi hétvégéken délután négy és nyolc között fényfestést tartanak a Végvári vitézek terén.

SZEGED

November 27-től újra a Dóm tér ad otthont a központi adventi vásárnak, ahol az ország minden tájáról érkező kézművesek portékái között lehet válogatni. A Dóm előtt óriás adventi koszorút helyeznek el, és egy Bála-színház is felépül, amely valóban szalmabálából épített, 120 személyes, fűtött, kör alakú teátrum. Délutánonként mesejátékok, bábelőadások, zenés gyermekelőadások lesznek, este hétkor pedig koncertek várják a közönséget. A szecessziós REÖK Palotában idén első alkalommal dizájn vásár nyílik.

PÉCS

November 28-tól Adventi Kézműves és Mesevásár várja az ünnepi hangulódásra vágyókat a Széchenyi téren. A forralt boros, kürtöskalácsos és sültgesztenyés bódék, valamint a kézműves termékeket kínáló pultok között vásárnaponként kóruszenei aláfestéssel sétálghatunk. Emellett ugyancsak az adventi vásárnapokon a Városháza erkélyén a Pannon Zenebaráti Kör ad koncertet. A gyermekeket népi játszóházzal és a betlehem mellett hétvégenként állatsimogatóval várják.

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Karácsony

2015. december 22., 16:00

Ludovika Kápolna

**NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
NYÍLT NAPOK**

KÖZIGAZGATÁS-TUDOMÁNYI KAR

2016. JANUÁR 8., 11.00 ÓRA
1118 Budapest, Ménesi út 5.

RENDÉSZETTUDOMÁNYI KAR

ÉS KATASZTRÓFAVÉDELMI INTÉZET

2016. JANUÁR 15., 11.00 ÓRA
1121 Budapest, Farkasvölgyi út 12.

HADTUDOMÁNYI ÉS

HONVÉDTISZTKÉPZŐ KAR

2016. JANUÁR 29., 10.00 ÓRA
1101 Budapest, Hungária krt. 9–11.

NEMZETKÖZI ÉS EURÓPAI

TANULMÁNYOK KAR

2016. JANUÁR 30., 10.30 ÓRA
1083 Budapest, Ludovika tér 2.

